

# KRIVIČNI ZAKONIK REPUBLIKE SRPSKE

("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 64/2017, 104/2018 - odluka US i 15/2021)

## OPŠTI DIO

### GLAVA I

#### OSNOVNE ODREDBE

##### Osnov i funkcija krivičnog zakonodavstva Republike Srpske

###### Član 1

- (1) Krivičnopravne odredbe sadržane u ovom zakoniku zasnivaju se na Ustavu Republike Srpske i opštepriznatim načelima i normama međunarodnog prava.
- (2) Osnovna funkcija krivičnog zakonodavstva Republike Srpske je zaštita osnovnih prava i sloboda čovjeka i drugih osnovnih individualnih i opštih vrijednosti koje su ustanovljene ustavom i međunarodnim pravom.
- (3) Ova zaštita se ostvaruje određivanjem koja djela predstavljaju krivična djela, propisivanjem kazni i drugih krivičnih sankcija za ta djela i izricanjem tih sankcija učiniocima krivičnih djela u zakonom utvrđenom postupku.

##### Načelo zakonitosti

###### Član 2

- (1) Krivična djela i krivične sankcije propisuju se samo zakonom.
- (2) Niko ne može biti kažnjen za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom predviđeno kao kažnjivo djelo, niti mu se može izreći kazna koja za to djelo nije zakonom bila predviđena.

##### Osnov krivične odgovornosti i kažnjivosti

###### Član 3

- (1) Osnov krivične odgovornosti predstavlja izvršeno krivično djelo sa svim svojim obilježjima propisanim u zakonu.
- (2) Niko ne može biti kažnjen, niti se prema njemu mogu izreći alternativne mjere, ako nije utvrđeno da je krivično odgovoran za učinjeno krivično djelo.

##### Načelo ograničenja krivičnopravne prinude

###### Član 4

Krivična djela i krivične sankcije propisuju se samo za ona protivpravna djela kojima se prava i slobode čovjeka i druge individualne i opšte vrijednosti društva ustanovljene ustavom i međunarodnim pravom tako povređuju ili ugrožavaju da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez krivičnopravne prinude.

Načelo jednakosti učinilaca krivičnih djela

#### Član 5

Učinioci krivičnih djela su ravnopravni i podliježu krivičnoj odgovornosti nezavisno od prirode ili vrste izvršenog krivičnog djela, nacionalne, rasne ili vjerske pripadnosti, jezika, vjerskog ili političkog uvjerenja, boje kože, pola ili seksualne orijentacije, zdravstvenog statusa ili rodnog identiteta, porijekla, političkog ili društvenog položaja ili bilo koje druge okolnosti.

Načelo pravednosti i srazmjernosti

#### Član 6

Kazne i druge krivičnopravne sankcije koje se primjenjuju prema učiniocima krivičnih djela treba da odgovaraju prirodi i težini izvršenog krivičnog djela, stepenu krivične odgovornosti, okolnostima pod kojima je djelo izvršeno i ličnosti učinioca.

Načelo poštovanja ljudskog dostojanstva i ličnosti učinioca

#### Član 7

(1) U izvršenju krivičnih sankcija učiniocu krivičnog djela mogu biti oduzeta ili ograničena određena prava samo ukoliko je to nužno za izvršenje određene krivične sankcije i u mjeri koja odgovara prirodi i sadržaju te sankcije.

(2) Krivične sankcije se izvršavaju na način kojim se obezbjeđuje poštovanje ličnosti učinioca i njegovo ljudsko dostojanstvo.

(3) Za vrijeme izdržavanja kazne lišenja slobode neophodno je poštovati ličnost osuđenog lica, njegov fizički i duhovni integritet. Takva lica ne smiju biti podvrgnuta mučenju ili drugim oblicima okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja. U slučaju takvog postupanja, mora im se obezbijediti sudska zaštita.

Načelo oduzimanja protivpravne imovinske koristi

#### Član 8

Niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu izvršenjem krivičnog djela. Imovinska korist, kao i prihodi ili druge koristi nastale iz imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, obavezno se oduzimaju.

## GLAVA II

### VAŽENJE KRIVIČNOG ZAKONODAVSTVA

Vremensko važenje krivičnog zakonodavstva

## Član 9

(1) Na učinioca krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela. Ako je zakon izmijenjen za vrijeme izvršenja krivičnog djela, primijeniće se zakon koji je bio na snazi u vrijeme kada je djelo dovršeno.

(2) Ako je poslije izvršenja krivičnog djela, a prije donošenja pravosnažne presude, jednom ili više puta izmijenjen zakon, primijeniće se zakon koji je najblaži za učinioca.

(3) Na učinioca krivičnog djela koje je propisano zakonom sa određenim vremenskim trajanjem, primijeniće se taj zakon bez obzira na to kada mu se sudi, osim ako tim zakonom nije drugačije određeno.

(4) Pravila važenja ovog zakonika iz st. 1, 2. i 3. ovog člana važe i u odnosu na dejstvo pravnih posljedica osude.

### Prostorno važenje krivičnog zakonodavstva

## Član 10

(1) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi za svakog ko na njenoj teritoriji učini krivično djelo.

(2) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi i za svakog ko učini krivično djelo na domaćem brodu, bez obzira na to gdje se brod nalazio u vrijeme izvršenja djela.

(3) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi i za svakog ko izvrši krivično djelo u domaćem civilnom vazduhoplovu dok je u letu, bez obzira na to gdje se vazduhoplov nalazio u vrijeme izvršenja djela.

(4) Ako je u slučajevima iz st. 1, 2. i 3. ovog člana u stranoj državi pokrenut ili dovršen krivični postupak, gonjenje u Republici Srpskoj preduzeće se samo po odobrenju glavnog republičkog tužioca.

(5) Krivično gonjenje stranaca u slučajevima iz st. 1, 2. i 3. ovog člana može se, pod uslovima uzajamnosti, ustupiti stranoj državi.

Važenje krivičnog zakonodavstva Republike Srpske za određena krivična djela izvršena van njene teritorije

## Član 11

Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi za svakog ko van njene teritorije izvrši krivično djelo iz čl. 278. do 305. ovog zakonika.

Važenje krivičnog zakonodavstva Republike Srpske za državljanina Republike Srpske koji izvrši krivično djelo van njene teritorije

## Član 12

Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi za državljanina Republike Srpske i kad van njene teritorije izvrši koje drugo krivično djelo, osim krivičnih djela navedenih u članu 11. ovog zakonika, ako se zatekne na teritoriji Republike Srpske ili joj bude ekstradiran.

Važenje krivičnog zakonodavstva Republike Srpske za stranca koji izvrši krivično djelo van njene teritorije

#### Član 13

(1) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi i za stranca koji van teritorije Republike Srpske izvrši prema Republici Srpskoj ili njenom državljaninu krivično djelo i kad nisu u pitanju krivična djela navedena u članu 11. ovog zakonika, ako se zatekne na teritoriji Republike Srpske ili joj bude ekstradiran.

(2) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi i za stranca koji prema stranoj državi ili prema strancu izvrši van teritorije Republike Srpske krivično djelo za koje se po tom zakonodavstvu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, kad se zatekne na teritoriji Republike Srpske i ne bude ekstradiran stranoj državi. Ako ovim zakonikom nije drugačije određeno, sud u takvom slučaju ne može izreći težu kaznu od kazne koja je propisana zakonom zemlje u kojoj je krivično djelo učinjeno.

#### Posebni uslovi za gonjenje

#### Član 14

(1) U slučajevima iz čl. 12. i 13. ovog zakonika gonjenje se neće preduzeti:

- 1) ako je učinilac potpuno izdržao kaznu na koju je u inostranstvu osuđen,
- 2) ako je učinilac u inostranstvu pravnosnažnom presudom oslobođen ili mu je kazna zastarjela ili oproštena,
- 3) ako je prema neuračunljivom učiniocu u inostranstvu izvršena odgovarajuća mjera bezbjednosti,
- 4) ako se za krivično djelo po stranom zakonu goni po zahtjevu oštećenog, a takav zahtjev nije podnesen.

(2) U slučajevima iz čl. 12. i 13. ovog zakonika gonjenje će se preduzeti samo kad se za krivično djelo kažnjava i po zakonu zemlje u kojoj je djelo izvršeno, osim ako je to djelo izvršeno protiv Republike Srpske ili njenih građana i kada postoji odobrenje glavnog republičkog tužioca.

(3) Samo po odobrenju glavnog republičkog tužioca može se u Republici Srpskoj preduzeti gonjenje u slučajevima iz člana 13. stava 2. ovog zakonika, bez obzira na zakon zemlje u kojoj je krivično djelo izvršeno, ako je u pitanju djelo koje je u vrijeme kad je izvršeno smatrano krivičnim djelom prema opštim pravnim načelima priznatim u međunarodnom pravu.

Primjena krivičnog zakonodavstva prema licima uzrasta do 21 godine života

#### Član 15

(1) Krivično zakonodavstvo se ne primjenjuje prema licu koje u vrijeme kada je djelo izvršeno nije navršilo četrnaest godina.

(2) Prema maloljetnicima i mlađim punoljetnim licima primjenjuje se ovaj zakonik, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Važenje opšteg dijela

Član 16

Odredbe opšteg dijela ovog zakonika važe za sve krivičnopravne odredbe sadržane u zakonima Republike Srpske.

GLAVA III

KRIVIČNO DJELO I KRIVIČNA ODGOVORNOST

1. Opšte odredbe o krivičnom djelu

Krivično djelo

Član 17

Krivično djelo je protivpravno djelo kojim se povređuju ili ugrožavaju zaštićene vrijednosti i koje je zbog svoje opasnosti ili štetnosti u zakonu određeno kao krivično djelo i za njega propisana krivična sankcija.

Način izvršenja krivičnog djela

Član 18

(1) Krivično djelo može biti izvršeno činjenjem ili nečinjenjem.

(2) Krivično djelo je izvršeno nečinjenjem kada zakon propuštanjem da se preduzme određeno činjenje propisuje kao krivično djelo.

(3) Nečinjenjem može biti izvršeno i krivično djelo koje je zakonom određeno kao činjenje, ako je učinilac propuštanjem dužnog činjenja ostvario zakonska obilježja tog krivičnog djela.

Vrijeme izvršenja krivičnog djela

Član 19

(1) Krivično djelo je izvršeno u vrijeme kad je učinilac radio ili bio dužan da radi, bez obzira kad je posljedica djela nastupila.

(2) Ako se radnja izvršenja sastoji iz više odvojenih radnji, djelo se smatra izvršenim momentom preduzimanja posljednje od tih radnji, a kod krivičnih djela kod kojih radnja ili protivpravno stanje traje neko vrijeme, momentom prestanka radnje, odnosno protivpravnog stanja koje je tom radnjom stvoreno.

## Mjesto izvršenja krivičnog djela

### Član 20

(1) Krivično djelo je izvršeno kako u mjestu gdje je učinilac radio ili je bio dužan da radi, tako i u mjestu gdje je posljedica u potpunosti ili djelimično nastupila.

(2) Pripremanje i pokušaj krivičnog djela su izvršeni kako u mjestu gdje je učinilac preduzimao radnju, tako i u mjestu gdje je po njegovom umišljaju posljedica trebalo da nastupi ili je mogla da nastupi.

(3) U slučaju saučesništva, krivično djelo je izvršeno kako u mjestu u kojem je saučesnik radio ili bio dužan da radi, tako i u mjestu iz st. 1. i 2. ovog člana.

## Pripremanje

### Član 21

(1) Ko sa umišljajem priprema izvršenje krivičnog djela kazniće se za pripremanje krivičnog djela samo kada to zakon izričito propisuje.

(2) Pripremanje krivičnog djela može se zakonom odrediti kao samostalno krivično djelo ili se zakonom može predvidjeti kažnjavanje za pripremanje određenog krivičnog djela.

(3) Kad zakon propisuje kažnjavanje za pripremanje određenog krivičnog djela, pripremanje se može sastojati u nabavljanju ili osposobljavanju sredstava za izvršenje krivičnog djela, stvaranju uslova ili otklanjanju prepreka za njegovo izvršenje, u dogovaranju, planiranju ili organizovanju izvršenja krivičnog djela sa drugim licima, kao i u drugim radnjama kojima se stvaraju uslovi za neposredno izvršenje krivičnog djela.

## Pokušaj

### Član 22

(1) Ko sa umišljajem započne izvršenje krivičnog djela, ali ga ne dovrši, kazniće se za pokušaj krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a za pokušaj drugog krivičnog djela samo kad zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.

(2) Za pokušaj krivičnog djela učinilac će se kazniti u granicama kazne propisane za krivično djelo, a može se i blaže kazniti.

## Nepodoban pokušaj

### Član 23

Učinilac koji pokuša da izvrši krivično djelo nepodobnim sredstvom ili prema nepodobnom predmetu može se osloboditi od kazne.

## Dobrovoljni odustanak

### Član 24

(1) Učinilac koji je pripremao ili pokušao izvršenje krivičnog djela, ali je dobrovoljno odustao od njegovog izvršenja, iako je bio svjestan da je prema postojećim okolnostima djelo mogao dovršiti ili je nakon dovršenja radnje spriječio nastupanje posljedice, može se osloboditi od kazne.

(2) Odredba iz stava 1. ovog člana neće se primijeniti ukoliko učinilac krivično djelo nije dovršio zbog okolnosti koje onemogućavaju ili znatno otežavaju izvršenje krivičnog djela ili zbog toga što je smatrao da takve okolnosti postoje.

(3) Može se osloboditi od kazne i saizvršilac, podstrekač ili pomagač koji je dobrovoljno spriječio izvršenje krivičnog djela.

(4) Ako su radnjama iz stava 1. ovog člana ostvarena obilježja nekog drugog samostalnog krivičnog djela koje nije obuhvaćeno krivičnim djelom od čijeg izvršenja je odustao, učinilac se ne može osloboditi od kazne za to drugo djelo.

Zanemarljivo opasno djelo

#### Član 25

(1) Nije krivično djelo ono djelo koje je, iako sadrži obilježja krivičnog djela, zanemarljivo opasno zbog neznatnosti ili odsutnosti štetnih posljedica, niskog stepena krivične odgovornosti učinioca i odsustva potrebe za njegovim kažnjavanjem.

(2) Odredba iz stava 1. ovog člana može se primijeniti na krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine.

Nužna odbrana

#### Član 26

(1) Nije krivično djelo ono djelo koje je izvršeno u nužnoj odbrani.

(2) Nužna je ona odbrana koja je neophodno potrebna da se od svog dobra ili od dobra drugog odbije istovremeni ili neposredno predstojeći protivpravni napad.

(3) Učinilac koji je prekoračio granice nužne odbrane može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinio usljed jake razdraženosti ili prepasti izazvane napadom, može se i osloboditi od kazne.

Krajnja nužda

#### Član 27

(1) Nije krivično djelo ono djelo koje je izvršeno u krajnjoj nuždi.

(2) Krajnja nužda postoji kad je djelo izvršeno radi toga da učinilac otkloni od svog dobra ili od dobra drugog istovremenu neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom učinjeno zlo nije veće od zla koje je prijetilo.

(3) Učinilac koji je sam izazvao opasnost ali iz nehata ili je prekoračio granice krajnje nužde, može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinjeno pod posebno olakšavajućim okolnostima, može se i osloboditi od kazne.

(4) Nema krajnje nužde ako je učinilac bio dužan da se izloži opasnosti.

## 2. Opšte odredbe o krivičnoj odgovornosti

### Krivična odgovornost

#### Član 28

(1) Krivično je odgovoran učinilac koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio uračunljiv i koji je pri tome postupao umišljajno ili nehatno, a bio je svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno.

(2) Za krivično djelo izvršeno iz nehata, učinilac je krivično odgovoran samo kada to zakon izričito određuje.

### Neuračunljivost

#### Član 29

Nije uračunljiv učinilac koji u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije mogao shvatiti značaj svog djela ili nije mogao upravljati svojim postupcima usljed duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, zaostalog duševnog razvoja ili neke druge teže duševne poremećenosti.

### Skrivljena neuračunljivost

#### Član 30

Učinilac koji se upotrebom alkohola, droga ili na drugi način doveo u stanje u kome nije mogao shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, krivično je odgovoran ako je u vrijeme dovođenja u takvo stanje djelo bilo obuhvaćeno njegovim umišljajem ili je u odnosu na djelo kod njega postojao nehat, a zakon za takvo djelo propisuje krivičnu odgovornost i za nehat.

### Bitno smanjena uračunljivost

#### Član 31

(1) Učinilac krivičnog djela čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili sposobnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena usljed nekog stanja navedenog u odredbama člana 29. ovog zakonika može se blaže kazniti.

(2) Bitno smanjena uračunljivost u koju se učinilac doveo na način naveden u odredbama člana 30. ovog zakonika ne može biti osnov za ublažavanje kazne.

### Umišljaj

#### Član 32

(1) Krivično djelo može biti izvršeno sa direktnim ili eventualnim umišljajem.

(2) Krivično djelo je izvršeno sa direktnim umišljajem kada je učinilac bio svjestan svog djela i htio njegovo izvršenje.



(3) Krivično djelo je izvršeno sa eventualnim umišljajem kada je učinilac bio svjestan da usljed njegovog činenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je pristao na njeno nastupanje.

Nehat

#### Član 33

(1) Krivično djelo može biti izvršeno sa svjesnim ili nesvjesnim nehatom.

(2) Krivično djelo je izvršeno sa svjesnim nehatom kada je učinilac bio svjestan da usljed njegovog činenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je olako držao da će je moći spriječiti ili da ona neće nastupiti.

(3) Krivično djelo je izvršeno iz nesvjesnog nehata kada učinilac nije bio svjestan mogućnosti nastupanja zabranjene posljedice, iako je prema okolnostima i prema svojim ličnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti.

Odgovornost za težu posledicu

#### Član 34

Kad je iz krivičnog djela proizašla teža posljedica zbog koje zakon propisuje težu kaznu, ta se kazna može izreći ako je u odnosu na tu posledicu učinilac postupao nehatno, a izuzetno i umišljajno ako time nisu ostvarena obilježja nekog drugog krivičnog djela.

Stvarna zabluda

#### Član 35

(1) Nije krivično odgovoran učinilac koji u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonskog obilježja ili koji je pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi, da su one stvarno postojale, to djelo bilo dozvoljeno.

(2) Ako je učinilac bio u zabludi usljed nehata, krivično je odgovoran za krivično djelo učinjeno iz nehata kada zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehat.

Pravna zabluda

#### Član 36

(1) Nije krivično odgovoran učinilac krivičnog djela koji u vrijeme njegovog izvršenja iz opravdanih razloga nije bio svjestan, niti je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno.

(2) Ako je učinilac djela iz stava 1. ovog člana bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno, može se blaže kazniti.

3. Saučesništvo u krivičnom djelu

Saizvršilaštvo

## Član 37

Ako više lica zajednički izvrše krivično djelo učestvujući u radnji izvršenja ili nekom drugom radnjom značajno doprinesu njegovom izvršenju, svako od njih kazniće se kaznom propisanom za to djelo.

## Podstrekavanje

## Član 38

(1) Ko drugog umišljajno podstrekne da izvrši krivično djelo, kazniće se kao da ga je sam izvršio.

(2) Ko drugog umišljajno podstrekava na izvršenje krivičnog djela kod kojeg je pokušaj kažnjiv, a krivično djelo ne bude ni pokušano, kazniće se kao za pokušaj krivičnog djela. Ako je pokušaj podstrekavanja bio nepodoban, podstrekač se može osloboditi kazne.

## Pomaganje

## Član 39

(1) Ko drugome sa umišljajem pomogne u izvršenju krivičnog djela, kazniće se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti.

(2) Kao pomaganje u izvršenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputstava kako da se izvrši krivično djelo, stavljanje učiniocu na raspolaganje sredstava za izvršenje krivičnog djela, stvaranje uslova ili otklanjanje prepreka za izvršenje krivičnog djela, kao i unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela, učinioca, sredstava kojima je krivično djelo izvršeno, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.

## Pravila odgovornosti i kažnjivosti saučesnika

## Član 40

(1) Saizvršilac je krivično odgovoran u granicama svog umišljaja ili nehata, a podstrekač i pomagač u granicama njihovog umišljaja.

(2) Lični odnosi, svojstva i okolnosti koje zakon propisuje kao osnove isključenja krivične odgovornosti ili oslobođenja od kazne ili koje utiču na odmjeravanje ili ublažavanje kazne, mogu se uzeti u obzir samo onom izvršiocu, saizvršiocu, podstrekaču ili pomagaču kod koga takvi odnosi, svojstva ili okolnosti postoje.

(3) Lični odnosi, svojstva i okolnosti koji predstavljaju bitno obilježje krivičnog djela ne moraju postojati kod podstrekača i pomagača. Podstrekaču i pomagaču koji nema takvo lično svojstvo, može se ublažiti kazna.

## GLAVA IV

## KRIVIČNE SANKCIJE

### Krivične sankcije i njihova opšta svrha

## Član 41

- (1) Krivične sankcije su: kazne, alternativne mjere, mjere bezbjednosti i vaspitne mjere.
- (2) Posebnu krivičnopravnu mjeru predstavlja oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenim krivičnim djelom koju sud izriče obavezno pod uslovima propisanim ovim zakonikom.
- (3) Opšta svrha propisivanja i izricanja krivičnih sankcija je suzbijanje protivpravnih djela kojima se povređuju ili ugrožavaju vrijednosti zaštićene krivičnim zakonodavstvom.

### 1. Kazne

#### Vrste kazni

## Član 42

Učiniocu krivičnog djela mogu se izreći sljedeće kazne:

- 1) kazna doživotnog zatvora,
- 2) kazna zatvora,
- 3) novčana kazna,
- 4) kazna oduzimanja vozačke dozvole.

#### Svrha kažnjavanja

## Član 43

U okviru opšte svrhe krivičnih sankcija (član 41. stav 3) svrha kažnjavanja je:

- 1) sprečavanje učinioca da ubuduće čini krivična djela i njegovo prevaspitanje, te uticaj na druge da ne čine krivična djela,
- 2) izražavanje društvene osude za krivično djelo, razvijanje i jačanje odgovornosti i svijesti kod građana o opasnosti i štetnosti krivičnih djela i opravdanosti kažnjavanja, te neophodnosti poštovanja zakona.

#### Glavne i sporedne kazne

## Član 44

- (1) Kazna zatvora i kazna doživotnog zatvora mogu se izreći samo kao glavne kazne.
- (2) Novčana kazna se može izreći kao glavna i kao sporedna kazna.
- (3) Kazna oduzimanja vozačke dozvole može se izreći samo kao sporedna kazna zajedno sa kaznom zatvora, novčanom kaznom ili uslovnom osudom.

(4) Ako je za jedno krivično djelo propisano više kazni, samo se jedna može izreći kao glavna kazna.

(5) Za krivična djela učinjena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna kazna može se izreći i kad nije propisana zakonom ili kad je propisano da će se učinilac kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu izrekne kaznu zatvora.

#### Kazna doživotnog zatvora

##### Član 45

(1) Kazna doživotnog zatvora može se propisati za najteža krivična djela i najteže oblike teških krivičnih djela.

(2) Kazna doživotnog zatvora ne može se propisati kao jedina kazna za određeno krivično djelo.

(3) Kazna doživotnog zatvora ne može se izreći učiniocu koji u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije navršio dvadeset i jednu godinu života, trudnoj ženi, učiniocu čija je uračunljivost u vrijeme izvršenja krivičnog djela bila bitno smanjena (član 31. stav 1) niti za pokušaj krivičnog djela.

#### Kazna zatvora

##### Član 46

(1) Kazna zatvora ne može biti kraća od tri mjeseca, ni duža od trideset godina.

(2) Kazna zatvora izriče se na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane.

(3) Kazna zatvora u trajanju do jedne godine može se izuzetno izvršiti i u prostorima u kojima osuđeni stanuje (kućni zatvor). Ovakav način izvršenja kazne zatvora sud može odrediti učiniocu koji je star ili iznemogao, teško bolestan, invalidno lice, trudna žena, samohrani roditelj maloljetne djece, ako se može očekivati da će se i na taj način postići svrha kažnjavanja i ako je učinilac sa tim saglasan.

(4) Osuđeni kojem je određeno izvršenje kazne zatvora u skladu sa stavom 5. ovog člana ne smije napuštati prostore u kojima stanuje, osim u slučajevima propisanim zakonom koji uređuje izvršenje krivičnih sankcija.

(5) Ako ne postoje uslovi da se elektronskim ili telekomunikacionim sredstvima kontroliše izvršavanje kućnog zatvora, sud može odrediti preduzimanje mjera kontrole i nadzora od strane policije u mjestu u kojem se nalazi mjesto stanovanja osuđenog, uz obavezu da se redovno izvještava o vršenju kontrole i nadzora. Ako osuđeni prekrši zabranu napuštanja prostora stanovanja, sud može odrediti da ostatak kazne zatvora izdrži u ustanovi za izvršenje kazne zatvora.

(6) Osuđenom za krivično djelo protiv braka i porodice koji živi sa oštećenim u istom porodičnom domaćinstvu ne može se odrediti izvršenje kazne zatvora na način propisan u stavu 5. ovog člana.

#### Izuzetnost kratkotrajne kazne zatvora

## Član 46a

(1) Kaznu zatvora do šest mjeseci sud može izreći samo ako posebne okolnosti djela i učinioca pokazuju da se novčanom kaznom ne može postići svrha kažnjavanja ili da se novčana kazna neće moći izvršiti.

(2) Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na kaznu zatvora kao zamjenu za neplaćenu novčanu kaznu (član 50. st. 2. i 3), opozvanu uslovnu osudu (čl. 64, 65. i 66), neizvršeni rad u javnom interesu (član 70. stav 7) i kaznu oduzimanje vozačke dozvole (član 51. stav 5).

(3) Izrečena kazna zatvora koja ne prelazi jednu godinu dana, može se na zahtjev osuđenog zamijeniti novčanom kaznom, shodno odredbi člana 50. st. 2. i 3. ovog zakonika.

## Uslovni otpust

## Član 47

(1) Osuđeni koji je izdržao dvije trećine izrečene kazne zatvora, ali ne manje od tri mjeseca, može se otpustiti sa izdržavanja kazne pod uslovom da je u toku izdržavanja kazne ispoljavao primjerno vladanje, zalaganje na radu i aktivno učestvovanje u procesu resocijalizacije, te se može očekivati da će se na slobodi dobro vladati, a naročito da do isteka vremena za koje je izrečena kazna neće izvršiti novo krivično djelo.

(2) Osuđeni kome je izrečena kazna doživotnog zatvora može se uslovno otpustiti nakon što izdrži dvadeset pet godina zatvora, pod uslovima propisanim u stavu 1. ovog člana.

(3) Pri ocjeni da li će odobriti uslovni otpust, cijeni se ličnost osuđenog, njegov raniji život i osuđivanost, da li je protiv njega u toku neki drugi krivični postupak, odnos prema izvršenom krivičnom djelu i žrtvi, ponašanje tokom izdržavanja kazne zatvora i stepen resocijalizacije, uspješnost primjene programa izvršavanja kazne zatvora i izvršavanja radnih obaveza, uzimajući u obzir njegovu radnu sposobnost, da li je došlo do promjene njegovog ponašanja nakon izvršenja krivičnog djela, kao i druge okolnosti koje pokazuju da je u odnosu na njega postignuta svrha kažnjavanja.

(4) O uslovnom otpustu odlučuje Komisija za uslovni otpust koju imenuje ministar pravde.

## Opozivanje uslovnog otpusta

## Član 48

(1) Sud će opozvati uslovni otpust ako osuđeni dok je na uslovnom otpustu učini jedno ili više krivičnih djela za koje je izrečena kazna zatvora preko jedne godine.

(2) Sud može opozvati uslovni otpust ako uslovno otpušteni učini jedno ili više krivičnih djela za koje je izrečena kazna zatvora do jedne godine. Pri ocjeni da li će opozvati uslovni otpust sud će naročito uzeti u obzir srodnost učinjenih krivičnih djela, njihov značaj, pobude iz kojih su učinjena i druge okolnosti koje ukazuju na opravdanost opozivanja uslovnog otpusta.

(3) Kad sud opozove uslovni otpust izreći će kaznu na osnovu odredaba član 56. i član 58. stav 2. ovog zakonika uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Dio kazne koju je osuđeni

izdržao po ranijoj presudi uračunava se u novu kaznu, a vrijeme provedeno na uslovnom otpustu ne uračunava se.

(4) Odredbe st. 1, 2. i 3. ovog člana primjenjuje se i kad se uslovno otpuštenom sudi za djelo koje je učinio prije nego što je uslovno otpušten.

(5) Ako uslovno otpušteni bude osuđen na kaznu zatvora do jedne godine, a sud ne opozove uslovni otpust, produžava se uslovni otpust za vrijeme koje je osuđeni proveo na izdržavanju kazne zatvora.

(6) Izuzetno od odredbi ovog člana, uslovni otpust može opozvati i Komisija za uslovni otpust iz člana 47. ovog zakonika pod uslovima utvrđenim propisom kojim se uređuje izvršenje krivičnih sankcija.

Novčana kazna

#### Član 49

(1) Novčana kazna se izriče u određenom iznosu, a ako je moguće utvrditi prihode i rashode učinioca krivičnog djela, izreći će se u dnevnim iznosima.

(2) Novčana kazna u određenom iznosu ne može biti manja od 300 KM, niti veća od 200.000 KM, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja ne može biti veća od 2.000.000 KM.

(3) Ako se novčana kazna izriče u dnevnim iznosima, može iznositi najmanje deset, a najviše 360 dnevnih iznosa, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja najviše 1.500 dnevnih iznosa, osim u slučajevima propisanim ovim zakonikom.

(4) Broj dnevnih iznosa novčane kazne određuje sud primjenjujući opšta pravila o odmjeravanju kazne. Visinu dnevnog iznosa sud određuje tako što uzima u obzir visinu dnevnog dohotka učinioca prema iznosu njegove tromjesečne neto plate i njegova druga primanja, kao i nužne rashode. Prilikom određivanja visine iznosa novčane kazne sud uzima u obzir podatke koji u trenutku izricanja kazne nisu stariji od šest mjeseci.

(5) Podatke iz stava 4. ovog člana koji sudu nisu poznati obezbjeđuje optuženi u roku koji odredi sud, a najkasnije do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku.

(6) Najniži dnevni iznos novčane kazne iznosi 30 KM, a najviši 1.000 KM.

Izvršenje novčane kazne

#### Član 50

(1) U presudi se određuje rok plaćanja novčane kazne koji ne može biti kraći od petnaest dana, niti duži od tri mjeseca. U opravdanim slučajevima sud može dozvoliti da osuđeni novčanu kaznu plati u ratama, s tim da rok isplate ne može biti duži od jedne godine.

(2) Ako osuđeni ne plati novčanu kaznu u cijelosti ili djelimično u određenom roku, sud će narediti njeno prinudno izvršenje u postupku koji je propisan zakonom. Ako novčana kazna putem prinudnog izvršenja ne bude naplaćena u roku od jedne godine, sud će donijeti odluku o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora, na način da se 50 KM, odnosno svaki započeti dnevni

iznos novčane kazne zamijeni jednim danom kazne zatvora, s tim da kazna zatvora u tom slučaju ne može biti duža od dvije godine.

(3) Ako osuđeni isplati samo dio novčane kazne, ostatak se srazmjerno pretvara u kaznu zatvora, a ako osuđeni isplati i ostatak novčane kazne, izvršenje kazne zatvora se obustavlja.

(4) Ako osuđeni nema stalno prebivalište ili boravište u Bosni i Hercegovini, novčana kazna se naplaćuje bez odlaganja. Ako se ne obezbijedi naplata novčane kazne na taj način, sud će je bez odlaganja zamijeniti kaznom zatvora.

Oduzimanje vozačke dozvole

## Član 51

(1) Učiniocu krivičnog djela ugrožavanja javnog saobraćaja može se izreći kazna oduzimanja vozačke dozvole.

(2) Kaznu iz stava 1. ovog člana sud izriče u trajanju od šest mjeseci do pet godina, a ako je usljed ugrožavanja javnog saobraćaja nastupila smrt jednog ili više lica, od jedne do osam godina, računajući od dana pravosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove kazne.

(3) Pri izricanju uslovne osude, sud može odrediti da će se uslovna osuda opozvati ako osuđeni za vrijeme trajanja uslovne osude bude upravljao motornim vozilom.

(4) Ako je kazna iz stava 1. ovog člana izrečena licu koje ima stranu vozačku dozvolu, zabrana se odnosi na upravljanje motornim vozilom na teritoriji Republike Srpske.

(5) Ako je osuđeni upravljao motornim vozilom u periodu dok traje kazna oduzimanja vozačke dozvole, sud će ovu kaznu zamijeniti kaznom zatvora tako što će za svakih šest mjeseci oduzimanja vozačke dozvole odrediti jedan mjesec kazne zatvora.

(6) Zakonikom se može propisati obavezno izricanje kazne oduzimanje vozačke dozvole.

(7) Kazna oduzimanja vozačke dozvole ne može se izreći zajedno sa mjerom bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom.

Opšta pravila o odmjeravanju kazne

## Član 52

(1) Sud će učiniocu krivičnog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to krivično djelo, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivične odgovornosti, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinioca, njegove lične prilike i njegovo držanje poslije učinjenog krivičnog djela, kao i druge okolnosti koje su od značaja za odmjeravanje kazne.

(2) Okolnost koja je obilježje krivičnog djela ne može se uzeti u obzir i kao otežavajuća, odnosno olakšavajuća okolnost, izuzev ako prelazi mjeru koja je potrebna za postojanje krivičnog djela ili

određenog oblika krivičnog djela ili ako postoje dvije ili više ovakvih okolnosti, a samo jedna je dovoljna za postojanje težeg, odnosno lakšeg oblika krivičnog djela.

(3) Ako je krivično djelo učinjeno iz mržnje, kako je propisano u članu 123. stav 1. tačka 21) ovog zakonika, sud će to uzeti kao otežavajuću okolnost, osim ako mržnja nije kvalifikatorna okolnost tog krivičnog djela.

(4) Kad sud odmjerava kaznu učiniocu za krivično djelo učinjeno u povratu, posebno će uzeti u obzir da li je ranije djelo iste vrste kao i novo djelo, da li su oba djela učinjena iz istih pobuda i koliko je vremena proteklo od ranije osude, odnosno od izdržane ili oprostene kazne.

(5) Pri odmjeravanju novčane kazne sud će posebno uzeti u obzir imovinsko stanje učinioca.

Ublažavanje kazne

#### Član 53

(1) Sud može učiniocu za određeno krivično djelo izreći kaznu blažu od propisane ili blažu vrstu kazne samo kad to zakon izričito propisuje.

(2) Blažu kaznu od propisane sud može izreći i kad zakon propisuje da se učinilac može osloboditi od kazne, a sud učinioca ne oslobodi od kazne.

(3) Blažu kaznu od propisane za određeno krivično djelo sud može izreći i kad postoje osobito olakšavajuće okolnosti, a posebno ako je učinilac u potpunosti ili u većem dijelu nadoknadio štetu prouzrokovanu krivičnim djelom ili je na drugi način otklonio štetne posljedice djela, te ako na osnovu takvih okolnosti, sud ocijeni da se svrha kažnjavanja može postići i takvom blažom kaznom.

(4) Blažu kaznu od propisane za određeno krivično djelo sud može izreći i u slučajevima sporazuma o krivici, ali ne i mimo pravila i granica propisanih ovim zakonikom.

Granice ublažavanja kazne

#### Član 54

(1) Kad postoje uslovi za ublažavanje kazne iz člana 53. ovog zakonika, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:

1) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od deset ili više godina, kazna se može ublažiti do sedam godina kazne zatvora,

2) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od osam godina, kazna se može ublažiti do pet godina kazne zatvora,

3) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od pet godina, kazna se može ublažiti do tri godine kazne zatvora,

4) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od tri godine, kazna se može ublažiti do dvije godine kazne zatvora,



5) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od dvije godine, kazna se može ublažiti do jedne godine,

6) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od jedne godine, kazna se može ublažiti do tri mjeseca,

7) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora ispod jedne godine ili kazna zatvora bez naznačenja najmanje mjere, umjesto kazne zatvora može se izreći novčana kazna,

8) ako je za krivično djelo propisana novčana kazna sa naznačenjem posebne najmanje mjere, kazna se može ublažiti do 300 KM.

(2) Pri odlučivanju u kojoj će mjeri kaznu ublažiti prema pravilima iz stava 1. ovog člana, sud će posebno uzeti u obzir najmanju i najveću mjeru kazne propisane za krivično djelo.

(3) Ublažavanje kazne u smislu stava 1. ovog člana neće se primijeniti za sljedeća krivična djela: silovanje – član 165; obljuba nad nemoćnim licem – član 167; obljuba sa djetetom mlađim od 15 godina – član 172; terorizam – član 299; finansiranje terorističkih aktivnosti – član 300. ovog zakonika, kao i učiniocu koji je ranije dva ili više puta osuđivan za istovrsno krivično djelo.

(4) Kad je sud ovlašten da učinioca krivičnog djela oslobodi od kazne, može mu kaznu ublažiti bez ograničenja propisanih za ublažavanje kazne.

Oslobođenje od kazne

Član 55

(1) Sud može osloboditi od kazne učinioca krivičnog djela samo kad to zakon izričito propisuje.

(2) Sud može osloboditi od kazne učinioca krivičnog djela učinjenog iz nehata kad posljedice djela tako teško pogađaju učinioca da izricanje kazne u takvom slučaju očigledno ne bi odgovaralo svrsi kažnjavanja.

(3) Sud može osloboditi od kazne i učinioca krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora do pet godina, ako je poslije izvršenog djela, a prije nego što je saznao da je djelo otkriveno, dobrovoljno otklonio posljedice djela ili naknadio štetu prouzrokovanu krivičnim djelom.

Sticaj krivičnih djela

Član 56

(1) Ako je učinilac jednom radnjom ili sa više radnji učinio više krivičnih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će prethodno utvrditi kazne za svako od tih djela, pa će na osnovu ocjene svih tih djela u njihovoj ukupnosti i ličnosti učinioca za sva ta djela izreći jedinstvenu kaznu.

(2) Jedinstvenu kaznu sud će izreći po sljedećim pravilima:

1) ako je za dva ili više krivičnih djela utvrdio kazne doživotnog zatvora ili kaznu doživotnog zatvora i zatvora, izreći će jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora,

- 2) ako je za dva ili više krivičnih djela za koja je propisana kazna doživotnog zatvora utvrdio kazne zatvora u trajanju od trideset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora,
  - 3) ako je za krivična djela u sticaju utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedinačno utvrđene kazne, ali ne smije dostići zbir utvrđenih kazni niti preći trideset godina zatvora,
  - 4) ako su za sva krivična djela u sticaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna ne može biti veća od deset godina zatvora,
  - 5) ako je za krivična djela u sticaju utvrdio samo novčane kazne, jedinstvena kazna ne smije preći zbir utvrđenih kazni niti iznos od 200.000 KM, odnosno 2.000.000 KM, ako je neko od krivičnih djela izvršeno iz koristoljublja,
  - 6) ako je za neka krivična djela u sticaju utvrdio kazne zatvora, a za druga novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu po odredbama t. 2), 3), 4) i 5) ovog stava.
- (3) Sporednu kaznu sud će izreći ako je utvrđena bar za jedno krivično djelo u sticaju, a ako je utvrdio više novčanih kazni, izreći će jednu novčanu kaznu po odredbama stava 2. tačka 5) ovog člana.

Produženo krivično djelo

#### Član 57

- (1) Produženo krivično djelo čini više istih ili istovrsnih umišljajnih krivičnih djela učinjenih u vremenskoj povezanosti, koja zbog načina njihovog izvršenja, istovjetnosti oštećenog, prostorne povezanosti, korištenja iste prilike ili trajnijeg odnosa ili drugih sličnih okolnosti koje ih povezuju, predstavljaju jedinstvenu krivičnopravnu cjelinu.
- (2) Produženo krivično djelo ne mogu činiti krivična djela protiv života i tjelesnog integriteta, polne i druge slobode čovjeka.
- (3) Ako produženo krivično djelo obuhvata različite oblike istog djela, produženo krivično djelo će se pravno kvalifikovati kao najteže od tih krivičnih djela.
- (4) Ako posljedice ostvarene djelima iz stava 1. ovog člana u svojoj ukupnosti predstavljaju posljedicu nekog težeg krivičnog djela, produženo krivično djelo će se kvalifikovati kao to krivično djelo.
- (5) Za produženo krivično djelo može se izreći kazna za polovinu veća od najviše kazne propisane za utvrđeno djelo, ali ne smije preći najveću mjeru te vrste kazne.
- (6) Krivično djelo koje nije obuhvaćeno produženim krivičnim djelom u pravnosnažnoj sudskoj presudi predstavlja posebno krivično djelo ili ulazi u sastav posebnog produženog krivičnog djela.
- (7) U sastav produženog krivičnog djela ne mogu ulaziti krivična djela izvršena nakon podizanja optužnice.

Odmjeravanje kazne osuđenom licu

## Član 58

(1) Ako se osuđenom licu sudi za krivično djelo učinjeno prije nego što je započelo izdržavanje kazne po ranijoj osudi, ili za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne doživotnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva krivična djela primjenom odredaba člana 56. ovog zakonika, uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Dio kazne koju je osuđeni izdržao uračunaće se u izrečenu kaznu zatvora ili kaznu doživotnog zatvora.

(2) Za krivično djelo učinjeno u toku izdržavanja kazne zatvora, kazne doživotnog zatvora ili maloljetničkog zatvora, sud će učiniocu izreći kaznu nezavisno od ranije izrečene kazne, ako se primjenom odredaba člana 56. ovog zakonika ne bi mogla ostvariti svrha kažnjavanja s obzirom na trajanje neizdržanog dijela ranije izrečene kazne.

(3) Prema osuđenom koji u vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne doživotnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora učini krivično djelo za koje zakon propisuje novčanu kaznu ili kaznu zatvora do jedne godine, primijenit će se disciplinska mjera.

(4) Ako je osuđeno lice izdržalo kaznu po ranijoj presudi, a prije nego što je počelo novo suđenje za krivično djelo, neće se primjenjivati odredbe člana 56. ovog zakonika.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

## Član 59

(1) Vrijeme provedeno u pritvoru, kao i svako lišenje slobode u vezi sa krivičnim djelom, uračunavaju se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu doživotnog zatvora i novčanu kaznu.

(2) Pri svakom uračunavanju izjednačava se dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan doživotnog zatvora i iznos od 50 KM.

Uračunavanje pritvora i kazne izdržane u inostranstvu

## Član 60

Pritvor, lišenje slobode u toku ekstradicionog postupka, kao i kazna koju je učinilac izdržao po presudi inostranog suda, uračunaće se u kaznu koju je izrekao domaći sud za isto krivično djelo, a ako kazne nisu iste vrste, uračunavanje će se izvršiti po ocjeni domaćeg suda.

## 2. Alternativne mjere

Vrste alternativnih mjera i opšti uslovi njihove primjene

## Član 61

(1) Alternativne mjere su: uslovna osuda, uslovna osuda sa zaštitnim nadzorom i rad u javnom interesu.

(2) Alternativne mjere se izriču krivično odgovornom učiniocu samo u slučajevima kad, s obzirom na prirodu i težinu krivičnog djela, okolnosti pod kojima je učinjeno i ličnost učinioca, za ostvarivanje svrhe kažnjavanja nije nužna primjena kazne.

## Uslovna osuda

### Član 62

- (1) Uslovnom osudom sud učiniocu krivičnog djela utvrđuje kaznu zatvora i istovremeno određuje da se ona neće izvršiti ako osuđeni za vrijeme koje odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne ni duže od pet godina (vrijeme provjeravanja) ne učini novo krivično djelo.
- (2) Sud može u uslovnoj osudi odrediti da će se kazna izvršiti i ako osuđeni u određenom roku ne vrati imovinsku korist pribavljenu izvršenjem krivičnog djela, ne naknadi štetu koju je prouzrokovao krivičnim djelom ili ne ispuni druge obaveze propisane krivičnopravnim odredbama. Rok za ispunjenje tih obaveza utvrđuje sud u okviru određenog vremena provjeravanja.
- (3) Mjere bezbjednosti koje su izrečene uz uslovnu osudu, izvršiće se.

## Uslovi za izricanje uslovne osude

### Član 63

- (1) Uslovna osuda može se izreći kada je učiniocu utvrđena kazna zatvora do jedne godine i kada sud na osnovu okolnosti iz stava 3. ovog člana ocijeni da se od učinioca osnovano može očekivati da ubuduće neće vršiti krivična djela i bez izricanja kazne kojom mu se prijeti.
- (2) Uslovna osuda se ne može izreći za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna.
- (3) Pri odlučivanju da li će izreći uslovnu osudu, sud će, vodeći računa o svrsi uslovne osude, uzeti u obzir ličnost učinioca, njegov raniji život, posebno da li je ranije osuđivan, njegovo ponašanje poslije izvršenog krivičnog djela, a naročito njegov odnos prema žrtvi i nastojanje da oštećenom popravi štetu, stepen krivične odgovornosti i druge okolnosti pod kojima je krivično djelo izvršeno.

## Opozivanje uslovne osude zbog novog krivičnog djela

### Član 64

- (1) Sud će opozvati uslovnu osudu ako osuđeni u vrijeme provjeravanja učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora preko jedne godine.
- (2) Ako osuđeni u vrijeme provjeravanja učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna, sud će, nakon što ocijeni sve okolnosti koje se odnose na učinjena krivična djela i učinioca, a posebno srodnost učinjenih krivičnih djela, njihov značaj i pobude iz kojih su učinjena, odlučiti da li će opozvati uslovnu osudu. Pri tome sud je vezan zabranom izricanja uslovne osude ako učiniocu za krivična djela utvrđena u uslovnoj osudi i za nova krivična djela treba da se izrekne kazna zatvora iz stava 1. ovog člana.
- (3) Ako opozove uslovnu osudu, sud će primjenom odredaba člana 56. ovog zakonika izreći jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo, uzimajući kaznu iz opozvane uslovne osude kao utvrđenu.

(4) Ako ne opozove uslovnu osudu, sud može za novo učinjeno krivično djelo izreći uslovnu osudu ili kaznu. Osuđenom, kome za novo krivično djelo bude izrečena kazna zatvora, vrijeme provedeno na izdržavanju ove kazne ne računa se u vrijeme provjeravanja utvrđeno uslovnom osudom za ranije djelo.

(5) Ako sud utvrdi da treba da se i za novo krivično djelo izrekne uslovna osuda, primjenom odredaba člana 56. ovog zakonika, utvrdiće jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo i odrediće novo vrijeme provjeravanja u skladu sa članom 63. stav 1. ovog zakonika, računajući od dana pravosnažnosti nove presude. Ukoliko osuđeni u toku novog vremena provjeravanja, umišljajno izvrši novo krivično djelo, sud će opozvati uslovnu osudu i izreći kaznu zatvora, primjenom odredbe stava 3. ovog člana.

Opozivanje uslovne osude zbog ranije učinjenog krivičnog djela

#### Član 65

(1) Sud će opozvati uslovnu osudu ako poslije njenog izricanja utvrdi da je osuđeni izvršio krivično djelo prije nego što je uslovno osuđen i ako ocijeni da ne bi bilo osnova za izricanje uslovne osude da se znalo za to djelo. U tom slučaju primjenjuje se odredba člana 64. stav 3. ovog zakonika.

(2) Ako sud ne opozove uslovnu osudu, primjenjuje se odredba člana 64. stav 4. ovog zakonika.

Opozivanje uslovne osude zbog neispunjenja određenih obaveza

#### Član 66

Ako je uslovnom osudom osuđenom određeno ispunjenje neke obaveze iz člana 62. stav 2. ovog zakonika, a on ne ispuni tu obavezu u roku određenom u presudi, sud može, u okviru vremena provjeravanja, produžiti rok za ispunjenje obaveze ili može opozvati uslovnu osudu i izreći kaznu koja je utvrđena u uslovnoj osudi. Ako utvrdi da osuđeni iz opravdanih razloga ne može da ispuni postavljenu obavezu, sud će ga osloboditi od ispunjenja te obaveze ili je zamijeniti drugom odgovarajućom obavezom propisanom zakonom, osim kada je u pitanju mjera oduzimanja imovinske koristi (član 83).

Rokovi za opozivanje uslovne osude

#### Član 67

(1) Uslovna osuda može se opozvati u toku vremena provjeravanja. Ako osuđeni u tom vremenu učini krivično djelo koje povlači opozivanje uslovne osude, a to je presudom utvrđeno tek poslije isteka vremena provjeravanja, uslovna osuda može se opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana kad je proteklo vrijeme provjeravanja.

(2) Ako osuđeni u određenom roku ne ispuni neku obavezu iz člana 62. stav 2. ovog zakonika, sud može, najkasnije u roku od jedne godine od dana kad je proteklo vrijeme provjeravanja, odrediti da se izvrši utvrđena kazna u uslovnoj osudi.

(3) Odluka kojom se opoziva uslovna osuda mora postati pravosnažna u rokovima iz st. 1. i 2. ovog člana.

Uslovna osuda sa zaštitnim nadzorom

#### Član 68

(1) Sud može odrediti da se učinilac, kome je izrečena uslovna osuda, stavi pod zaštitni nadzor za određeno vrijeme u toku vremena provjeravanja.

(2) Zaštitni nadzor obuhvata zakonom propisane mjere pomoći, staranja, nadzora i zaštite.

(3) Ako u toku trajanja zaštitnog nadzora sud utvrdi da je ispunjena svrha ove mjere, može zaštitni nadzor ukinuti prije isteka određenog vremena.

(4) Ako osuđeni kome je izrečen zaštitni nadzor ne ispunjava obaveze koje mu je sud odredio, sud ga može opomenuti ili može ranije obaveze zamijeniti drugim ili produžiti trajanje zaštitnog nadzora u okviru vremena provjeravanja ili opozvati uslovnu osudu.

Sadržaj zaštitnog nadzora

#### Član 69

(1) Zaštitni nadzor može obuhvatiti ove obaveze:

1) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi,

2) uzdržavanje od upotrebe alkoholnih pića ili opojnih droga,

3) posjećivanje određenih psihijatrijskih, psiholoških i drugih savjetovališta i postupanje po njihovim savjetima,

4) osposobljavanje za određeno zanimanje,

5) prihvatanje zaposlenja koje odgovara stručnoj spremi i sposobnostima učinilaca,

6) raspolaganje s platom i drugim prihodima ili imovinom na primjeren način i u skladu s bračnim i porodičnim obavezama.

(2) Sud u presudi određuje jednu ili više obaveza iz stava 1. ovog člana, pri čemu navodi u čemu se one sastoje i kako treba da se izvrše.

Rad u javnom interesu

#### Član 70

(1) Sud izrečenu kaznu zatvora u trajanju do jedne godine može na zahtjev osuđenog zamijeniti radom u javnom interesu.

(2) Pri ocjeni da li izrečenu kaznu treba zamijeniti radom u javnom interesu, sud će uzeti u obzir sve okolnosti od kojih zavisi vrsta i visina kazne, da izvršenje kazne zatvora ne bi bilo neophodno za ostvarenje svrhe kažnjavanja, a istovremeno uslovna osuda ne bi bila dovoljna za postizanje opšte svrhe krivičnih sankcija.

(3) Izrečena kazna zatvora iz stava 1. ovog člana ne može se zamijeniti radom u javnom interesu osuđenom koji je ranije osuđivan dva ili više puta na kaznu zatvora ili ako je osuđivan ili je osuđen za krivično djelo iz glava XIV i XV ovog zakonika.

(4) Rad u javnom interesu ne može biti kraći od 60 časova, niti duži od 360 časova i određuje se za vrijeme koje ne može biti kraće od mjesec dana, niti duže od šest mjeseci.

(5) Rad u javnom interesu ne može biti duži od 60 časova u toku jednog mjeseca.

(6) Rad u javnom interesu je svaki društveno koristan rad kojim se ne vrijeđa ljudsko dostojanstvo i koji se ne vrši u cilju sticanja dobiti.

(7) Ako osuđeni u postavljenom roku ne izvrši ili samo djelimično izvrši rad u javnom interesu, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora tako što će svakih započelih 30 časova rada u javnom interesu zamijeniti kaznom zatvora u trajanju od jednog mjeseca.

(8) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje način izvršenja rada u javnom interesu.

### 3. Mjere bezbjednosti

Svrha mjera bezbjednosti

#### Član 71

U okviru opšte svrhe krivičnih sankcija, svrha mjera bezbjednosti je da se otklone stanja ili uslovi koji mogu biti od uticaja da učinilac ubuduće vrši krivična djela.

Vrste mjera bezbjednosti

#### Član 72

Učinocima krivičnih djela mogu se izreći ove mjere bezbjednosti:

- 1) obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi,
- 2) obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi,
- 3) obavezno liječenje od zavisnosti,
- 4) zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti,
- 5) zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama,
- 6) zabrana približavanja i komunikacije sa određenim licem,
- 7) obavezan psihosocijalni tretman,
- 8) udaljenje iz zajedničkog domaćinstva,
- 9) oduzimanje predmeta,

10) zabrana upravljanja motornim vozilom.

Izricanje mjera bezbjednosti

#### Član 73

Sud može učiniocu krivičnog djela izreći jednu ili više mjera bezbjednosti kad postoje uslovi za njihovo izricanje propisani ovim zakonikom.

Obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi

#### Član 74

(1) Učiniocu koji je krivično djelo učinio u stanju neuračunljivosti ili bitno smanjene uračunljivosti, sud će izreći obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, ako na osnovu težine izvršenog krivičnog djela i stepena duševne poremećenosti učinioca utvrdi da postoji opasnost da bi mogao izvršiti isto ili teže krivično djelo i da je, radi otklanjanja ove opasnosti, potrebno njegovo liječenje i čuvanje u takvoj ustanovi.

(2) Mjeru bezbjednosti iz stava 1. ovog člana sud će obustaviti kad utvrdi da je prestala potreba za liječenjem i čuvanjem učinioca u zdravstvenoj ustanovi. Sud svake godine ponovo odlučuje da li je liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi i dalje potrebno.

(3) Učiniocu koji je krivično djelo izvršio u stanju bitno smanjene uračunljivosti i koji je osuđen na kaznu zatvora, vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uračunava se u vrijeme trajanja izrečene kazne. Ako je to vrijeme kraće od trajanja izrečene kazne, sud može odrediti da se osuđeni uputi na izdržavanje ostatka kazne zatvora ili da se pusti na uslovni otpust. Pri odlučivanju o puštanju na uslovni otpust sud će naročito uzeti u obzir uspjeh liječenja osuđenog, njegovo zdravstveno stanje, vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi i ostatak kazne zatvora koju osuđeni nije izdržao.

(4) Mjera bezbjednosti iz stava 1. ovog člana, izrečena uz kaznu zatvora, može trajati duže od kazne zatvora.

Obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi

#### Član 75

(1) Učiniocu koji je krivično djelo učinio u stanju neuračunljivosti sud će izreći obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi, ako utvrdi da bi učinilac mogao izvršiti isto ili teže krivično djelo, a za otklanjanje ove opasnosti je dovoljno njegovo liječenje na slobodi.

(2) Mjera bezbjednosti iz stava 1. ovog člana može se izreći i neuračunljivom učiniocu prema kojem je određeno obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi kad sud, na osnovu rezultata liječenja, utvrdi da više nije potrebno njegovo liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, nego samo njegovo liječenje na slobodi.

(3) Pod uslovima iz stava 1. ovog člana sud može izreći obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi i učiniocu koji je krivično djelo izvršio u stanju bitno smanjene uračunljivosti ili koji je na osnovu člana 74. stav 3. ovog zakonika pušten na uslovni otpust.



(4) Mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi ne može trajati duže od tri godine. Sud svake godine ponovo odlučuje da li je liječenje na slobodi i dalje potrebno.

(5) Ako se u slučaju iz st. 1, 2. i 3. ovog člana učinilac ne podvrgne liječenju na slobodi ili liječenje samovoljno napusti, ili i pored liječenja postane toliko opasan za okolinu da je potrebno njegovo liječenje u zdravstvenoj ustanovi, sud može izreći mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Obavezno liječenje od zavisnosti

#### Član 76

(1) Mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti može se izreći učiniocu koji je krivično djelo učinio pod odlučujućim djelovanjem zavisnosti od alkohola ili opojnih droga, ako postoji opasnost da će zbog te zavisnosti i ubuduće činiti krivična djela.

(2) Mjera bezbjednosti iz stava 1. ovog člana izvršava se u ustanovi za izvršenje kazne ili u zdravstvenoj ili drugoj specijalizovanoj ustanovi. Ako je ova mjera izrečena uz kaznu zatvora, vrijeme provedeno u ustanovi za izvršenje ove mjere uračunava se u kaznu zatvora. U tom slučaju ova mjera može trajati duže od izrečene kazne zatvora, ali ne i duže od tri godine, i nakon isteka vremena kazne zatvora – izvršava se na slobodi.

(3) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu naložiti liječenje od zavisnosti na slobodi, uzimajući pri tom naročito u obzir spremnost učinioca da se podvrgne takvom liječenju. Ako se učinilac bez opravdanog razloga ne podvrgne liječenju od zavisnosti na slobodi ili liječenje samovoljno napusti, sud može odrediti da se opozove uslovna osuda ili da se ova mjera bezbjednosti prinudno izvrši u zdravstvenoj ili drugoj specijalizovanoj ustanovi.

(4) Obavezno liječenje od zavisnost traje dok se ne otklone razlozi zbog kojih je izrečena, ali ne duže od tri godine.

Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti

#### Član 77

(1) Mjeru bezbjednosti zabrane potpunog ili djelimičnog obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti sud će izreći učiniocu koji je zloupotrijebio svoj poziv, djelatnost ili dužnost za izvršenje krivičnog djela, ako postoji opasnost da će obavljanjem tog poziva, djelatnosti ili dužnosti ponovo izvršiti krivično djelo.

(2) Učiniocu krivičnog djela učinjenog na štetu polnog integriteta djeteta izriče se mjera bezbjednosti zabrane potpunog vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti, pri čijem obavljanju se ostvaruje neposredan kontakt sa djecom.

(3) Sud određuje trajanje mjere bezbjednosti iz stava 1. ovog člana, koje ne može biti kraće od jedne ni duže od deset godina, računajući od dana pravosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno u zatvoru, odnosno u zdravstvenoj ustanovi za čuvanje i liječenje ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere. Mjera bezbjednosti iz stava 2. ovog člana izriče se bez vremenskog ograničenja.

(4) Ako je mjera bezbjednosti iz st. 1. ili 2. ovog člana izrečena uz uslovnu osudu, a učinilac krivičnog djela tokom vremena provjeravanja prekrši zabranu vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti, uslovna osuda će se opozvati.

(5) Zakonom se može odrediti obavezno izricanje ove mjere bezbjednosti.

Zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama

#### Član 78

(1) Sud može učiniocu krivičnog djela izreći mjeru zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama kada je to neophodno radi zaštite opšte bezbjednosti.

(2) Mjera iz stava 1. ovog člana izvršava se na taj način što je učinilac krivičnog djela dužan da se neposredno prije početka vremena održavanja određenih sportskih priredbi lično javi službenom licu u policijskoj stanici na području na kojem se učinilac zatekao i da boravi u njihovim prostorijama tokom održavanja sportske priredbe.

(3) Sud određuje trajanje mjere iz stava 1. ovog člana, koje ne može biti kraće od jedne niti duže od pet godina, računajući od dana pravnosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno u zatvoru ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Ako sud izrekne uslovnu osudu, sud će odrediti da će se ta osuda opozvati, ako učinilac prekrši zabranu prisustvovanja određenim sportskim priredbama, odnosno ako ne izvrši dužnost iz stava 2. ovog člana.

(5) Zakonom se može odrediti obavezna zabrana prisustvovanja određenim sportskim priredbama.

Zabrana približavanja i komunikacije sa određenim licem

#### Član 79

(1) Učiniocu krivičnog djela sa elementima nasilja sud može za određeno vrijeme zabraniti približavanje oštećenom na određenoj udaljenosti, zabraniti pristup u prostor oko mjesta stanovanja ili mjesta rada, i zabraniti dalje uznemiravanje oštećenog odnosno dalju komunikaciju sa oštećenim, ako se opravdano može očekivati da bi dalje vršenje takvih radnji od učinioca krivičnog djela bilo opasno po oštećenog.

(2) Mjerom bezbjednosti iz stava 1. ovog člana može se učiniocu krivičnog djela zabraniti približavanje i komunikacija sa drugim licem ukoliko bi takvo ponašanje učinioca predstavljalo psihičko uznemiravanje oštećenog.

(3) Sud određuje trajanje ove mjere bezbjednosti koje ne može biti kraće od šest mjeseci, niti duže od dvije godine, računajući od dana pravnosnažnosti presude, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora, odnosno u zdravstvenoj ustanovi za čuvanje i liječenje ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Ako učinilac tokom vremena provjeravanja određenog uslovnom osudom prekrši zabranu približavanja ili komunikacije iz st. 1. ili 2. ovog člana, sud će opozvati uslovnu osudu i izreći utvrđenu kaznu.

(5) Ako učinilac za vrijeme uslovnog otpusta prekrši zabranu približavanja ili komunikacije iz st. 1. ili 2. ovog člana, uslovni otpust će se opozvati.

Obavezan psihosocijalni tretman

#### Član 80

(1) Učiniocu koji je učinio krivično djelo sa elementima nasilja sud može izreći obavezan psihosocijalni tretman, ako na osnovu ranijeg života učinioca i psihičkih karakteristika njegove ličnosti utvrdi da postoji opasnost da će ponoviti takvo ili slično djelo i da je radi otklanjanja ove opasnosti potreban psihosocijalni tretman.

(2) Sud određuje trajanje ove mjere bezbjednosti koje ne može biti kraće od šest mjeseci, niti duže od dvije godine, računajući od dana pravosnažnosti odluke.

(3) Ako je ova mjera izrečena uz kaznu zatvora, izvršava se u ustanovi za izdržavanje kazne zatvora. Ako osuđeni, nakon puštanja na uslovni otpust, ne nastavi sa izvršavanjem ove mjere u drugoj odgovarajućoj ustanovi, uslovni otpust će se opozvati.

(4) Ako se učinilac tokom vremena provjeravanja određenog uslovnom osudom ne podvrgne obaveznom psihosocijalnom tretmanu, sud će opozvati uslovnu osudu i izreći utvrđenu kaznu.

Udaljenje iz zajedničkog domaćinstva

#### Član 81

(1) Učiniocu koji je izvršio krivično djelo sa elementima nasilja prema licu s kojim živi u zajedničkom domaćinstvu sud može izreći mjeru bezbjednosti udaljenje iz zajedničkog domaćinstva ako postoji opasnost da će učinilac ponovo izvršiti nasilje prema članu zajedničkog domaćinstva i da je radi otklanjanja ove opasnosti neophodno njegovo udaljenje iz zajedničkog domaćinstva.

(2) Sud određuje trajanje ove mjere koje ne može biti kraće od šest mjeseci, niti duže od dvije godine, a u vrijeme njenog trajanja ne uračunava se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ili u ustanovi za liječenje.

(3) Ako osuđeni ne postupi po mjeri bezbjednosti ili prekrši ovu mjeru, uslovni otpust će se opozvati.

(4) Učinilac krivičnog djela kojem je izrečena ova mjera bezbjednosti dužan je da u prisustvu policijskog službenika odmah po pravosnažnosti presude napusti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor koji čini zajedničko domaćinstvo sa žrtvom.

(5) Lice koje je udaljeno iz domaćinstva dužno je da doprinosi izdržavanju lica koja su ostala u domaćinstvu, na način kako mu to odredi sud.

Oduzimanje predmeta

#### Član 82

(1) Predmeti i sredstva nastali izvršenjem krivičnog djela se oduzimaju.

(2) Od učinioca krivičnog djela oduzimaju se i predmeti i sredstva koji su upotrijebljeni ili su bili namijenjeni za izvršenje krivičnog djela, bez obzira na to da li su vlasništvo učinioca ili nekog trećeg lica.

(3) Vlasnik oduzetog predmeta ili sredstva koji nije učestvovao u izvršenju djela ima pravo na povrat predmeta ili sredstva, osim ako je znao ili mogao znati da će predmet ili sredstvo biti upotrijebljeni za izvršenje krivičnog djela ili je pribavio predmet ili sredstvo iako je znao ili je mogao znati da je ono upotrijebljeno za izvršenje ili je nastalo izvršenjem krivičnog djela.

(4) Oduzimanjem predmeta koja nisu u vlasništvu učinioca ne dira se u prava trećih lica na naknadu štete od izvršioca krivičnog djela.

(5) Ako su ispunjeni uslovi iz stava 1. ovog člana, sud može oduzeti predmete i sredstva i kada učinilac protivpravnog djela nije kriv.

(6) Sud će donijeti odluku o oduzimanju predmeta u zakonom propisanom postupku i kada iz faktičkih ili pravnih razloga nije moguće vođenje krivičnog postupka prema izvršiocu krivičnog djela.

(7) Zakonom se može odrediti obavezno oduzimanje predmeta ili sredstava ili njihovo obavezno uništavanje. Zakonom se mogu odrediti i posebni uslovi za oduzimanje određenih predmeta i sredstava u pojedinim slučajevima.

(8) Oduzeti predmeti i sredstva postaju vlasništvo Republike Srpske.

Zabrana upravljanja motornim vozilom

Član 82a

(1) Mjeru bezbjednosti zabrana upravljanja motornim vozilom određene vrste ili kategorije sud može izreći učiniocu krivičnog djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja kada postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovo učiniti takvo krivično djelo.

(2) Mjera iz stava 1. ovog člana obuhvata oduzimanje vozačke dozvole ili zabranu izdavanja vozačke dozvole u periodu trajanja ove mjere.

(3) Sud određuje trajanje mjere iz stava 1. ovog člana, koja ne može biti kraća od tri mjeseca ni duža od pet godina, računajući od dana pravosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora, odnosno u zdravstvenoj ustanovi za čuvanje i liječenje ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Ako je mjera iz stava 1. ovog člana izrečena licu koje ima stranu vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilom, ova mjera obuhvata zabranu njenog korišćenja na teritoriji Republike Srpske za vrijeme od tri mjeseca do pet godina.

(5) Prema učiniocu krivičnog djela kojem je izrečena mjera bezbjednosti zabrana upravljanja motornim vozilom uz uslovnu osudu ili kaznu koja je zamijenjena radom u javnom interesu koji ne postupi po toj zabrani, primijenit će se odredbe člana 66. i člana 70. stav 7. ovog zakonika.

GLAVA V

## ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM

### Osnov oduzimanja imovinske koristi

#### Član 83

- (1) Imovinska korist, kao i prihodi ili druge koristi nastale iz imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, obavezno se oduzimaju.
- (2) Korist iz stava 1. ovog člana oduzeće se sudskom odlukom kojom je utvrđeno izvršenje krivičnog djela pod uslovima propisanim ovim zakonikom.
- (3) Odluku o oduzimanju imovinske koristi sud će donijeti u zakonom propisanom postupku i kada iz pravnih ili faktičkih razloga nije moguće vođenje krivičnog postupka prema učiniocu krivičnog djela.
- (4) Oduzeta imovinska korist neće se umanjiti za iznos sredstava uložениh u kriminalnu djelatnost.

### Način oduzimanja imovinske koristi

#### Član 84

- (1) Od učinioca će se oduzeti novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom, a ako oduzimanje nije moguće, učinilac će se obavezati na isplatu novčanog iznosa srazmjernog pribavljenoj imovinskoj koristi. Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom oduzeće se od osobe na koju je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti, ako je ona znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.
- (2) Kada je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena s imovinom stečenom na zakoniti način, takva imovina će biti predmet oduzimanja, ali u mjeri koja ne premašuje procijenjenu vrijednost imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (3) Prihod ili druge koristi iz imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, ili iz imovine u koju je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom pretvorena ili iz imovine s kojom je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena, predmet su mjera navedenih u ovom članu na isti način i u istoj mjeri kao i imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

### Zaštita oštećenog

#### Član 85

- (1) Ako je oštećenom u krivičnom postupku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud će izreći oduzimanje imovinske koristi ukoliko ona prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev oštećenog.
- (2) Oštećeni koji je u krivičnom postupku u pogledu svog imovinskopravnog zahtjeva upućen na parnicu može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete vrijednosti, ako pokrene parnicu u roku od šest mjeseci od dana pravnosnažnosti odluke kojom je upućen na parnicu i ako u roku od tri mjeseca od dana pravnosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

(3) Oštećeni koji u krivičnom postupku nije prijavio imovinskopravni zahtjev može zahtijevati namirenje iz oduzete vrijednosti, ako je radi utvrđenja svog zahtjeva pokrenuo parnicu u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od pravnosnažnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi i ako u roku od tri mjeseca od dana pravnosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

## GLAVA VI

### PRAVNE POSLJEDICE OSUDE

#### Nastupanje pravnih posljedica osude

##### Član 86

(1) Osude za određena krivična djela ili na određene kazne mogu imati za pravnu posljedicu prestanak, odnosno gubitak određenih prava ili zabranu sticanja određenih prava.

(2) Pravne posljedice osude ne mogu nastupiti kad je za krivično djelo učiniocu izrečena novčana kazna, uslovna osuda ili kad je učinilac oslobođen od kazne.

(3) Pravne posljedice osude mogu se odrediti samo zakonom i nastupaju po sili zakona kojim su propisane.

#### Vrste pravnih posljedica osude

##### Član 87

(1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava jesu:

1) prestanak vršenja određenih poslova ili funkcija u organima Republike Srpske, državnim organima, privrednim društvima i u drugim pravnim licima,

2) prestanak radnog odnosa ili prestanak vršenja određenog zvanja, poziva ili zanimanja,

3) oduzimanje dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom nadležnih organa Republike Srpske ili statusa koji se priznaje odlukom nadležnih organa,

4) oduzimanje odlikovanja.

(2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava jesu:

1) zabrana vršenja određenih poslova ili funkcija u organima Republike Srpske, privrednim društvima i u drugim pravnim licima,

2) zabrana istupanja u štampi, na radiju, televiziji ili javnim skupovima, zabrana vršenja izdavačke djelatnosti ili zabrana učestvovanja u osnivanju udruženja,

3) zabrana sticanja određenog poziva ili unapređenja u službi,

4) zabrana sticanja određenih dozvola ili odobrenja koja se daju odlukom nadležnih organa.

## Početak i trajanje pravnih posljedica osude

### Član 88

- (1) Pravne posljedice osude nastupaju danom pravnosnažnosti presude.
- (2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava traju najduže pet godina od dana izdržane, oprostene ili zastarjele kazne, ako za pojedine pravne posljedice nije zakonom propisano kraće trajanje.
- (3) Brisanjem osude prestaju pravne posljedice osude.

## GLAVA VII

### REHABILITACIJA I USLOVI ZA DAVANJE PODATAKA IZ KAZNENE EVIDENCIJE

#### Rehabilitacija

### Član 89

- (1) Rehabilitacijom se briše osuda i prestaju sve njene pravne posljedice, a osuđeni se smatra neosuđivanim.
- (2) Rehabilitacija nastaje ili na osnovu samog zakona (zakonska rehabilitacija) ili na osnovu sudske odluke po molbi osuđenog (sudska rehabilitacija).
- (3) Rehabilitacijom se ne dira u prava trećih lica koja se zasnivaju na osudi.
- (4) Poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora, osuđena lica i prije rehabilitacije uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonima ili drugim propisima, osim onih koja su im ograničena usljed izrečene mjere bezbjednosti ili usljed nastupanja pravne posljedice osude. Ovo vrijedi i za osuđene na uslovnom otpustu.
- (5) Osuda na kaznu doživotnog zatvora i osuda za krivično djelo učinjeno na štetu polnog integriteta djeteta ne brišu se iz kaznene evidencije.

#### Zakonska rehabilitacija

### Član 90

- (1) Zakonska rehabilitacija može se primijeniti samo kod lica koja ranije nisu osuđivana ili se po zakonu smatraju neosuđivanim.
- (2) Zakonskom rehabilitacijom:
  - 1) osuda kojom je izrečeno oslobođenje od kazne briše se iz kaznene evidencije poslije isteka jedne godine od pravnosnažnosti sudske odluke pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo,
  - 2) uslovna osuda briše se iz kaznene evidencije poslije isteka jedne godine od kad je proteklo vrijeme provjeravanja pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo,

3) osuda na novčanu kaznu, kaznu oduzimanja vozačke dozvole ili kaznu zatvora do jedne godine brišu se iz kaznene evidencije kad proteknu tri godine od dana izvršene, izdržane, oprostene ili zastarjele kazne – pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo,

4) osude na kaznu zatvora preko jedne do tri godine brišu se iz kaznene evidencije kad protekne pet godina od dana izvršene, izdržane, oprostene ili zastarjele kazne – pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo,

5) osude na kaznu zatvora preko tri do pet godina brišu se iz kaznene evidencije kad protekne deset godina od dana izvršene, izdržane, oprostene ili zastarjele kazne – pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo,

6) osuda na kaznu zatvora preko pet do deset godina briše se iz kaznene evidencije kad protekne petnaest godina od dana izdržane, oprostene ili zastarjele kazne – pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne izvrši novo krivično djelo.

(3) Zakonska rehabilitacija ne nastaje ako sporedna kazna nije izvršena, ako traje krivični postupak za novo krivično djelo, ako oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom nije u potpunosti izvršeno ili ako još traju izrečene mjere bezbjednosti.

(4) Osuda će se smatrati brisanom u momentu kada su ispunjeni uslovi propisani ovim članom za brisanje osude iz kaznene evidencije.

## Sudska rehabilitacija

### Član 91

(1) Sud može, na molbu osuđenog, odrediti da se iz kaznene evidencije briše osuda na kaznu zatvora preko deset godina, ako je proteklo dvadeset godina od dana izdržane, oprostene ili zastarjele kazne, a u tom vremenu osuđeni nije izvršio novo krivično djelo.

(2) Prilikom odlučivanja o brisanju osude, sud će voditi računa o vladanju osuđenog poslije izdržane kazne, o prirodi krivičnog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značaja za ocjenu opravdanosti brisanja osude.

(3) Sudska rehabilitacija se ne može dati ako traje krivični postupak za novo krivično djelo ili oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom nije u potpunosti izvršeno.

## Kaznena evidencija

### Član 92

(1) Sve pravosnažno izrečene presude se upisuju u kaznenu evidenciju koju vodi nadležni organ, u skladu sa Pravilnikom o vođenju kaznene evidencije koji donosi ministar pravde.

(2) U okviru kaznene evidencije vodi se poseban registar lica koja su pravosnažno osuđena za krivična djela učinjena na štetu polnog integriteta djeteta. Sadržaj i obim podataka, njihovo čuvanje, kao i uslovi za davanje podatka iz ovog registra uređuje se posebnim propisom.

## Davanje podataka iz kaznene evidencije



## Član 93

(1) Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati sudu, tužilaštvu i organima unutrašnjih poslova u vezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv lica koje je ranije bilo osuđeno, nadležnim organima za izvršenje krivičnih sankcija i nadležnim organima koji učestvuju u postupku davanja amnestije, pomilovanja ili brisanja osude.

(2) Podaci iz kaznene evidencije mogu se na obrazložen zahtjev dati nadležnim organima, privrednim društvima i drugim pravnim licima, ako još traju određene pravne posljedice osude ili mjere bezbjednosti ili ako za to postoji opravdan interes zasnovan na zakonu.

(3) Davanje podataka iz posebnog registra lica koja su pravosnažno osuđena za krivična djela učinjena na štetu polnog integriteta djeteta uređuje se posebnim propisom.

(4) Podaci o brisanju osudi ne mogu se dati nikome.

(5) Niko nema prava da traži od građana da podnese dokaze o svojoj osuđivanosti ili neosuđivanosti.

(6) Građanima se, na njihov zahtjev, mogu davati podaci o njihovoj osuđivanosti ili neosuđivanosti samo ako su im ovi podaci potrebni radi ostvarivanja njihovih prava ili interesa.

Prestanak mjera bezbjednosti i pravnih posljedica osude na osnovu sudske odluke

## Član 94

(1) Sud može odlučiti da prestanu mjere bezbjednosti zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti ako su protekle tri godine od dana njihovog primjenjivanja.

(2) Kad proteknu tri godine od dana izdržane, oproštene ili zastarjele kazne, sud može odrediti da prestane pravna posljedica osude koja se odnosi na zabranu sticanja određenog prava.

(3) Pri ocjeni da li će odrediti prestanak mjere bezbjednosti, odnosno pravne posljedice osude sud uzima u obzir ponašanje osuđenog poslije osude, njegovu spremnost da naknadi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom i da vrati imovinsku korist stečenu izvršenjem krivičnog djela, kao i druge okolnosti koje ukazuju na opravdanost prestanka mjere bezbjednosti, odnosno pravne posljedice osude.

(4) Prestankom pravnih posljedica osude ne dira se u prava trećih lica koja se zasnivaju na osudi.

## GLAVA VIII

### ZASTARJELOST

Zastarjelost krivičnog gonjenja

## Član 95

(1) Krivično gonjenje se ne može preduzeti kad protekne:

- 1) četrdeset godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna preko dvadeset godina,
- 2) trideset godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko petnaest godina,
- 3) dvadeset pet godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko deset godina,
- 4) dvadeset godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko pet godina,
- 5) petnaest godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine,
- 6) deset godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko jedne godine,
- 7) pet godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

(2) Ako je za krivično djelo propisano više kazni, rok zastarjelosti se određuje prema najtežoj propisanoj kazni.

(3) Krivično gonjenje za krivična djela za koja je propisana kazna doživotnog zatvora ne zastarijeva.

Tok i prekid zastarjelosti krivičnog gonjenja

#### Član 96

(1) Zastarjelost krivičnog gonjenja počinje teći od dana kada je krivično djelo učinjeno, a ukoliko posljedica prouzrokovana tim djelom nastupi kasnije, zastarjelost krivičnog gonjenja počinje od dana kada je posljedica nastupila.

(2) Zastarijevanje krivičnog gonjenja za trajna krivična djela počinje teći u trenutku prestanka protivpravnog stanja.

(3) Zastarjelost za krivična djela protiv polnog integriteta, braka i porodice, koja su učinjena na štetu djeteta, počinje teći od dana punoljetstva žrtve.

(4) Zastarjelost ne teče za vrijeme za koje po zakonu gonjenje ne može početi ili se ne može nastaviti.

(5) Zastarjelost se prekida svakom procesnom radnjom koja se preduzima radi otkrivanja i gonjenja učinioaca zbog učinjenog krivičnog djela.

(6) Zastarjelost se prekida i kad učinilac u vrijeme dok teče rok zastarjelosti učini drugo krivično djelo.

(7) Svakim prekidom, zastarjelost počinje ponovo da teče.

(8) Zastarjelost krivičnog gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarjelost krivičnog gonjenja.

Zastarjelost izvršenja kazne

#### Član 97

Izrečena kazna ne može se izvršiti kad protekne:

- 1) četrdeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko dvadeset godina,
- 2) trideset godina ako je izrečena kazna zatvora preko petnaest godina,
- 3) dvadeset pet godina ako je izrečena kazna zatvora preko deset godina,
- 4) dvadeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko pet godina,
- 5) petnaest godina ako je izrečena kazna zatvora preko tri godine,
- 6) deset godina ako je izrečena kazna zatvora preko jedne godine,
- 7) pet godina ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna,
- 8) izvršenje kazne doživotnog zatvora ne zastarijeva.

Zastarjelost izvršenja sporednih kazni i mjera bezbjednosti

#### Član 98

(1) Zastarjelost izvršenja novčane kazne kao sporedne kazne i kazne oduzimanja vozačke dozvole nastaje kada protekne pet godina od dana pravosnažnosti presude kojom su te kazne izrečene.

(2) Zastarjelost izvršenja mjera bezbjednosti nastaje kad protekne pet godina od dana pravosnažnosti odluke kojom su te mjere izrečene.

Tok i prekid zastarijevanja izvršenja kazne

#### Član 99

(1) Zastarijevanje izvršenja kazne počinje od dana kad je presuda postala pravosnažna, a ako je uslovna osuda opozvana – od dana kad je odluka o opozivanju postala pravosnažna.

(2) Zastarijevanje ne teče za vrijeme za koje se po zakonu izvršenje kazne ne može preduzeti.

(3) Zastarijevanje se prekida svakom radnjom nadležnog organa koja se preduzima radi izvršenja kazne.

(4) Sa svakim prekidom, zastarjelost počinje ponovo da teče.

(5) Zastarjelost izvršenja kazne nastaje u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarjelost izvršenja kazne, ali ona ne može nastupiti ukoliko je izvršenje kazne u toku.

(6) Odredbe st. 2, 3, 4. i 5. ovog člana shodno se primjenjuju i na zastarjelost izvršenja mjera bezbjednosti.

## GLAVA IX

### AMNESTIJA I POMILOVANJE

#### Amnestija

##### Član 100

Licima koja su obuhvaćena aktom amnestije daje se oslobođenje od gonjenja ili potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, određuje se brisanje osude, ili se ukida određena pravna posljedica osude.

#### Pomilovanje

##### Član 101

(1) Pomilovanjem se poimenično određenom licu daje potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom ili uslovnom osudom, određuje se brisanje osude ili se ukida, odnosno određuje se kraće trajanje pravne posljedice osude ili mjere bezbjednosti.

(2) Licu koje je osuđeno na kaznu doživotnog zatvora pomilovanje se ne može dati prije nego što je izdržalo dvadeset pet godina zatvora.

#### Dejstvo amnestije i pomilovanja na prava trećih lica

##### Član 102

Davanjem amnestije ili pomilovanja ne dira se u prava trećih lica koja se zasnivaju na osudi.

## GLAVA X

### ODGOVORNOST PRAVNIH LICA ZA KRIVIČNA DJELA

#### Odgovornost pravnog lica

##### Član 103

(1) Odredbama Glave X ovog zakonika propisuje se odgovornost pravnog lica, izuzimajući Bosnu i Hercegovinu, Republiku Srpsku, Federaciju Bosne i Hercegovine, Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, kanton, grad, opštinu i mjesnu zajednicu, za krivično djelo koje je učinilac učinio u ime, za račun ili u korist pravnog lica.

(2) Pod uslovima propisanim ovim zakonikom, za određena pravna lica može biti isključena ili ograničena primjena pojedinih kazni ili drugih krivičnopravnih sankcija koje se mogu izreći pravnim licima.

(3) Ukoliko odredbama Glave X ovog zakonika nije drugačije propisano, shodno se primjenjuju odredbe opšteg dijela ovog zakonika.

(4) Krivični postupak protiv pravnih lica vodi se po odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske.

Primjena ovog zakonika na pravna lica prema mjestu izvršenja krivičnog djela

#### Član 104

(1) Domaće i strano pravno lice u skladu s ovim zakonikom, odgovorno je za krivična djela učinjena na teritoriji Republike Srpske.

(2) Domaće i strano pravno lice koje ima sjedište na teritoriji Republike Srpske ili u njoj obavlja svoju djelatnost je, u skladu s ovim zakonikom, odgovorno za krivično djelo učinjeno van teritorije Republike Srpske, ako je krivično djelo učinjeno protiv Republike Srpske, njenih državljana ili domaćih pravnih lica.

(3) Domaće pravno lice je, u skladu sa ovim zakonikom, odgovorno za krivično djelo učinjeno van teritorije Republike Srpske protiv strane države, stranih državljana ili stranih pravnih lica pod uslovima navedenim u odredbama člana 12. ovog zakonika.

Osnovi odgovornosti pravnog lica

#### Član 105

Za krivično djelo koje je učinilac učinio u ime, za račun ili u korist pravnog lica, odgovorno je pravno lice:

1) kada obilježja učinjenog krivičnog djela proizlaze iz odluke, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa pravnog lica; ili

2) kada su rukovodeći ili nadzorni organi pravnog lica uticali na učinioca ili mu omogućili da učini krivično djelo; ili

3) kada pravno lice raspolaže s protivpravno ostvarenom imovinskom koristi ili koristi predmete nastale krivičnim djelom; ili

4) kada su rukovodeći ili nadzorni organi pravnog lica propustili dužni nadzor nad zakonitošću rada radnika.

Granice odgovornosti pravnog lica za krivično djelo

#### Član 106

(1) Uz uslove navedene u odredbama člana 105. ovog zakonika, pravno lice je odgovorno za krivično djelo i kada učinilac za učinjeno krivično djelo nije krivično odgovoran.

(2) Odgovornost pravnog lica ne isključuje krivičnu odgovornost fizičkih, odnosno odgovornih lica za učinjeno krivično djelo.

(3) Za krivična djela učinjena iz nehata, pravno lice može biti odgovorno pod uslovima iz člana 105. tačka 4) ovog zakonika i u tom slučaju pravno lice se može blaže kazniti.

(4) Kada u pravnom licu, osim učinioca, nema drugog lica ili organa koji bi mogli usmjeravati ili nadzirati počinioca, pravno lice odgovara za učinjeno krivično djelo u granicama odgovornosti učinioca.

Odgovornost pri promjeni statusa pravnog lica

#### Član 107

(1) Pravno lice u stečaju ili likvidaciji može biti odgovorno za krivično djelo bez obzira na to da li je krivično djelo učinjeno prije početka postupka stečaja ili likvidacije ili u toku postupka stečaja ili likvidacije, ali se pravnom licu u postupku stečaja ili likvidacije ne izriče kazna već se izriče mjera bezbjednosti oduzimanje predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(2) Kada je do prestanka pravnog lica došlo prije pravnosnažnog okončanja krivičnog postupka, a u krivičnom postupku je utvrđena krivična odgovornost tog pravnog lica, kazne i ostale krivičnopravne sankcije izriču se pravnom licu koje je pravni sljednik lica kojem je utvrđena krivična odgovornost, ako su rukovodeći ili nadzorni organi prije prestanka pravnog lica znali za učinjeno krivično djelo.

(3) Pravnom licu koje je pravni sljednik pravnog lica kojem je utvrđena krivična odgovornost i čiji su rukovodeći ili nadzorni organi znali za učinjeno krivično djelo izriče se mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(4) Ako je do prestanka pravnog lica došlo po pravnosnažno okončanom krivičnom postupku, izrečena krivičnopravna sankcija se izvršava po odredbama st. 2. i 3. ovog člana.

Odgovornost pravnog lica za pokušaj

#### Član 108

(1) Ako je učinilac planirano krivično djelo započeo, ali ga nije dovršio, pod uslovima navedenim u odredbama člana 105. ovog zakonika odgovorno je pravno lice, ako je zakonom propisano kažnjavanje i za pokušaj tog krivičnog djela.

(2) Pravno lice se kažnjava za pokušaj kaznom propisanom za dovršeno krivično djelo, a može se i blaže kazniti.

(3) Ako su rukovodeći ili nadzorni organi spriječili učinioca da dovrši započeto krivično djelo, pravno lice se može osloboditi kazne.

Saučesništvo pravnih lica

#### Član 109

(1) U slučaju da dva ili više pravnih lica saučestvuje u izvršenju krivičnog djela, svako pravno lice je odgovorno prema članu 105. ovog zakonika.

(2) U slučaju saučesništva pravnih lica iz stava 1. ovog člana, svako pravno lice odgovara u granicama svoje odgovornosti nezavisno od odgovornosti drugih pravnih lica.

Opšti razlozi za ublažavanje kazne pravnom licu ili oslobađanje od kazne

#### Član 110

(1) Pravno lice čiji rukovodeći ili nadzorni organ dobrovoljno prijavi učinioca nakon što je krivično djelo učinjeno, može se blaže kazniti.

(2) Pravno lice čiji rukovodeći ili nadzorni organ nakon učinjenog krivičnog djela odluči da se vrati protivpravno ostvarena imovinska korist ili otklone prouzrokovane štetne posljedice ili saopšte podaci o osnovanosti odgovornosti drugih pravnih lica, može se osloboditi kazne.

Kazne za pravna lica

#### Član 111

Pravnim licima se za krivična djela mogu izreći ove kazne:

- 1) novčana kazna,
- 2) kazna oduzimanja imovine,
- 3) kazna prestanka pravnog lica.

Novčana kazna za pravna lica

#### Član 112

(1) Novčana kazna za pravna lica ne može biti manja od 5.000 KM, niti veća od 5.000.000 KM.

(2) Ako je krivičnim djelom pravnog lica prouzrokovana drugome imovinska šteta ili pribavljena protivpravna imovinska korist, najveća mjera izrečene novčane kazne može iznositi dvostruki iznos te štete, odnosno koristi.

(3) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, postupak prinudne naplate će se sprovesti bez odlaganja.

Kazna oduzimanja imovine

#### Član 113

(1) Kazna oduzimanja imovine se može izreći za krivična djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom.

(2) Pravnom licu se može oduzeti najmanje polovina imovine ili veći dio imovine ili cjelokupna imovina, ako je djelatnost pravnog lica u cijelosti ili u pretežnoj mjeri korištena za izvršenje krivičnog djela.

(3) U slučaju stečajnog postupka kao posljedice izrečene kazne oduzimanja imovine, povjerioci se mogu namiriti iz oduzete stečajne mase.

#### Kazna prestanka pravnog lica

##### Član 114

(1) Kazna prestanka pravnog lica može se izreći ako je djelatnost pravnog lica u cijelosti ili u pretežnoj mjeri korištena za izvršenje krivičnog djela.

(2) Uz kaznu prestanka pravnog lica, sud može izreći kaznu oduzimanja imovine.

(3) Uz izrečenu kaznu prestanka pravnog lica, sud će naložiti otvaranje postupka likvidacije.

(4) Iz imovine pravnog lica kojem je izrečena kazna prestanka pravnog lica, mogu se isplatiti povjerioci.

#### Odmjeravanje kazne pravnom licu

##### Član 115

(1) Pri odmjerenju kazne pravnom licu sud uzima u obzir, pored opštih pravila za odmjerenje kazne i ekonomsku moć pravnog lica.

(2) Pri odmjerenju novčane kazne za krivična djela za koja se uz novčanu kaznu izriče i kazna oduzimanja imovine, izrečena kazna ne smije preći polovinu vrijednosti imovine pravnog lica.

#### Mjere bezbjednosti za pravna lica

##### Član 116

Pored mjere bezbjednosti oduzimanje predmeta, pravnom licu se mogu izreći i sljedeće mjere bezbjednosti:

- 1) objavljivanje presude,
- 2) zabrana obavljanja određene privredne djelatnosti.

#### Objavljivanje presude

##### Član 117

(1) Mjera bezbjednosti objavljivanja presude izriče se kada bi bilo korisno da javnost sazna za osudu, posebno ako bi objavljivanje bilo od koristi da se otkloni opasnost po život ili zdravlje ljudi ili da se osigura bezbjednost saobraćaja ili neka korist privredi.



(2) S obzirom na značaj krivičnog djela i potrebu da javnost sazna za osudu, sud cijeni da li da se osuda objavi u štampi, radiju ili televiziji ili u više sredstava informisanja i ujedno da li da se objavi njeno obrazloženje u cijelosti ili u izvodu, uzimajući u obzir da se načinom objavljivanja omogući obaviještenost svih u čijem interesu je objavljivanje presude.

#### Zabrana obavljanja određenih djelatnosti

##### Član 118

(1) Mjerom bezbjednosti zabrane obavljanja određene djelatnosti sud može pravnom licu zabraniti proizvodnju određenih proizvoda ili obavljanje određenih poslova ili mu zabraniti da se bavi određenim poslovima prometa robe ili drugim poslom, odnosno djelatnostima.

(2) Mjera bezbjednosti iz stava 1. ovog člana izriče se pravnom licu ako bi njegovo dalje bavljenje određenom djelatnošću bilo opasno po život i zdravlje ljudi ili štetno za privredno ili finansijsko poslovanje drugih lica ili za privredu, ili ako je pravno lice u posljednje dvije godine prije izvršenja krivičnog djela bilo već kažnjeno za isto ili slično krivično djelo.

(3) Mjera bezbjednosti iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju od jedne do pet godina, računajući od pravosnažnosti osude.

#### Oduzimanje imovinske koristi od pravnog lica

##### Član 119

(1) Ukoliko je pravno lice pribavilo imovinsku korist učinjenim krivičnim djelom, imovinska korist pribavljena krivičnim djelom će se oduzeti od pravnog lica.

(2) Ukoliko se od pravnog lica ne može oduzeti imovinska korist jer je pravno lice prestalo da postoji, oduzimanje će se izvršiti od pravnog sljednika ili pravnih sljednikâ, a ako oni ne postoje, oduzimanje će se izvršiti od osnivača pravnog lica, odnosno akcionara ili članova privrednog društva koji će biti obavezani da solidarno plate novčani iznos koji odgovara pribavljenoj imovinskoj koristi.

#### Pravne posljedice osude pravnog lica

##### Član 120

(1) Pravne posljedice osude pravnog lica za krivično djelo su:

- 1) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlaštenja ili koncesije, izdatih od nadležnih organa države,
- 2) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlaštenja ili koncesije, izdatih od nadležnih institucija Republike Srpske.

(2) Pravne posljedice osude pravnog lica za krivično djelo mogu nastupiti i kada je pravnom licu za učinjeno krivično djelo izrečena novčana kazna.

#### Zastarjelost krivičnog gonjenja i izvršenja krivičnih sankcija izrečenih pravnim licima

##### Član 121

(1) Na zastarjelost krivičnog gonjenja pravnog lica primjenjuju se odredbe člana 95. ovog zakonika.

(2) Zastarjelost izvršenja kazne izrečene pravnom licu nastupa kad od pravnosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

1) pet godina za izvršenje novčane kazne,

2) deset godina za izvršenje kazne oduzimanja imovine i kazne prestanka pravnog lica.

(3) Zastarjelost izvršenja mjere bezbjednosti nastupa protekom tri godine od pravnosnažnosti odluke kojom je izrečena mjera bezbjednosti.

Zakoni koji propisuju krivična djela pravnih lica

## Član 122

Pravna lica mogu biti krivično odgovorna za krivična djela iz ovog zakonika i za druga krivična djela propisana zakonima Republike Srpske.

## GLAVA XI

### ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONIKU

Značenje izraza

## Član 123

(1) Izrazi upotrijebljeni u ovom zakoniku imaju sljedeće značenje:

1) teritorija Republike Srpske podrazumijeva suvozemnu teritoriju i vodene površine unutar njenih granica, kao i vazdušni prostor nad njima,

2) krivično zakonodavstvo Republike Srpske podrazumijeva ovaj zakonik i sve krivičnopravne odredbe sadržane u drugim zakonima Republike Srpske,

3) službeno lice je izabrani ili imenovani funkcioner u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, jedinice lokalne samouprave i u drugim organima i javnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; sudija ustavnog suda, sudija, tužilac, pravobranilac; lice koje stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim javnim organima ili ustanovama, notar, izvršitelj i arbitar, ovlašteno lice u privrednom društvu ili u drugom pravnom licu kojem je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona ili zaključenog ugovora o arbitraži povjereno vršenje javnih ovlaštenja, a koje u okviru tih ovlaštenja vrši određenu dužnost, te drugo lice koje vrši određenu službenu dužnost na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona i lice kojem je faktički povjereno vršenje pojedinih službenih dužnosti,

4) kad je kao izvršilac određenih krivičnih djela označeno samo službeno, odnosno odgovorno lice, sva ta lica mogu biti izvršioци tih djela, ako iz obilježja pojedinog djela ili iz pojedinog propisa ne proizlazi da izvršilac može biti samo neko od tih lica,

5) strano službeno lice je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudskog organa strane države, javni funkcioner međunarodne organizacije i njenih organa, sudija i drugi funkcioner međunarodnog suda ili drugo službeno lice međunarodnog suda koje radi za naknadu ili bez naknade, na službi u Republici Srpskoj. Stranim službenim licem smatra se lice koje je član, funkcioner ili službenik zakonodavnog ili izvršnog organa strane države, lice koje je sudija, porotnik, član, funkcioner ili službenik suda strane države ili međunarodnog suda, tužilac, lice koje je član, funkcioner ili službenik međunarodne organizacije i njenih organa, lice koje je arbitar u stranoj ili međunarodnoj arbitraži, kao i drugo strano lice koje vrši određenu službenu dužnost na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona, kao i lice kojem je faktički povjereno vršenje pojedinih službenih dužnosti za stranca u Republici Srpskoj (vlasnici, suvlasnici, zastupnici firmi u Republici Srpskoj),

6) odgovornim licem u pravnom licu smatra se lice koje na osnovu zakona, propisa ili ovlaštenja vrši određene poslove upravljanja, nadzora ili druge poslove iz djelatnosti pravnog lica kao i lice kome je faktički povjereno obavljanje tih poslova. Odgovornim licem smatra se i službeno lice kad su u pitanju krivična djela kod kojih je kao izvršilac označeno odgovorno lice, a u ovom zakoniku nisu propisana u glavi o krivičnim djelima protiv službene dužnosti, odnosno kao krivična djela službenog lica,

7) dijete kao žrtva krivičnog djela je lice koje nije navršilo osamnaest godina života,

8) više lica je najmanje dva lica,

9) grupa je najmanje tri lica koja su povezana radi povremenog ili trajnog vršenja krivičnih djela, koja ne mora da ima definisane uloge svojih članova, kontinuitet članstva ili razvijenu strukturu,

10) organizovana kriminalna grupa je udruženje koje se sastoji od tri ili više lica koja su se udružila radi vršenja krivičnih djela za koja je propisana kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. U navedeni broj članova ulazi i organizator ili rukovodilac udruženja,

11) tajna Republike Srpske je podatak ili dokument koji je zakonom, drugim propisom ili opštim aktom nadležnog organa donesenim na osnovu zakona, određen tajnom Republike Srpske, a čijim bi otkrivanjem nastupile štetne posljedice za bezbjednost ili interes Republike Srpske,

12) službena tajna je podatak ili dokument koji je zakonom Republike Srpske, drugim propisom Republike Srpske ili opštim aktom nadležne institucije Republike Srpske donesenim na osnovu zakona proglašen službenom tajnom,

13) profesionalna tajna je podatak o ličnom ili porodičnom životu stranaka koji saznaju advokati, branioci, javni bilježnici, ljekari ili drugi zdravstveni radnici, vjerski ispovjednici i druga profesionalna lica u obavljanju svog zvanja ili zanimanja,

14) poslovnom tajnom smatraju se podaci i dokumenti koji su zakonom, drugim propisom ili odlukom nadležnog organa proglašeni poslovnom tajnom i čije bi odavanje imalo ili moglo imati štetne posljedice za privredno društvo ili drugo pravno lice,

15) dokument ili isprava je svaki predmet koji je podoban ili određen da služi kao dokaz kakve činjenice koja je od značaja za pravne odnose,

16) novac je metalni i papirni novac koji je na osnovu zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi,

17) znaci za vrijednost su i strani znaci za vrijednost, kao i domaće i strane poštanske marke koje više nisu u opticaju,

18) pokretna stvar je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, telefonski impuls, kao i registrovani podatak koji je rezultat elektronske obrade podataka (kompjuterski podatak ili program),

19) pod pojmom sile podrazumijeva se i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava, s ciljem da se neko, protiv svoje volje, dovede u nesvesno stanje ili onesposobi za otpor,

20) motornim vozilom se smatra svako saobraćajno sredstvo na motorni pogon u suvozemnom, vodenom i vazdušnom saobraćaju,

21) krivično djelo iz mržnje je djelo izvršeno u potpunosti ili djelimično zbog rasne, nacionalne ili etničke pripadnosti, jezika, vjerskog uvjerenja, boje kože, pola ili seksualnog opredjeljenja, zdravstvenog statusa ili rodnog identiteta nekog lica,

22) kad je radnja krivičnog djela određena trajnim glagolom, krivično djelo postoji ako je radnja učinjena jednom ili više puta,

23) izraz "neće se kazniti" znači da u tom slučaju nema krivičnog djela,

24) imovinska korist od krivičnog djela je neposredna imovinska korist od krivičnog djela koja se sastoji od svakog uvećanja ili sprečavanja umanjenja imovine do koje je došlo izvršenjem krivičnog djela tako i imovina u koju je pretvorena ili promijenjena neposredna imovinska korist od krivičnog djela, kao i svaka druga korist koja je dobijena od neposredne imovinske koristi od krivičnog djela ili imovine u koju je promijenjena ili pretvorena neposredna imovinska korist od krivičnog djela, bez obzira na to da li se nalazi na teritoriji Republike Srpske ili van nje,

25) imovinom se smatra imovina bilo koje vrste, nezavisno od toga da li je materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, odnosno pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje pravo na takvu imovinu.

(2) Gramatički izrazi upotrijebljeni za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola i koristiće se u odgovarajućem gramatičkom rodu u primjeni ovog zakonika.

## POSEBNI DIO

### GLAVA XII

#### KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

##### Ubistvo

##### Član 124

(1) Ko drugog liši života, kazniće se kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno pod posebno olakšavajućim okolnostima, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

## Teško ubistvo

### Član 125

(1) Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom doživotnog zatvora kazniće se:

- 1) ko drugog liši života na svirep ili podmukao način,
- 2) ko drugog liši života iz koristoljublja, radi izvršenja ili prikrivanja drugog krivičnog djela, iz bezobzirne osvete, mržnje ili iz drugih naročito niskih pobuda,
- 3) ko liši života člana svoje porodice kojeg je prethodno zlostavljao,
- 4) ko drugog liši života pri bezobzirnem nasilničkom ponašanju,
- 5) ko drugog liši života i pri tom umišljajno dovede u opasnost život još nekog lica,
- 6) ko umišljajno liši života dva ili više lica, a ne radi se o ubistvu na mah, ubistvu djeteta pri porođaju ili ubistvu učinjenom pod posebno olakšavajućim okolnostima (član 124. stav 2),
- 7) ko liši života djetete ili žensko lice za koje zna da je trudna,
- 8) ko liši života sudiju ili javnog tužioca u vezi sa vršenjem njihove sudijske ili tužilačke dužnosti, ili ko liši života službeno ili vojno lice pri vršenju poslova bezbjednosti ili dužnosti čuvanja javnog reda, hvatanja učinioaca krivičnog djela ili čuvanja lica lišenog slobode,
- 9) ko drugog liši života pri izvršenju krivičnog djela razbojništva ili razbojnicke krađe.

(2) Kazna iz stava 1. ovog člana primijeniće se i kad je lišenje života izvršeno organizovano ili po narudžbi.

## Ubistvo na mah

### Član 126

Ko drugog liši života na mah doveden bez svoje krivice u jaku razdraženost napadom, teškim zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od strane ubijenog, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

## Ubistvo djeteta pri porođaju

### Član 127

Majka koja liši života svoje djetete za vrijeme porođaja ili neposredno poslije porođaja, pod uticajem stanja koje je izazvano porođajem, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

## Nehatno lišenje života

### Član 128

Ko drugog liši života nehatno, kazniće se kaznom zatvora od dvije do osam godina.

## Navođenje na samoubistvo i pomaganje u samoubistvu

### Član 129

- (1) Ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u samoubistvu, pa ovo bude izvršeno ili pokušano, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se ko surovo ili nečovječno postupa sa licem koje se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti, pa ono usljed takvog postupanja izvrši samoubistvo koje se može pripisati nehatu učinioca.
- (3) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši prema licu čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.
- (4) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši prema djetetu ili prema licu koje nije moglo shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kazniće se kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.
- (5) Ko drugome pomogne u samoubistvu koje je izvršeno, pri čemu su postojale posebno olakšavajuće okolnosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (6) Ako je usljed djela iz st. 1. do 5. ovog člana samoubistvo samo pokušano, sud učinioca može blaže kazniti.

## Protivpravni prekid trudnoće

### Član 130

- (1) Ko suprotno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi sa njenim pristankom izvrši prekid trudnoće, počne da vrši prekid trudnoće ili joj pomogne da prekine trudnoću, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko se bavi vršenjem djela iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od dvije do pet godina.
- (3) Ko trudnoj ženi bez njenog pristanka, a ako je mlađa od šesnaest godina i bez pismene saglasnosti njenog roditelja, usvojioca ili staraoca, izvrši ili započne da vrši prekid trudnoće, kazniće se kaznom zatvora od tri do osam godina.
- (4) Ako je usljed djela iz st. 1. ili 3. ovog člana nastupila smrt, teška tjelesna povreda ili teško narušavanje zdravlja ženskog lica nad kojim je vršen prekid trudnoće, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od jedne do pet godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.
- (5) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

## Tjelesna povreda

### Član 131

(1) Ko drugoga tjelesno povrijedi ili mu naruši zdravlje, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je povreda iz stava 1. ovog člana nanesena oružjem, opasnim oruđem ili drugim sredstvom podobnim da tijelo teško povrijedi ili zdravlje teško naruši, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana preuzima se po prijedlogu.

Teška tjelesna povreda

#### Član 132

(1) Ko drugog teško tjelesno povrijedi ili mu zdravlje teško naruši, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ko drugog tjelesno povrijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je usljed toga doveden u opasnost život povrijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegovog tijela ili koji važan organ, ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad povrijeđenog, ili trajno i teško narušavanje njegovog zdravlja ili unakaženost ili je djelo izvršeno iz mržnje, kazniće se kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt povrijeđenog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(4) Ko djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini nehatno, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(5) Ko djelo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana učini na mah, doveden bez svoje krivice u jaku razdraženost napadom, teškim zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od strane povrijeđenog, kazniće se za djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora do tri godine, a za djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Genitalno sakaćenje žena

#### Član 133

(1) Ko ženskom licu potpuno ili djelimično ukloni ili trajno promijeni spoljne dijelove polnog organa, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko žensko lice navede da se podvrgne radnjama iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz mržnje, prema djetetu ili je prouzrokovano trajno oštećenje zdravlja ženskog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt ženskog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(5) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno pod naročito olakšavajućim okolnostima, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

#### Prinudna sterilizacija

#### Član 134

(1) Ko na drugom licu izvrši operaciju u svrhu onemogućavanja prirodne reprodukcije, bez pristanka tog lica, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. izvršeno prema djetetu, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

#### Učestvovanje u tuči

#### Član 135

(1) Ko učestvuje u tuči, u kojoj je neko lišen života ili je drugom nanesena teška tjelesna povreda, kazniće se za samo učestvovanje kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako je lice bez svoje krivice bilo uvučeno u tuču ili se samo branilo ili razdvajalo druge učesnike tuče.

#### Izlaganje opasnosti

#### Član 136

(1) Ko drugo lice ostavi bez pomoći u stanju ili prilikama opasnim po život ili zdravlje koje je sam prouzrokovao, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja ostavljenog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt ostavljenog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

#### Napuštanje nemoćnog lica

#### Član 137

(1) Ko nemoćno lice koje mu je povjereno ili o kojem je inače dužan da se stara, ostavi bez pomoći u stanju ili prilikama opasnim po život ili zdravlje, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja ostavljenog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. nastupila smrt ostavljenog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

#### Nepružanje pomoći



## Član 138

(1) Ko ne pruži pomoć licu koje se nalazi u neposrednoj opasnosti za život, iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugog, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda lica koje se nalazilo u neposrednoj opasnosti za život, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt lica koje se nalazilo u neposrednoj opasnosti za život, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

## GLAVA XIII

### KRIVIČNA DJELA PROTIV SLOBODA I PRAVA GRAĐANA

#### Povreda ravnopravnosti građana

## Član 139

(1) Ko na osnovu razlike u rasi, boji kože, vjeri, polu, rodu ili rodnom identitetu, jeziku, političkom ili drugom ubjeđenju, seksualnom opredjeljenju, nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti, imovinskom stanju, rođenju ili socijalnom porijeklu, obrazovanju ili društvenom položaju ili nekom drugom ličnom svojstvu, uskrati ili ograniči slobodu ili pravo čovjeka utvrđeno ustavom, zakonom ili ratifikovanim međunarodnim ugovorom, ili ko na osnovu ove razlike daje građanima povlastice ili pogodnosti suprotno ustavu, zakonu ili ratifikovanom međunarodnom ugovoru, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ono lice koje vrši proganjanje lica ili organizacija zbog njihovog zalaganja za ravnopravnost ljudi.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

#### Povreda prava upotrebe jezika i pisma

## Član 140

(1) Ko uskrati ili ograniči građanima pravo na upotrebu jezika ili pisma zagaranovanog ustavom, zakonom ili ratifikovanim međunarodnim ugovorom, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana izvrši službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

#### Prinuda

## Član 141

(1) Ko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini prijetnjom ubistvom, teškom tjelesnom povredom, otmicom ili u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Otmica

#### Član 142

(1) Ko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način odvede ili zadrži neko lice u namjeri da od njega ili drugog lica iznudi novac ili neku drugu imovinsku korist ili da njega ili koga drugog prinudi da nešto učini, ne učini ili trpi, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši prema djetetu, ili na svirep način ili prijetnjom ubistvom ili teškom tjelesnom povredom, ili u sastavu grupe ili organizovane kriminalne grupe, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Kazna iz stava 2. ovog člana primijeniće se i ako je oteto lice zadržano duže od petnaest dana, ili je licu koje je oteto teško narušeno zdravlje ili su nastupile druge teške posljedice.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt otetog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.

(5) Učinilac djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana koji dobrovoljno pusti na slobodu oteto lice prije nego što je ostvaren njegov zahtjev zbog kojeg je izvršio otmicu, može se osloboditi od kazne.

Protivpravno lišenje slobode

#### Član 143

(1) Ko drugog protivpravno zatvori, drži zatvorenog ili mu na drugi način protivpravno oduzme ili ograniči slobodu kretanja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je protivpravno lišenje slobode iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno prema djetetu, ili je trajalo duže od petnaest dana, ili je izvršeno na svirep način, ili je licu koje je protivpravno lišeno slobode usljed toga teško narušeno zdravlje ili su nastupile druge teške posljedice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt lica koje je bilo protivpravno lišeno slobode, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(5) Pokušaj djela iz st. 1. i 2. ovog člana je kažnjiv.

Proganjanje

#### Član 144

(1) Ko uporno i kroz duže vrijeme prati ili uhodi drugo lice ili s njim direktno ili preko trećeg lica nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili na drugi način kod tog lica izaziva promjene životnih navika, tjeskobu ili strah za vlastitu sigurnost ili sigurnosti njemu bliskih lica, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovoga člana izvršeno u odnosu na sadašnjeg ili bivšeg bračnog ili vanbračnog partnera, lica sa kojim je izvršilac bio u intimnoj vezi ili prema djetetu, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

## Trgovina ljudima

### Član 145

(1) Ko silom, prijetnjom ili drugim oblicima prinude, otmicom, prevarom ili obmanom, zloupotrebom ovlaštenja ili uticaja, odnosa povjerenja, zavisnosti ili bespomoćnosti, teških prilika drugog lica, davanjem ili primanjem novca ili druge koristi kako bi se dobio pristanak lica koje ima kontrolu nad drugim licem, vrbuje, preveze, prebaci, preda, proda, kupi, posreduje u prodaji, sakrije, primi ili drži drugo lice, a u cilju iskorištavanja ili eksploatacije njegovog rada, vršenja krivičnog djela, prostitucije, korištenja u pornografske svrhe, ili drugog oblika seksualnog iskorištavanja, prisiljavanja na prosjačenje, služenje, uspostavljanja ropskog ili nekog sličnog odnosa, prisilnog braka, prisilne sterilizacije, radi oduzimanja organa ili dijelova tijela, radi korištenja u oružanim snagama ili drugih oblika iskorištavanja, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina.

(2) Ko oduzme, zadržava, falsifikuje ili uništi lične identifikacione isprave radi vršenja djela iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana izvršeno u sastavu organizovane kriminalne grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(4) Ko koristi ili omogući drugom korištenje seksualnih usluga ili drugih vidova eksploatacije, a bio je svjestan da je riječ o žrtvi trgovine ljudima, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako djelo iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana izvrši službeno lice u vršenju službe, kazniće se kaznom zatvora najmanje osam godina.

(6) Ako je usljed djela iz st. 1. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

(7) Pristanak žrtve na bilo koji oblik iskorištavanja iz stava 1. ovog člana ne utiče na postojanje krivičnog djela trgovine ljudima.

(8) Predmeti, prevozna sredstva i objekti korišteni za izvršenje djela iz ovog člana oduzeće se.

(9) Protiv žrtve trgovine ljudima koju je učinilac krivičnog djela prinudio da učestvuje u izvršenju drugog krivičnog djela, neće se voditi krivični postupak ako je takvo postupanje bilo neposredna posljedica njenog statusa žrtve trgovine ljudima.

## Trgovina djecom

## Član 146

(1) Ko vrbuje, preveze, prebaci, preda, proda, kupi, posreduje u prodaji, sakriva, drži ili prihvati dijete radi iskorištavanja ili eksploatacije njegovog rada, vršenja krivičnog djela, prostitucije ili drugih oblika seksualnog iskorištavanja, pornografije, prisiljavanje na prosjačenje, služenje, uspostavljanja ropskog ili nekog sličnog odnosa, prisilnog braka, prisilne sterilizacije, nezakonitog usvojenja ili njemu sličnog odnosa, radi oduzimanja organa ili dijelova tijela, radi korištenja u oružanim snagama ili drugih oblika iskorištavanja, kazniće se kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši primjenom sile, ozbiljne prijetnje ili drugim oblicima prinude, dovođenjem u zabludu, otmicom, ucjenom, zloupotrebom svog položaja, ovlašćenja ili uticaja, odnosa povjerenja, zavisnosti ili bespomoćnosti, teških prilika drugog, davanjem novca ili druge koristi kako bi se dobio pristanak lica koje ima kontrolu nad drugim licem, kazniće se kaznom zatvora najmanje osam godina.

(3) Ko koristi ili omogući drugom korištenje seksualnih usluga ili drugih vidova eksploatacije djeteta, a bio je svjestan da je riječ o žrtvi trgovine ljudima, kazniće se kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(4) Ko oduzme, zadržava, falsifikuje ili uništi lične identifikacione isprave radi vršenja djela iz st. 1. i 2. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Ako je djelo iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana izvršeno u sastavu organizovane kriminalne grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

(6) Ako djelo iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana izvrši službeno lice u vršenju službe, kazniće se kaznom zatvora najmanje deset godina.

(7) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje dvanaest godina.

(8) Pristanak djeteta na bilo koji oblik iskorištavanja iz stava 1. ovog člana ne utiče na postojanje ovog krivičnog djela.

(9) Predmeti, prevozna sredstva i objekti korišteni za izvršenje djela iz ovog člana oduzeće se.

(10) Protiv žrtve trgovine djecom koju je učinilac krivičnog djela prinudio da učestvuje u izvršenju drugog krivičnog djela, neće se voditi krivični postupak ako je takvo postupanje bilo neposredna posljedica njenog statusa žrtve trgovine ljudima.

Udruživanje radi vršenja krivičnih djela trgovine ljudima i djecom

## Član 147

(1) Ko organizuje grupu ili organizovanu kriminalnu grupu za izvršenje krivičnih djela iz čl. 145. i 146. ovog zakonika, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Ko postane pripadnik kriminalne grupe ili organizovane kriminalne grupe iz stava 1. ovog člana ili na drugi način pomaže grupu ili organizovanu kriminalnu grupu, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Onemogućavanje povratka izbjeglih i raseljenih lica

#### Član 148

(1) Ko upotrebom sile, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protivpravan način uskrati ili ograniči raseljenom, izbjeglom ili drugom licu pravo da se vrati u mjesto prethodnog boravka ili drugo mjesto na području Republike Srpske ili pravo da koristi svoju imovinu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno organizovanim djelovanjem ili u skupini ljudi ili je nekom licu nanesena teška tjelesna povreda, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je pri izvršenju djela iz st. 1. i 2. ovog člana neko lice lišeno života, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

Zlostavljanje, mučenje i drugo neljudsko i ponižavajuće postupanje

#### Član 149

(1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ko primjenom sile, prijetnje ili na drugi nedozvoljen način drugome nanese veliku bol ili teške patnje sa ciljem da od njega ili nekog drugog lica dobije priznanje, iskaz ili obavještenje, ili da se on ili neko drugo lice zastraši ili nezakonito kazni ili to učini iz bilo kojeg drugog razloga zasnovanog na bilo kom obliku diskriminacije, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ugrožavanje sigurnosti

#### Član 150

(1) Ko ugrozi sigurnost nekog lica ozbiljnom prijetnjom da će njega ili njemu blisko lice lišiti života, teško tjelesno povrijediti, lišiti slobode ili oteti, ili nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom ili nekom drugom opšteopasnom radnjom ili sredstvom, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema službenom licu u vezi sa vršenjem njegove funkcije, ili prema više lica, ili je učinjeno u sastavu grupe ili organizovane kriminalne grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana se preduzima po prijedlogu.

## Narušavanje nepovredivosti stana

### Član 151

(1) Ko neovlašteno prodre u tuđi stan ili druge zatvorene prostore ili se na zahtjev ovlaštenog lica odatle ne udalji, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko neovlašteno pretresa stan ili prostore iz stava 1. ovog člana.

(3) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(4) Pokušaj krivičnog djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana je kažnjiv.

## Protivzakonito pretresanje

### Član 152

(1) Ko neovlašteno pretresa lice ili njegove stvari, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Pokušaj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana je kažnjiv.

## Povreda tajnosti pisma ili drugih pošiljki

### Član 153

(1) Ko neovlašteno otvori tuđe pismo ili telegram ili kakvo drugo zatvoreno pismo ili pošiljku ili na drugi način povrijedi njihovu tajnost ili neovlašteno zadrži, prikrije, uništi ili drugom preda tuđe pismo, telegram, zatvoreno pismo ili pošiljku, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi korist ili da drugom nanese štetu, saopšti drugom sadržinu koju je saznao povredom tajnosti tuđeg pisma, telegrama ili nekog drugog zatvorenog pisma ili pošiljke, ili se tom sadržinom posluži, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom položaja ili ovlaštenja, poštanski ili drugi službenik kome je povjereno preuzimanje, prenos ili uručivanje tuđih pisama, telegrama ili drugih pošiljki, kazniće se za djelo iz stava 1. kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine, a za djelo iz stava 2. kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

## Neovlašteno otkrivanje profesionalne tajne

### Član 154

(1) Advokat, ljekar ili drugo lice koje neovlašteno otkrije tajnu koju je saznalo u vršenju svog poziva, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako je tajna otkrivena u opštem interesu ili interesu dugog lica koji je pretežniji od interesa čuvanja tajne.

(3) Gonjenje za krivično djelo iz ovog člana se preduzima po prijedlogu.

Neovlašteno prisluškivanje i tonsko snimanje

#### Član 155

(1) Ko posebnim uređajima neovlašteno prisluškuje ili tonski snimi razgovor ili izjavu koja mu nije namijenjena, ili omogući nepozvanom licu da se upozna sa razgovorom ili izjavom koja je neovlašteno prisluškivana ili snimana, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko tonski snimi izjavu koja je njemu namijenjena, bez znanja i odobrenja onoga ko je daje, u namjeri da takvu izjavu zloupotrijebi, ili ko omogući nepozvanom licu da se upozna sa takvom izjavom.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Neovlašteno fotografisanje

#### Član 156

(1) Ko neovlašteno sačini fotografski, filmski ili drugi snimak nekog lica ili njegovih prostorija bez njegove saglasnosti, povređujući time posebno njegovu privatnost, ili ko takav snimak preda ili pokazuje trećem licu ili mu na neki drugi način omogući da se s njim upozna, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Neovlašteno korištenje ličnih podataka

#### Član 157

(1) Ko suprotno uslovima određenim u zakonu bez saglasnosti građana pribavlja, obrađuje, saopšti drugom ili koristi njihove lične podatke, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko neovlašteno uđe u tuđu zaštićenu kompjutersku bazu podataka sa namjerom da njihovim korištenjem za sebe ili drugoga pribavi korist ili da drugome nanese štetu.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom položaja ili ovlaštenja, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(4) Pokušaj krivičnog djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana je kažnjiv.

Povreda prava na podnošenje pravnog sredstva

#### Član 158

(1) Ko spriječi drugog da koristi pravo na podnošenje tužbe, žalbe, prigovora ili nekog drugog pravnog sredstva ili podneska, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Povreda slobode vjere i vršenja vjerskih obreda

#### Član 159

(1) Ko uskrati ili ograniči slobodu vjere ili njenog ispovijedanja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko vjerskoj zajednici koja djeluje u skladu sa zakonom uskrati pravo jednakosti s drugim vjerskim zajednicama, ili ko drugoj vjerskoj zajednici uskrati slobodu javnog obavljanja vjerskih obreda.

Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti

#### Član 160

(1) Ko sprečava drugog da izražava svoju nacionalnu ili etničku pripadnost ili svoju nacionalnu ili etničku kulturu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko prisiljava drugog da se izjašnjava o svojoj nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Povreda slobode izražavanja misli

#### Član 161

(1) Ko uskrati ili ograniči slobodu govora ili javnog istupanja, osnivanja ustanova javnog informisanja, slobodu štampe ili drugih sredstava javnog informisanja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko naredi ili sprovodi cenzuru, novinaru uskrati ili ograniči pristup informaciji ili slobodu obavještavanja, osim ako se ne radi o državnoj ili službenoj tajni.

Sprečavanje štampanja, distribucije štampanih stvari i emitovanja

#### Član 162



Ko protivpravno sprečava štampanje, prodaju ili distribuciju knjiga, časopisa, novina ili drugih štampanih stvari, ili proizvodnju i emitovanje radijskog ili televizijskog programa, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava na udruživanje i političko organizovanje

#### Član 163

Ko kršenjem zakona ili na drugi protivpravan način uskrati ili onemogući političko, sindikalno ili drugo organizovanje građana, ili ko onemogući djelovanje njihovih političkih, sindikalnih ili drugih organizacija ili udruženja građana, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda prava na javno okupljanje

#### Član 164

(1) Ko uskrati ili ograniči pravo građana na mirno okupljanje ili javno održavanje skupa koji su u skladu sa zakonom, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, obmanom ili na drugi način spriječi ili omete mirno okupljanje ili održavanje javnog skupa koji su u skladu sa zakonom, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do dvije godine.

### GLAVA XIV

#### KRIVIČNA DJELA PROTIV POLNOG INTEGRITETA

Silovanje

#### Član 165

(1) Ko drugog prinudi na obljubu ili s njom izjednačenu polnu radnju upotrebom sile ili prijetnje da će neposredno napasti na život ili tijelo tog ili njemu bliskog lica, kazniće se kaznom zatvora od tri do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno prema djetetu starijem od petnaest godina, ili na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili od strane više lica, ili iz mržnje, ili je usljed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušenje zdravlja ili trudnoća silovanog ženskog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt lica prema kojem je djelo izvršeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

Polna ucjena

#### Član 166

Ko drugog prinudi na obljubu ili s njom izjednačenu polnu radnju prijetnjom da će se za to lice ili njemu blisko lice otkriti nešto što bi škodilo njegovoj časti ili ugledu ili prijetnjom nekim drugim teškim zlom, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

## Obljuba nad nemoćnim licem

### Član 167

(1) Ko nad drugim licem izvrši obljubu ili s njom izjednačenu polnu radnju iskoristivši duševno oboljenje, nedovoljnu duševnu razvijenost, drugu duševnu poremećenost, nemoć ili kakvo drugo stanje tog lica usljed kojeg ono nije sposobno za otpor, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili od strane više lica, ili iz mržnje, ili je usljed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušenje zdravlja ili trudnoća nemoćnog ženskog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. ili 2. ovog člana nastupila smrt lica prema kojem je djelo izvršeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

## Obljuba zloupotrebom položaja

### Član 168

Ko zloupotrebom svog položaja navede na obljubu ili sa njom izjednačenu polnu radnju lice koje se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti, kazniće se kaznom zatvora od dvije do pet godina.

## Navođenje na prostituciju

### Član 169

(1) Ko radi zarade ili druge koristi navodi, podstiče ili namamljuje drugoga na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili na bilo koji način učestvuje u organizovanju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno prema više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina i novčanom kaznom.

(3) Nije od značaja za postojanje djela da li se lice koje se navodi, podstiče ili namamljuje, već ranije bavilo prostitucijom.

## Polno uznemiravanje

### Član 170

(1) Ko polno uznemirava drugo lice koje se prema njemu nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti ili koje je posebno ranjivo zbog uzrasta, bolesti, invaliditeta, zavisnosti, trudnoće, teške tjelesne ili duševne smetnje, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Polno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje polne prirode koje ima za cilj povredu dostojanstva lica u sferi polnog života, a koje izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(3) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana se preduzima po prijedlogu.

Bludne radnje

Član 171

Ko pod uslovima iz čl. 165, 166, 167. i 168. ovog zakonika izvrši neku drugu polnu radnju kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

GLAVA XV

KRIVIČNA DJELA SEKSUALNOG ZLOSTAVLJANJA I ISKORIŠTAVANJA DJETETA

Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina

Član 172

(1) Ko izvrši obljubu ili s njom izjednačenu polnu radnju sa djetetom mlađim od petnaest godina, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana izvrši srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojilac, staralac, nastavnik, vaspitač, ljekar, vjerski službenik ili drugo lice kojem je dijete povjereno radi učenja, vaspitanja, čuvanja, staranja ili njege, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno upotrebom sile ili prijetnje, ili iskorištavanjem duševne poremećenosti ili nemoćnog stanja djeteta, ili na naročito svirep ili ponižavajući način, ili od strane više lica, ili postoji velika nesrazmjera u zrelosti i uzrastu između učinioca i žrtve, ili je usljed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili trudnoća lica prema kojem je djelo izvršeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvorom najmanje osam godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt djeteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom doživotnog zatvora.

(5) Učinilac koji je bio u otklonjivoj zabludi u odnosu na životnu dob djeteta iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(6) Neće se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana učinilac ako između njega i djeteta ne postoji značajnija razlika u njihovoj duševnoj i tjelesnoj zrelosti.

(7) Ako je pod uslovima iz st. 1. ili 2. ovog člana izvršena neka druga polna radnja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a ako je neka druga polna radnja izvršena pod uslovima iz stava 3. ovog člana, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Polna zloupotreba djeteta starijeg od petnaest godina

Član 173

(1) Srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojilac, staralac, nastavnik, vaspitač, ljekar, vjerski službenik ili drugo

lice koje izvrši obljubu ili sa njom izjednačenu polnu radnju sa djetetom koje je navršilo petnaest godina koje mu je povjereno radi učenja, vaspitanja, čuvanja, staranja ili njege, kazniće se kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko izvrši obljubu ili s njom izjednačenu polnu radnju sa djetetom starijim od petnaest godina, iskoristivši njegovu psihičku nezrelost ili lakomisenost, ili ako između njih postoji velika nesrazmjera u zrelosti ili uzrastu.

(3) Ako je djelo iz st. 1. ili 2. ovog člana izvršeno zloupotrebom položaja prema djetetu koje se prema učiniocu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti, ili iskorištavanjem duševne poremećenosti ili nemoćnog stanja djeteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ako je pod uslovima iz st. 1, 2. i 3. ovog člana izvršena neka druga polna radnja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Navođenje djeteta na prisustvovanje polnim radnjama

#### Član 174

(1) Ko navede dijete da prisustvuje silovanju, obljubi ili sa njom izjednačenoj polnoj radnji, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno upotrebom sile ili prijetnje ili prema djetetu mlađem od petnaest godina, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Iskorištavanje djece za pornografiju

#### Član 175

(1) Ko navodi dijete na učestvovanje u snimanju dječije pornografije ili ko organizuje ili omogućiti snimanje dječije pornografije, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko neovlašteno snimi, proizvede, nudi, čini dostupnim, distribuirati, širi, uvozi, izvozi, pribavlja za sebe ili za drugoga, prodaje, daje, prikazuje ili posjeduje dječiju pornografiju ili joj svjesno pristupa putem računarske mreže, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ko upotrebom sile, prijetnje, obmane, prevare, zloupotrebom položaja ili teških prilika djeteta ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede dijete na snimanje dječije pornografije, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Predmeti korišteni za izvršenje ovog djela se oduzimaju, a pornografski materijal koji je nastao izvršenjem djela se uništava.

(5) Dijete se neće kazniti za proizvodnju i posjedovanje pornografskog materijala koji prikazuje njega lično ili njega i drugo dijete ako su oni sami taj materijal proizveli i posjeduju ga uz pristanak svakog od njih i isključivo za njihovu ličnu upotrebu.

(6) Dječija pornografija je materijal koji vizuelno ili na drugi način prikazuje dijete ili realno prikazano nepostojeće dijete ili lice koje izgleda kao dijete, u pravom ili simuliranom

(eksplicitnom) evidentnom seksualnom ponašanju ili koji prikazuje polne organe djece u seksualne svrhe.

(7) Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili naučni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovog člana.

Iskorištavanje djece za pornografske predstave

#### Član 176

(1) Ko navodi dijete na učestvovanje u pornografskim predstavama, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko upotrebom sile, prijetnje, obmane, prevare, zloupotrebom položaja ili teških prilika djeteta ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede dijete da učestvuje u pornografskoj predstavi, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(3) Kaznom zatvora iz stava 1. ovog člana kazniće se ko gleda pornografsku predstavu uživo ili putem komunikacijskih sredstava ako je znao ili je trebalo i moglo da zna da u njoj učestvuje dijete.

(4) Predmeti korišteni za izvršenje djela se oduzimaju, a pornografski materijal koji je nastao izvršenjem djela se uništava.

Upoznavanje djece s pornografijom

#### Član 177

(1) Ko djetetu mlađem od petnaest godina proda, pokloni, prikaže ili javnim izlaganjem, posredstvom kompjuterske mreže ili drugih vidova komunikacije ili na drugi način učini dostupnim spise, slike, audio-vizuelni materijal ili druge predmete pornografske sadržine ili mu prikaže pornografsku predstavu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Predmeti korišteni za izvršenje ovog djela se oduzimaju, a pornografski materijal se uništava.

(3) Pornografijom se smatra materijal koji vizuelno ili na drugi način prikazuje lice u pravom ili simuliranom evidentnom seksualnom ponašanju ili koji prikazuje polne organe ljudi u seksualne svrhe.

(4) Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili naučni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovog člana.

Iskorištavanje kompjuterske mreže ili komunikacije drugim tehničkim sredstvima za izvršenje krivičnih djela seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja djeteta

#### Član 178

(1) Ko sa djetetom starijim od petnaest godina, koristeći kompjutersku mrežu ili komunikaciju drugim tehničkim sredstvima, dogovori sastanak radi vršenja obljube ili sa njom izjednačene polne radnje, ili radi proizvodnje pornografskog materijala, ili radi drugih oblika seksualnog

iskorištavanja i pojavi se na dogovorenom mjestu radi sastanka, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno prema djetetu mlađem od petnaest godina, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina.

Zadovoljenje polnih strasti pred djetetom

Član 179

Ko pred djetetom vrši radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe polne strasti, ili ko navede dijete da pred njim ili pred drugim licem vrši takve radnje, kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

Navođenje djeteta na prostituciju

Član 180

(1) Ko, radi zarade ili druge koristi, dijete navodi, podstiče ili namamljuje na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili na bilo koji način učestvuje u organizovanju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, a znao je ili je morao i mogao znati da se radi o djetetu, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina i novčanom kaznom.

(2) Ko koristi seksualne usluge djeteta koje je navršilo petnaest godina uz davanje bilo kakve naknade ili protivusluge, a znao je ili je bio dužan i mogao znati da se radi o djetetu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno prema više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Nije od značaja za postojanje djela da li se lice koje se navodi, podstiče ili namamljuje, već ranije bavilo prostitucijom.

GLAVA XVI

KRIVIČNA DJELA PROTIV BRAKA I PORODICE

Dvobračnost

Član 181

(1) Ko zaključi novi brak iako se već nalazi u braku, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko zaključi brak sa licem za koje zna da se nalazi u braku.

(3) Ako je raniji brak prestao ili je poništen, gonjenje se neće preduzeti, a ako je preduzeto gonjenje, obustaviće se.

## Omogućavanje zaključenja nedozvoljenog braka

### Član 182

Službeno lice ovlašteno za zaključenje braka koje u vršenju svoje službene dužnosti svjesno dozvoli da se zaključi brak koji je po zakonu zabranjen ili ništav, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

### Prinudno zaključenje braka

### Član 183

(1) Ko upotrebom sile ili prijetnje prinudi drugo lice da zaključi brak, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko, radi izvršenja djela iz stava 1. ovog člana, drugo lice odvede u inostranstvo ili ga u istom cilju navede da ode u inostranstvo, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

### Vanbračna zajednica sa djetetom

### Član 184

(1) Punoletno lice koje živi u vanbračnoj zajednici sa djetetom mlađim od šesnaest godina, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se roditelj, usvojlac ili staralac koji djetetu iz stava 1. ovog člana omogući da u vanbračnoj zajednici živi sa drugim licem ili ga na to navede.

(3) Ako je djelo iz stava 2. ovog člana učinjeno iz koristoljublja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(4) Ako se brak zaključi, gonjenje se neće preduzeti, a ako je preduzeto, obustaviće se.

### Oduzimanje djeteta

### Član 185

(1) Ko dijete protivpravno zadrži ili oduzme od roditelja, usvojioca, staraoca ili od ustanove, odnosno lica kojima je ono povjereno, ko ga zadržava ili sprečava da ono bude kod lica koje ima pravo na njega, ili onemogućava izvršenje odluke kojom je dijete povjereno određenom licu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz koristoljublja ili drugih niskih pobuda ili u namjeri da se dijete trajno zadrži, ili je usljed djela teže ugroženo zdravlje, vaspitavanje ili školovanje djeteta, ili je usljed izvršenja djela dijete napustilo teritoriju Bosne i Hercegovine, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Učinioca djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji dobrovoljno preda dijete licu ili ustanovi kojoj je ono povjereno ili omogući izvršenje odluke o povjeravanju djeteta, sud može osloboditi od kazne.

(4) Pri izricanju uslovne osude za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana sud može odrediti obavezu učiniocu da u određenom roku preda dijete licu ili ustanovi kojoj je dijete povjereno ili omogućiti izvršenje odluke kojom je dijete povjereno određenom licu ili ustanovi.

(5) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

#### Promjena porodičnog stanja

#### Član 186

(1) Ko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni porodično stanje djeteta, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši iz koristoljublja, zloupotrebom položaja ili u sastavu grupe ili organizovane kriminalne grupe, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ko zamjenom ili na drugi način nehatno promijeni porodično stanje djeteta, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

#### Zapuštanje i zlostavljanje djeteta

#### Član 187

(1) Roditelj, usvojilac, staralac ili drugo lice koje grubim zanemarivanjem svoje dužnosti zbrinjavanja i vaspitanja zapusti dijete o kojem je dužno da se stara, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Roditelj, usvojilac, staralac ili drugo lice koje zlostavlja dijete ili ga prinuđava na pretjeran rad ili rad koji ne odgovara uzrastu maloljetnog lica ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na vršenje drugih radnji koje su štetne za njegov razvoj, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja djeteta, ili se dijete odalo prostituciji, alkoholu ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

#### Napuštanje djeteta

#### Član 188

Ko napusti svoje dijete u namjeri da ga se trajno riješi, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

#### Povreda privatnosti djeteta

#### Član 189

(1) Ko iznese ili pronese nešto iz ličnog ili porodičnog života djeteta ili suprotno propisima objavi djetetovu fotografiju ili otkrije identitet djeteta i time kod djeteta stvori stanje uznemirenosti ili ga



izloži poruzi vršnjaka ili drugih lica ili na neki drugi način ugrozi sigurnost djeteta, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovoga člana izvrši putem sredstava masovne komunikacije, kompjuterskog sistema ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način, zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju lica, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Ko djelo iz st. 1. i 2. ovoga člana izvrši kao službeno lice ili u obavljanju profesionalne djelatnosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici

#### Član 190

(1) Ko primjenom nasilja, prijetnjom da će napasti na život ili tijelo, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava spokojstvo, tjelesni integritet ili duševno zdravlje člana svoje porodice ili porodične zajednice, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana korišćeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo pogodno da tijelo teško povrijedi ili zdravlje naruši, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušavanje zdravlja ili su djela učinjena prema djetetu ili u prisustvu djeteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt člana porodice ili porodične zajednice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Ko prekrši zaštitne mjere ili hitne mjere zaštite od nasilja u porodici koje mu je sud odredio na osnovu zakona, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

(6) Članom porodice ili porodične zajednice, u smislu ovog krivičnog djela, smatraju se supružnici ili bivši supružnici i njihova djeca i djeca svakog od njih, vanbračni partneri ili bivši vanbračni partneri, njihova djeca ili djeca svakog od njih, srodnici po tazbini zaključno do drugog stepena bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, roditelji sadašnjih i bivših bračnih i vanbračnih partnera, srodnici iz potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj zaključno sa četvrtim stepenom, kao i srodnici iz nepotpunog usvojenja, lica koja vezuje odnos starateljstva, lica koja žive ili su živjela u istom porodičnom domaćinstvu, bez obzira na srodstvo, lica koja imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto, iako nikada nisu živjela u istom porodičnom domaćinstvu, te lica koja su međusobno bila ili su još u emotivnoj ili intimnoj vezi, nezavisno od toga da li učinilac dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

Kršenje porodičnih obaveza

#### Član 191

(1) Ko grubim kršenjem zakonom utvrđenih porodičnih obaveza ostavi u teškom položaju člana porodice koji nije u stanju da se sam o sebi stara, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupilo teško narušenje zdravlja člana porodice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt člana porodice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu postaviti uslov da uredno izvršava svoje obaveze zbrinjavanja, vaspitanja i izdržavanja.

Izbjegavanje davanja izdržavanja

#### Član 192

(1) Ko ne daje izdržavanje za lice koje je po zakonu dužan da izdržava, a ta dužnost je utvrđena na osnovu izvršne sudske odluke ili izvršnog poravnjenja pred sudom ili drugim nadležnim organom, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako su usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupile teške posljedice za izdržavano lice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(3) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu odrediti obavezu da izmiri dospjele obaveze i da uredno daje izdržavanje.

Rodoskrvnjenje

#### Član 193

Ko izvrši obljubu sa srodnikom po krvi u pravoj liniji ili sa bratom, odnosno sestrom, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

### GLAVA XVII

#### KRIVIČNA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Prenošenje zarazne bolesti

#### Član 194

(1) Ko ne postupi po propisima ili naredbi kojima nadležni organ određuje preglede, dezinfekciju, izdvajanje bolesnika ili neke druge mjere za suzbijanje ili sprečavanje zaraznih bolesti kod ljudi, pa usljed toga dođe do prenošenja zarazne bolesti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko ne postupa po propisima ili naredbama iz stava 1. ovog člana u pogledu suzbijanja ili sprečavanja zaraznih bolesti kod životinja koje se mogu prenijeti na ljude, pa usljed toga dođe do prenošenja zarazne bolesti na ljude.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prenesena neizlječiva zarazna bolest, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 4. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušavanje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 4. ovog člana kaznom zatvora do tri godine.

(6) Ako je usljed djela iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, za djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora od dvije do petnaest godina, a za djelo iz stava 4. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nepostupanje po zdravstvenim propisima za vrijeme epidemije

#### Član 195

(1) Ko za vrijeme epidemije kakve zarazne bolesti kod ljudi ne postupi po propisima, odlukama ili naredbama kojima se određuju mjere za njeno suzbijanje ili sprečavanje, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko za vrijeme epidemije opasne zarazne bolesti kod životinja koja se može prenijeti na ljude, ne postupi po propisima, odlukama ili naredbama kojima se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neprimjenjivanje mjera za zaštitu od zarazne bolesti

#### Član 196

(1) Ko u bolnici, porodilištu, internatu, školi, privrednom društvu ili drugoj organizaciji ili radnji u kojoj se rukuje predmetima ishrane ili vrše higijenske usluge, ne primijeni odgovarajuće higijenske mjere ili suprotno zdravstvenim propisima primi na rad ili drži na radu lice koje boluje od zarazne bolesti, pa usljed toga dođe do prenošenja zarazne bolesti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nesavjesno pružanje ljekarske pomoći

## Član 197

(1) Ljekar koji se pri pružanju ljekarske pomoći ne pridržava pravila zdravstvene struke, pa time prouzrokuje znatnije pogoršanje zdravstvenog stanja nekog lica, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i drugi zdravstveni radnik koji se pri pružanju medicinske pomoći ne pridržava pravila ljekarske struke, pa time prouzrokuje znatnije pogoršanje zdravstvenog stanja nekog lica.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina.

## Neukazivanje ljekarske pomoći

## Član 198

(1) Ljekar ili drugi zdravstveni radnik koji, suprotno svojoj ljekarskoj dužnosti, odbije da ukaže ljekarsku pomoć bolesniku ili licu kome je takva pomoć potrebna, a koje se nalazi u neposrednoj opasnosti za život ili opasnosti od nastupanja teške tjelesne povrede ili teškog narušenja zdravlja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana kod lica kome nije ukazana ljekarska pomoć nastupila teška tjelesna povreda ili mu je zdravlje teško narušeno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt lica kojem nije ukazana ljekarska pomoć, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

## Neovlašteno pružanje medicinskih usluga

## Član 199

(1) Ko se suprotno propisima neovlašteno bavi liječenjem ili pružanjem drugih medicinskih usluga, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine i novčanom kaznom.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.

## Nedozvoljeno vršenje transplantacije

### Član 200

(1) Ko suprotno propisima izvrši transplantaciju ljudskih organa ili dijelova organa ljudskog porijekla, ljudskog tkiva ili ćelija kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

## Nasavjesno postupanje pri spravljanju i izdavanju lijekova

### Član 201

(1) Lice ovlašteno za izdavanje lijekova za upotrebu u medicini koje izda drugi lijek umjesto propisanog ili zahtijevanog ako zamjena nije dozvoljena, ili koje ne napravi lijek u razmjeri ili količini, ili koje uopšte nesavjesno postupi pri stavljanju lijekova u promet i time prouzrokuje pogoršanje zdravstvenog stanja nekog lica, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

## Proizvodnja i stavljanje u promet proizvoda štetnih za liječenje

### Član 202

(1) Ko proizvodi, prodaje ili na drugi način stavlja u promet lijekove ili druga sredstva za liječenje koja su štetna za zdravlje, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine i novčanom kaznom.

(2) Ko pribavlja, prerađuje ili protura zaraženu krv ili drugo tkivo ili iz toga spravljena sredstva za liječenje, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do dvije godine i novčanom kaznom.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Proizvodi iz stava 1. ovog člana oduzeće se.

Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet otrova

#### Član 203

(1) Ko neovlašteno proizvodi otrove, vrši promet otrova ili koristi otrove, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Otrovi i sredstva za njihovo spravljanje oduzeće se.

Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih proizvoda

#### Član 204

(1) Ko proizvodi radi prodaje, prodaje ili na drugi način stavlja u promet škodljive životne namirnice, jelo, piće ili druge proizvode škodljive za zdravlje ljudi, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine i novčanom kaznom.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko proizvodi, prodaje ili na drugi način stavlja u promet sredstva za ličnu njegu, dječije igračke ili slične proizvode za masovno korištenje ili potrošnju koji su štetni za zdravlje.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, kazniće se kaznom zatvora do jedne godine i novčanom kaznom.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Škodljive namirnice i proizvodi oduzeće se.

Nesavjesno vršenje pregleda životnih namirnica

#### Član 205

(1) Veterinar ili drugi ovlaštenu veterinarski radnik koji nesavjesno vrši pregled stoke za klanje ili mesa namijenjenog za ishranu ili suprotno propisima ne izvrši pregled i time omogućući da se stavi u promet meso ili životne namirnice škodljive za zdravlje ljudi, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

#### Zagađivanje vode za piće i životnih namirnica

##### Član 206

(1) Ko bilo kakvom škodljivom materijom zagađi vodu koja ljudima služi za piće ili životne namirnice i time prouzrokuje opasnost za život ili zdravlje ljudi, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

#### Neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga

##### Član 207

(1) Ko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili ko radi prodaje kupuje, drži ili prenosi, ili ko posreduje u prodaji ili kupovini ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet supstance ili preparate koji su proglašeni za opojne droge, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko ponudi, proda ili posreduje u prodaji supstanci ili preparata koji su proglašeni za opojne droge djetetu, duševno poremećenom licu, ili to učini u školi ili drugim vaspitno-obrazovnim, sportskim, kulturnim ustanovama ili mjestima koja služe za obrazovanje, vaspitanje, sportsku ili neku drugu društvenu aktivnost djece ili u njihovoj neposrednoj blizini, u javnim lokalima ili na javnim priredbama, ili ko za izvršenje djela iz stava 1. ovog člana iskoristi dijete kazniće se kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se službeno lice, nastavnik, vaspitač, socijalni ili zdravstveni radnik ili sveštenik koji djelo izvrši koristeći svoj položaj, kao i lice koje organizuje

mrežu preprodavaca ili posrednika za izvršenje djela iz st. 1. ili 2. ovog člana ili je djelo izvršeno od strane više lica.

(4) Ko krivičnim djelom iz st. 1, 2. ili 3. ovog člana prouzrokuje znatno oštećenje zdravlja većeg broja ljudi ili smrt lica kojem je prodao supstancu ili preparat koji su proglašeni za opojne droge ili je posredovao u njihovoj prodaji, kazniće se kaznom zatvora najmanje osam godina.

(5) Proizvodnjom droge u smislu ovoga zakonika smatra se i neovlašteni uzgoj maka ili psihoaktivne konoplje ili druge biljke iz kojih se dobija opojna droga ili koje same sadrže opojnu drogu.

(6) Ko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na upotrebu opremu, materijal ili supstance za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga, kazniće se kaznom zatvora od tri do pet godina.

(7) Učinioca koji prijavi od koga nabavlja opojne droge ili je dobrovoljno bitno doprinio otkrivanju dijela iz ovog člana, sud može osloboditi od kazne.

(8) Supstance ili preparati koji su proglašeni za opojne droge, biljke iz kojih se dobija opojna droga, sredstva za njihovu proizvodnju ili preradu, sredstva prevoza preuređena za njihovo skrivanje i sredstva za njihovo trošenje će se oduzeti.

Omogućavanje uživanja opojnih droga

#### Član 208

(1) Ko navodi drugog na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili drugo lice, ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način omogućuje drugom da uživa opojnu drogu, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema djetetu, duševno poremećenom licu ili prema više lica ili u školi ili drugim vaspitno-obrazovnim, sportskim, kulturnim ustanovama ili mjestima koja služe za obrazovanje, vaspitanje, sportsku ili neku drugu društvenu aktivnost djece ili u njihovoj neposrednoj blizini, ili je djelo izvršilo službeno lice, zdravstveni radnik, socijalni radnik, nastavnik, vaspitač ili trener iskorištavajući svoj položaj, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(3) Ko djelom iz st. 1. ili 2. ovog člana prouzrokuje smrt lica kojem je dao opojne droge, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Opojne droge oduzeće se.

(5) Učinilac krivičnog djela iz st. 1. ili 2. ovog člana koji otkrije krivično djelo može se osloboditi od kazne.

## GLAVA XVIII

### KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVA PO OSNOVU RADA

#### Povreda osnovnih prava radnika



## Član 209

(1) Ko se svjesno ne pridržava propisa koji se odnose na zaključivanje ugovora o radu i prestanku radnog odnosa, plate i druga primanja iz radnog odnosa, radno vrijeme, pauze, odmore, godišnje odmore, ili odsustva, zaštitu žena, omladine i lica sa invaliditetom, zaštitu radnica zbog trudnoće i roditeljstva, zaštitu starijih radnika, zabranu prekovremenog ili noćnog rada ili plaćanja propisane naknade, i time uskrati radniku pravo koje mu pripada ili mu ga ograniči, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana imalo za posljedicu neopravdano neplaćanje tri plate djelimično ili u cijelosti ili gubitak prava koje proističe iz neplaćenih doprinosa, a utvrdi se da su za isplatu postojala sredstva, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se onaj ko radnici prekine radni odnos zbog trudnoće, ili od zaposlene radnice zahtijeva izjavu da će u tom slučaju dati otkaz ugovora o radu ili prihvatiti sporazumni raskid radnog odnosa.

## Zlostavljanje na radu

## Član 210

(1) Ko na radu ili u vezi s radom drugog vrijeđa, ponižava, zlostavlja ili na drugi način uznemirava i time naruši njegovo zdravlje, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Gonjenje za krivično djelo iz stava 1. ovog člana, preduzima se po prijedlogu.

## Povreda prava pri zapošljavanju i za vrijeme nezaposlenosti

## Član 211

(1) Ko drugome uskrati ili ograniči pravo na slobodno zapošljavanje pod jednakim uslovima koji su propisani zakonom ili drugim propisima, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko se svjesno ne pridržava zakona ili drugih propisa o pravima građana za vrijeme nezaposlenosti i time nezaposlenom licu uskrati ili ograniči pravo koje mu pripada.

## Povreda prava iz socijalnog osiguranja

## Član 212

Ko se svjesno ne pridržava zakona ili drugih propisa o socijalnom osiguranju i time uskrati ili ograniči nekom licu pravo koje mu pripada, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

## Zloupotreba prava iz socijalnog osiguranja

## Član 213

Ko simuliranjem ili prouzrokovanjem bolesti ili nesposobnosti za rad ili na drugi protivpravan način postigne da mu se prizna neko pravo iz socijalnog osiguranja koje mu po zakonskim ili drugim propisima ne pripada, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Nepreduzimanje mjera zaštite na radu

Član 214

(1) Lice odgovorno za preduzimanje mjera zaštite na radu koje se svjesno ne pridržava zakona ili drugih propisa o mjerama zaštite na radu usljed čega nastupi opasnost za život ili zdravlje radnika, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu odrediti obavezu da u određenom roku postupi po propisima i mjerama zaštite na radu.

GLAVA XIX

KRIVIČNA DJELA PROTIV IZBORNIH PRAVA

Sprečavanje održavanja izbora i glasanja

Član 215

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protivpravan način spriječi ili onemogući održavanje izbora ili glasanja, ili ko na isti način spriječi ili onemogući utvrđivanje ili objavljivanje rezultata glasanja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno organizovano ili u dvije ili više izbornih jedinica, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Povreda prava kandidovanja na izborima

Član 216

Ko kršenjem zakona ili drugih propisa ili na drugi protivpravan način spriječi ili onemogući kandidovanje na izborima, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda biračkog prava

Član 217

Ko drugog, u namjeri da mu onemogući vršenje biračkog prava, protivzakonito ne upiše u birački spisak, izbriše iz tog spiska ili mu na drugi protivpravan način uskrati vršenje biračkog prava, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Povreda slobode opredjeljenja birača

Član 218

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, podmićivanjem, obmanom ili na drugi protivpravan način prinudi drugog ili na njega utiče da na izborima ili glasanju glasa za ili protiv određenog

prijedloga, da uopšte ne glasa ili da glasa u određenom smislu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Dati poklon ili druga imovinska korist oduzeće se.

Zloupotreba biračkog prava

Član 219

(1) Ko na izborima ili glasanju glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili na istom glasanju ponovo glasa ili pokuša da glasa iako je već glasao, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Istom kaznom kazniće se i ko učestvuje na izborima ili glasanju, iako zna da nema biračko pravo.

Podmićivanje pri izborima ili glasanju

Član 220

(1) Ko nudi, daje ili obećava nagradu, poklon ili neku drugu imovinsku ili neimovinsku korist biraču sa namjerom da ga navede da glasa za ili protiv određenog prijedloga, da uopšte ne glasa ili da glasa u određenom smislu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Istom kaznom kazniće se i birač koji za sebe ili drugoga zahtijeva, primi poklon ili obećanje poklona ili kakve druge koristi da bi glasao za ili protiv određenog prijedloga, da uopšte ne bi glasao ili da bi glasao u određenom smislu.

(3) Data nagrada, poklon ili druga imovinska korist oduzeće se.

Povreda tajnosti glasanja

Član 221

(1) Ko na izborima ili glasanju povrijedi tajnost glasanja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se i ko silom, ozbiljnom prijetnjom, iskorištavanjem službene, radne ili ekonomske zavisnosti ili na drugi način, izdejstvuje od drugog da kaže da li je glasao ili kako je glasao.

Izborna prevara

## Član 222

Ko dodavanjem, oduzimanjem, brisanjem glasova ili na neki drugi način falsifikuje rezultate izbora ili glasanja, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Uništavanje izbornih isprava

## Član 223

(1) Ko na izborima ili glasanju uništi, ošteti, prikrije, falsifikuje ili neovlašteno odnese bilo kakvu ispravu o izborima ili glasanju ili predmet namijenjen izborima ili glasanju, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

## GLAVA XX

### KRIVIČNA DJELA PROTIV IMOVINE

Krađa

## Član 224

(1) Ko oduzme tuđu pokretnu stvar u namjeri da je protivpravno prisvoji, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako vrijednost oduzete stvari ne prelazi iznos od 300 KM, a učinilac je imao namjeru da prisvoji stvar takve vrijednosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

(4) Gonjenje za djelo iz stava 2. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

Šumska krađa

## Član 224a

(1) Ko radi krađe u šumi obori stabla u količini većoj od pet kubnih metara, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u namjeri prodaje ili ako je količina oborenog drveta veća od dvadeset kubnih metara, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(3) Ako je djelo iz st. 1. ili 2. ovog člana učinjeno u zaštitnoj šumi, nacionalnom parku ili drugoj šumi s posebnom namjenom, ili je količina oborenog drveta veća od sto kubnih metara, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina i novčanom kaznom.

(4) Oborena stabla iz st. 1, 2. i 3. ovog člana oduzeće se.

## Krađa energije

### Član 225

(1) Ko suprotno važećim propisima priključi energetske objekte, uređaje ili instalacije na energetska mrežu, bez izdate saglasnosti i zaključenog ugovora o priključenju, ili ko izvrši neovlašćeno priključenje na mrežu nakon izvršene obustave isporuke električne ili toplotne energije ili prirodnog gasa, kada tehničko izvedeno stanje omogućava korišćenje električne ili toplotne energije ili prirodnog gasa bez mjernog uređaja, mimo mjernog uređaja ili preko mjernog uređaja na kojem je onemogućeno pravilno mjerenje, ko izvrši skidanje ili oštećenje plombe operatora distributivnog sistema sa mjernog uređaja ili ko koristi električnu ili toplotnu energiju ili prirodni gas preko neovlašćeno zamijenjenog mjernog uređaja ili ko drugima omogućiti priključenje objekata, uređaja i instalacija preko svojih objekata, uređaja i instalacija ili onemogućiti ovlaštenim licima operatora prenosnog, odnosno distributivnog sistema bezbjedan, potpun i neometan pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka i mjerenja radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene, održavanja i kontrole ispravnosti mjernih i drugih uređaja sa mjernim ormanima, uređenja mjernog mjesta i obustave isporuke energije, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ako je učinilac djela iz stava 1. ovog člana krajnji kupac, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(3) Krajnji kupac koji ne prijavi krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine i novčanom kaznom.

(4) Ako vrijednost ukradene električne energije, toplotne energije ili prirodnog gasa prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom, a ako prelazi 50.000 KM, kaznom zatvora od dvije do osam godina i novčanom kaznom.

(5) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

(6) Ako je izvršilac krivičnog djela iz st. 1. ili 2. ovog člana pravno lice, kazniće se novčanom kaznom od 20.000 KM do 200.000 KM, a odgovorno lice kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

## Teška krađa

### Član 226

(1) Učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina ako je krađa izvršena:

1) obijanjem ili provaljivanjem ili drugim savlađivanjem većih prepreka da se dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, kasa, ormara, blagajni ili drugih zatvorenih prostora,

2) na naročito opasan ili naročito drzak način,

3) od strane lica koje je pri sebi imalo kakvo oružje ili opasno sredstvo radi napada ili odbrane,

4) od strane više lica koja su se udružila za vršenje krađa,

5) iskorištavanjem stanja prouzrokovanog požarom, poplavom, zemljotresom ili sličnom nesrećom,

6) iskorištavanjem nemoći ili drugog teškog stanja nekog lica,

7) iz mržnje.

(2) Ako vrijednost ukradene stvari prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(3) Ako je ukradena stvar od posebnog historijskog, naučnog ili kulturnog značaja, ili vrijednost ukradene stvari prelazi iznos od 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Ako su ostvarena obilježja teške krađe iz stava 1. t. 1), 2), 4) i 7) ovog člana, ali vrijednost ukradene stvari ne prelazi iznos od 300 KM, a učinilac je imao namjeru da prisvoji stvar takve vrijednosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

## Razbojništvo

### Član 227

(1) Ko upotrebom sile protiv nekog lica ili prijetnjom da će neposredno napasti na život ili tijelo oduzme tuđu pokretnu stvar u namjeri da je prisvoji, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana nekom licu umišljajno nanescna teška tjelesna povreda ili ako je učinjeno iz mržnje ili je djelo učinjeno od strane više lica ili je upotrijebljeno neko oružje ili opasno sredstvo, ili ako vrijednost oduzetih stvari prelazi iznos od 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

## Razbojnička krađa

### Član 228

(1) Ko je na djelu krađe zatečen, pa u namjeri da ukradenu stvar zadrži, upotrijebi silu protiv nekog lica ili prijetnju da će neposredno napasti na njegov život ili tijelo, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana nekom licu umišljajno nanescna teška tjelesna povreda ili ako je učinjeno iz mržnje ili je djelo učinjeno od strane više lica ili je upotrijebljeno neko oružje ili opasno sredstvo, ili ako vrijednost ukradenih stvari prelazi iznos od 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

## Utaja

### Član 229

(1) Ko za sebe ili drugog protivpravno prisvoji tuđu pokretnu stvar koja mu je povjerena, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako vrijednost utajene stvari ne prelazi 300 KM i učinilac je imao namjeru da prisvoji stvar takve vrijednosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini staralac, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je utajena stvar od posebnog istorijskog, naučnog ili kulturnog značaja ili ako vrijednost utajene stvari prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Ko tuđu pokretnu stvar koju je našao ili do koje je slučajno došao protivpravno prisvoji u namjeri da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(6) Gonjenje za djela iz st. 1, 2. i 5. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

Prevara

Član 230

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist dovede neko lice lažnim prikazivanjem ili prikriivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time navede da to lice na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist do 300 KM, a učinilac je imao namjeru da pribavi malu imovinsku korist ili da prouzrokuje malu štetu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana imovinska šteta u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini samo u namjeri da drugog ošteti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(5) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

(6) Gonjenje za djelo iz stava 2. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

Organizovanje nedozvoljenih igara na sreću

Član 231

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist, organizuje, učestvuje ili pomaže pri organizovanju igara na sreću za koje nije izdata dozvola nadležnog organa, kazniće se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, organizuje, učestvuje ili pomaže pri organizovanju igara u kojima

učesnici u igri plaćaju određene novčane iznose i očekuju dobit samo ako se u igru uključe i sljedeći učesnici.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana ostvarena znatna imovinska korist ili je nanescna znatna imovinska šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina i novčanom kaznom.

(4) Predmeti i sredstva koja su upotrijebljena ili su bila namijenjena za izvršenje ovog djela oduzeće se.

(5) Ko se bavi vršenjem djela iz ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

Iznuda

## Član 232

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, silom ili prijetnjom prinudi drugog da nešto učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 50.000 KM ili je pri izvršenju djela nekom licu nanescna teška tjelesna povreda ili je upućena prijetnja neposrednim napadom na život ili tijelo većeg broja lica ili je pri izvršenju djela upotrijebljeno oružje ili neko opasno sredstvo ili je djelo izvršeno u sastavu grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(4) Ako je djelo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana izvršeno od strane organizovane kriminalne grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(5) Ako je krivičnim djelom iznude prouzrokovana smrt nekog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje osam godina.

(6) Ko se za nagradu bavi vršenjem djela iz ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina.

Ucjena

## Član 233

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist zaprijeti drugom da će protiv njega ili njemu bliskih lica otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prinudi da nešto učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.



(3) Ko se bavi vršenjem djela iz ovog člana ili je djelo izvršeno od strane grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(4) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana izvršeno od strane organizovane kriminalne grupe, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Zloupotreba povjerenja

Član 234

(1) Ko zastupajući imovinske interese nekog lica ili starajući se o njegovoj imovini ne ispuni svoju dužnost ili zloupotrijebi data mu ovlaštenja u namjeri da time pribavi sebi ili drugom imovinsku korist ili da ošteti lice čije imovinske interese zastupa ili o čijoj se imovini stara, kazniće se kaznom zatvora do tri godine ili novčanom kaznom.

(2) Ako je ovim djelom pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(3) Ako djela iz st. 1. i 2. ovog člana učini staralac ili advokat, kazniće se za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, za djelo iz stava 2. ovog člana kada je iznos preko 20.000 KM kaznom zatvora od jedne do osam godina, a kada je iznos preko 50.000 KM, kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Zelenaštvo

Član 235

(1) Ko za davanje novca ili drugih potrošnih stvari na zajam ili za vršenje usluge koju učini nekom licu, primi ili ugovori za sebe ili drugog nesrazmjernu imovinsku korist iskoristavajući njegovo teško imovinsko stanje, teške prilike, nuždu, nedovoljno iskustvo, lakomislenost ili nedovoljnu sposobnost za rasuđivanje oštećenog, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinsku korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina i novčanom kaznom.

(3) Ako su usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupile teške posljedice za oštećenog ili je djelo izvršeno od strane grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina i novčanom kaznom.

(4) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 50.000 KM ili je djelo izvršeno od strane organizovane kriminalne grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina i novčanom kaznom.

(5) Ko se bavi vršenjem djela zelenaštva, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina i novčanom kaznom.

Prikrivanje

Član 236

(1) Ko stvar za koju zna da je pribavljena krivičnim djelom ili ono što je za nju dobijeno prodajom ili zamjenom prikriva, protura, kupuje, prima u zalogu ili na drugi način pribavlja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno od strane više lica ili ako vrijednost stvari koje se prikrivaju prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši, a mogao je i bio dužan da zna da je stvar pribavljena krivičnim djelom, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Protivzakonito useljenje

Član 237

(1) Ko se neovlašteno useli u tuđu zgradu, stan, poslovni prostor ili druge prostorije, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Pri izricanju uslovne osude, sud učiniocu može naložiti da u određenom roku napusti i isprazni prostor u koji je uselio.

(3) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

Protivpravno zauzimanje zemljišta

Član 238

(1) Ko protivpravno zauzme tuđe zemljište, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ko protivpravno zauzme tuđe zemljište u namjeri da ga upotrijebi za gradnju, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine i novčanom kaznom.

(3) Ako je zauzeto zemljište dio zaštitne šume, nacionalnog parka ili drugog zemljišta sa posebnom namjenom, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Dogovaranje ishoda takmičenja

Član 239

(1) Ko dogovori ishod sportskog ili drugog takmičenja u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

(3) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

## Oštećenje i oduzimanje tuđe stvari

### Član 240

(1) Ko uništi, ošteti ili učini neupotrebljivom tuđu stvar ili je protivpravno oduzme radi privremene upotrebe, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ko oduzme tuđe motorno vozilo koje je neovlašteno upotrijebio za vožnju ili je na vozilu prčinjena veća šteta, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana izvršeno iz mržnje ili obijesti ili je time prouzrokovana znatna šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Gonjenje za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

## Oštećenje stambenih i poslovnih zgrada i posebnih dijelova zgrade

### Član 241

(1) Korisnik stana, stanar, upravnik, vlasnik ili drugo lice koje sa stambene ili poslovne zgrade ili iz stambenog ili poslovnog prostora skine ili ošteti spoljne ili unutrašnje uređaje, instalacije ili njihove dijelove ili na drugi način znatno smanji upotrebljivost zgrade ili posebnog dijela zgrade, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je izvršenjem djela iz stava 1. ovog člana zgrada ili posebni dio zgrade postao neupotrebljiv, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

## Oštećenje tuđih prava

### Član 242

(1) Ko u namjeri da osujeti ostvarenje prava na stvari otuđi, uništi ili ošteti svoju stvar na kojoj drugi ima založno pravo ili pravo uživanja i time ga ošteti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko uništi, ošteti, prikrije, prividno proda ili učini neupotrebljivom svoju cjelokupnu imovinu ili neki njezin sastavni dio, ili prizna neistinito potraživanje, sastavi lažan ugovor ili nekom drugom radnjom koja za cilj ima prevaru, prividno ili stvarno pogorša svoje imovinsko stanje i time umanja mogućnost ili spriječi namirenje najmanje jednog od svojih povjerilaca.

(3) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

## Paljevina

### Član 243

(1) Ko zapali tuđu kuću ili drugu zgradu namijenjenu za boravak ili ekonomsko korištenje, ili poslovnu zgradu ili zgradu koja je u javnoj upotrebi, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana šteta velikih razmjera, učinilac će se za djelo iz stava 1. ovog člana kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana, kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Prisvajanje, uništenje ili oštećenje spomenika kulture, zaštićenih objekata prirode ili drugih predmeta koji su od posebnog kulturnog ili istorijskog značaja

#### Član 244

(1) Ko pri arheološkim, geološko-paleontološkim i mineraloškim istraživanjima i iskopavanjima, arhivskim istraživanjima ili na drugi način prisvoji iskopine, materijal ili nađeni predmet koji ima kulturni ili istorijski značaj, arhivski materijal ili prirodnu rijetkost, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko protivpravno uništi ili ošteti spomenik kulture, zaštićeni objekat prirode ili drugi predmet koji je od posebnog kulturnog ili istorijskog značaja, ili stvar koja predstavlja javno dobro.

(3) Ko neovlašteno na spomeniku kulture izvrši konzervatorske, restauratorske ili istraživačke radove, ili ko neovlašteno vrši arheološka iskopavanja ili istraživanja, pa usljed toga spomenik bude teže oštećen ili uništen, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako su djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana izvršena prema predmetu ili spomeniku posebnog istorijskog ili kulturnog značaja, ili je tim djelima prouzrokovana velika šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Iznošenje u inostranstvo predmeta koji su od posebnog kulturnog ili istorijskog značaja ili prirodnih rijetkosti

#### Član 245

(1) Ko neovlašteno izveze ili iznese u inostranstvo predmet koji je posebnog kulturnog ili istorijskog značaja ili predmet koji predstavlja prirodnu rijetkost, ili drugom omogući da to učini, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u odnosu na dobro od velikog kulturnog, istorijskog ili prirodnog značaja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Iskreno kajanje

#### Član 246

Ako je učinilac djela iz čl. 224, 229, 230, 237, 238, 240, 241. i 242. ovog zakonika, prije nego što je saznao da je djelo otkriveno, vratio oduzetu ili prisvojenu stvar, naknadio štetu ili je na drugi način otklonio štetne posljedice krivičnog djela, sud ga može osloboditi od kazne.

Gonjenje u slučaju kad je učinilac u bliskom odnosu sa oštećenim

## Član 247

Za krivična djela iz čl. 224. stav 2, čl. 229, 230, 236, 237, 240, 241. i 242. ovog zakonika, ako su učinjena prema bračnom drugu, srodniku po krvi u pravoj liniji, bratu ili sestri, usvojiocu ili usvojeniku ili prema drugim licima sa kojima učinilac živi u zajedničkom domaćinstvu, gonjenje se preduzima po prijedlogu.

## GLAVA XXI

### KRIVIČNA DJELA PROTIV PRIVREDE I PLATNOG PROMETA

#### Nezakonito postupanje u privrednom poslovanju

## Član 248

(1) Odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom subjektu privrednog poslovanja koje u namjeri pribavljanja protivpravne imovinske koristi za svoje ili drugo pravno lice:

- 1) stvara ili drži nedozvoljene fondove u zemlji ili inostranstvu,
- 2) sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilansima, procjenama ili inventarisanjem ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikriivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i rezultata poslovanja,
- 3) pravno lice stavi u povoljniji položaj prilikom dobijanja sredstava ili drugih pogodnosti koje se pravnom licu ne bi priznale prema postojećim propisima,
- 4) pri izvršavanju poreskih ili drugih zakonskih obaveza uskrati sredstva koja predstavljaju javni prihod,
- 5) namjenska sredstva sa kojima raspolaže koristi suprotno njihovoj namjeni,
- 6) na drugi način prekrši zakon ili pravila poslovanja u odnosu na raspolaganje, korištenje i upravljanje imovinom,

kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena znatna imovinska korist ili je nastupila znatna šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

#### Zloupotreba položaja odgovornog lica

## Član 249

(1) Odgovorno lice koje iskorištavanjem svog položaja ili ovlaštenja, prekoračenjem granica svog ovlaštenja ili nevršenjem svoje dužnosti pribavi sebi ili drugom fizičkom ili pravnom licu protivpravnu imovinsku korist ili drugom nanese imovinsku štetu, ukoliko time nisu ostvarena obilježja nekog drugog krivičnog djela, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ako je izvršenjem djela iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.

Zloupotreba u postupku javne nabavke

#### Član 250

(1) Odgovorno lice u privrednom društvu ili drugom subjektu privrednog poslovanja koje ima svojstvo pravnog lica ili preduzetnik koji u postupku javne nabavke podnese ponudu zasnovanu na lažnim podacima, ili se na nedozvoljen način dogovara sa ostalim ponuđačima, ili preduzme druge protivpravne radnje u namjeri da time utiče na donošenje odluka naručioca u bilo kojoj fazi postupka javne nabavke, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ukoliko je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u postupku javne nabavke čija je vrijednost veća od 1.000.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

(3) Učinilac koji dobrovoljno otkrije da se ponuda zasniva na lažnim podacima ili na nedozvoljenom dogovoru sa ostalim ponuđačima, ili da je preduzeo druge protivpravne radnje u namjeri da utiče na donošenje odluka naručioca prije nego što on donese odluku o izboru ponude, može se blaže kazniti ili osloboditi od kazne.

Prouzrokovanje stečaja

#### Član 251

(1) Ko u subjektu privrednog poslovanja koji ima svojstvo pravnog lica, neracionalnim trošenjem sredstava ili njihovim otuđenjem u bescijenje, prekomjernim zaduživanjem, preuzimanjem nesrazmjernih obaveza, lakomislenim zaključivanjem ugovora sa licima nesposobnim za plaćanje, propuštanjem blagovremenog ostvarivanja potraživanja, uništenjem ili prikriivanjem imovine ili drugim radnjama koje nisu u skladu sa savjesnim poslovanjem, prouzrokuje stečaj i time drugog oštetiti, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako je učinilac djela otklonio štetne posljedice djela prije nego što je saznao da je djelo otkriveno, kazniće se kaznom zatvora do jedne godine, a može se i osloboditi od kazne.

Zloupotreba lažnog stečaja

#### Član 252

(1) Ko u subjektu privrednog poslovanja koji ima svojstvo pravnog lica, u namjeri da taj subjekt izbjegne plaćanje obaveza, prouzrokuje stečaj tog subjekta prividnim ili stvarnim umanjenjem njegove imovine, tako da:

1) cijelu ili dio imovine prividno ili ispod tržišne vrijednosti proda, prikrije, besplatno ustupi ili uništi,

2) zaključi fiktivne ugovore o dugu ili prizna nepostojeća potraživanja,

3) prikrije, uništi, preinači ili tako vodi poslovne knjige, isprave ili spise koje je po zakonu ili drugom propisu obavezno voditi da se iz njih ne može utvrditi stvarno imovinsko stanje, ili ovo stanje sačinjavanjem lažnih isprava ili na drugi način prikaže takvim da se na osnovu njega može otvoriti stečaj,

kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako su usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupile teške posljedice za povjerioca, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.

Zloupotreba u stečajnom postupku ili postupku restrukturiranja

#### Član 253

(1) Ko u stečajnom postupku ili postupku restrukturiranja prijavi lažno potraživanje ili potraživanje u lažnom isplatnom redu, da bi time ostvario pravo koje mu ne pripada, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine i novčanom kaznom.

(2) Povjeric, član skupštine povjeric, član odbora povjeric, povjerenik ili stečajni upravnik koji za sebe ili drugoga primi imovinsku korist ili obećanje imovinske koristi da se donese ili da se ne donese određena odluka, ili da se na drugi način ošteti bar jedan povjeric u stečajnom postupku ili postupku restrukturiranja, kazniće se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(3) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se ko povjeriocu, članu skupštine povjeric, članu odbora povjeric, povjereniku ili stečajnom upravniku da ili obeća imovinsku korist radi izvršenja djela iz stava 2. ovog člana.

Oštećenje povjeric

#### Član 254

(1) Ko u subjektu privrednog poslovanja, znajući da je taj subjekt postao nesposoban za plaćanje, isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg povjerioca u povoljniji položaj i time znatno ošteti drugog povjerioca, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Lice iz stava 1. ovog člana koje, znajući da je taj subjekt postao nesposoban za plaćanje, a u namjeri da izigra ili ošteti povjerioca, prizna neistinito potraživanje, sastavi lažni ugovor ili nekom drugom prevarnom radnjom ošteti povjerioca, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je djelom iz st. 1. i 2. ovog člana povjeriocu prouzrokovana znatna šteta ili ako je prema oštećenom zbog toga došlo do pokretanja postupka restrukturiranja ili stečaja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Zaključenje štetnog ugovora

#### Član 255

(1) Ko kao predstavnik ili zastupnik pravnog lica koje obavlja privrednu djelatnost, zaključi ugovor za koji zna da je štetan za pravno lice ili zaključi ugovor suprotno ovlaštenjima i time nanese štetu pravnom licu, kazniće se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila velika šteta za pravno lice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

Primanje mita u obavljanju privredne djelatnosti

#### Član 256

(1) Ko pri obavljanju privredne djelatnosti za sebe ili drugog, neposredno ili posredno, zahtijeva ili primi poklon ili drugu korist ili ko primi obećanje poklona ili druge koristi da zaključi ugovor ili postigne poslovni dogovor ili pruži uslugu ili da se uzdrži od takvog djelovanja ili kršenjem drugih dužnosti u obavljanju privredne djelatnosti na štetu ili u korist subjekta privrednog poslovanja ili drugog pravnog lica za koje ili u kojem radi ili drugog lica, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina i novčanom kaznom

(2) Učinilac djela iz stava 1. ovog člana koji posle zaključenja ugovora ili postizanja poslovnog dogovora ili posle pružene usluge ili uzdržavanja od takvog djelovanja, za sebe ili drugog zahtijeva ili primi poklon ili drugu korist ili prihvati obećanje poklona ili druge koristi, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine i novčanom kaznom.

(3) Primiti poklon i imovinska korist oduzeće se.

Davanje mita u obavljanju privredne djelatnosti

#### Član 257

(1) Ko učini, ponudi ili obeća poklon ili drugu korist licu da ono pri obavljanju privredne djelatnosti, zaključi ugovor ili postigne poslovni dogovor ili pruži uslugu ili se uzdrži od takvog djelovanja ili krši druge dužnosti u obavljanju privredne djelatnosti na štetu ili u korist subjekta privrednog poslovanja za koje ili u kojem radi ili na štetu ili u korist drugog pravnog ili fizičkog lica ili ko posreduje pri ovakvom davanju poklona ili druge koristi, kazniće se kaznom zatvora šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Učinilac djela iz stava 1. ovog člana koji je dao poklon ili drugu korist na zahtev lica da ono pri obavljanju privredne djelatnosti zaključi ugovor, postigne poslovni dogovor, pruži uslugu ili krši dužnost, a djelo je prijavio prije nego što je saznao da je ono otkriveno, može se osloboditi od kazne.

(3) Dati poklon i imovinska korist iz st. 1. i 2. ovog člana oduzeće se.

Nezakonito postupanje ovlaštenog revizora

#### Član 258

(1) Ovlašteni revizor koji je potpisao mišljenje o reviziji finansijskih izvještaja, na način da je isto u suprotnosti za međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje, međunarodnim standardima revizije i drugim propisima iz ove oblasti, sa namjerom da određeno lice na bilo koji



način pretrpi štetu ili ostvari imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do pet godina.

(2) Ako je djelo učinjeno prema više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(3) Ako je djelom iz st. 1. i 2. ovog člana učinilac pribavio sebi ili drugom veću imovinsku korist ili drugome prouzrokovao veću imovinsku štetu, ili je oštećen veći broj lica, učinilac će se kazniće kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Sud će učiniocu izreći zabranu vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti pod uslovima propisanim članom 77. ovog zakonika.

Odavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne

#### Član 259

(1) Ko neovlašteno drugom saopšti, preda ili na drugi način učini dostupnim podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu, kao i ko pribavlja ovakve podatke u namjeri da ih preda nepozvanom licu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko, s namjerom da ih neovlašteno upotrijebi, na protivpravan način dođe do podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu.

(3) Ako je odavanje, odnosno pribavljanje podataka izvršeno radi njihovog odnošenja u inostranstvo ili ako je djelo učinjeno iz koristoljublja, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(4) Ako je djelo iz st. 1. i 3. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neovlaštena upotreba tuđeg poslovnog imena i druge posebne oznake robe ili usluga

#### Član 260

(1) Ko se u namjeri da obmane kupce ili korisnike usluga posluži tuđim poslovnim imenom, tuđom geografskom oznakom porijekla, tuđim žigom ili tuđom drugom posebnom oznakom robe ili usluga ili unese pojedina obilježja ovih oznaka u svoje poslovno ime, svoju geografsku oznaku porijekla, svoj žig ili u svoju drugu posebnu oznaku robe ili usluga, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ko u svrhu prodaje u većoj količini ili vrijednosti nabavlja, proizvodi, prerađuje, stavlja u promet, daje u zakup ili skladišti robu iz stava 1. ovog člana ili se bavi pružanjem usluga neovlašteno koristeći tuđe oznake, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je učinilac iz stava 2. ovog člana organizovao mrežu preprodavaca ili posrednika ili je pribavio imovinsku korist koja prelazi iznos od 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.

(4) Predmeti iz st. 1, 2. i 3. ovog člana oduzeće se.

## Neovlaštena upotreba tuđeg pronalaska

### Član 261

- (1) Ko u proizvodnji ili privrednom prometu neovlašteno upotrijebi tuđi prijavljeni ili zaštićeni pronalazak, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko neovlašteno objavi suštinu tuđeg pronalaska prije nego što je ovaj pronalazak na način utvrđen zakonom objavljen, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.
- (3) Proizvodi izrađeni na osnovu neovlaštene upotrebe tuđeg pronalaska će se oduzeti.

Povreda obaveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izvještaja i njihovo falsifikovanje ili uništavanje

### Član 262

- (1) Ko ne vodi trgovačke i poslovne knjige koje je po zakonu obavezan voditi ili ih tako vodi da je otežana preglednost poslovanja ili imovinskog stanja, ili trgovačke ili poslovne knjige ili poslovne isprave koje je obavezan čuvati uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivim, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spise koje je dužan da vodi na osnovu zakona ili drugog propisa, unese neistinite podatke ili ne unese neki važan podatak, ili svojim potpisom ili pečatom ovjeri poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis sa neistinitom sadržinom, ili svojim potpisom ili pečatom omogućiti pravljenje poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spisa sa neistinitom sadržinom ili ko takvu poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis upotrijebi kao pravu.
- (3) Ko ne sastavlja finansijske izvještaje ili iste sastavlja u suprotnosti sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i drugim propisima iz ove oblasti, s namjerom da sebi ili drugom određenom licu pribavi imovinsku korist, odnosno drugom licu nanese bilo kakvu štetu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

## Pranje novca

### Član 263

- (1) Ko novac ili drugu imovinu za koje zna da su pribavljeni izvršenjem krivičnog djela propisanog zakonom Republike Srpske primi, zamijeni, drži, raspolaže njima, koristi u privrednom ili drugom poslovanju, vrši konverziju ili njihov prijenos ili na drugi način prikrije ili pokuša prikriti njihovu prirodu, izvor, lokaciju, raspolaganje, kretanje, vlasništvo ili drugo pravo, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.
- (2) Ako je izvršilac djela iz stava 1. ovog člana istovremeno i izvršilac ili saučesnik u krivičnom djelu kojim je pribavljen novac ili imovina iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina i novčanom kaznom.
- (3) Ako vrijednost novca ili imovinske koristi iz st. 1. i 2. ovoga člana prelazi iznos od 200.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.

(4) Ako su djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana izvršena od strane više lica koja su se udružila za vršenje pranja novca ili je pranje novca izvršeno u svrhu finansiranja terorizma, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina i novčanom kaznom.

(5) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana izvršilac postupao nehatno u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni krivičnim djelom, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(6) Novac, imovinska korist, prihod, profit ili druga korist nastala iz imovinske koristi ostvarene krivičnim djelom iz st. 1. do 4. ovog člana, oduzeće se.

Utaja poreza i doprinosa

#### Član 264

(1) Ko u namjeri da on ili neko drugo lice potpuno ili djelimično izbjegne plaćanje poreza propisanih aktima kojima se uređuje oblast poreza Republike Srpske, ili doprinosa zdravstvenog ili penzijskog osiguranja, daje netačne ili nepotpune podatke o dohotku, predmetima ili drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa poreske obaveze ili doprinosa zdravstvenog ili penzijskog osiguranja ili ko u slučaju obavezne prijave ne prijavi prihod, predmet ili druge činjenice koje su od uticaja na utvrđivanje poreske obaveze ili doprinosa zdravstvenog ili penzijskog osiguranja, pa zbog toga dođe do smanjenja ili neutvrđivanja poreske obaveze ili doprinosa zdravstvenog ili penzijskog osiguranja u iznosu koji prelazi 10.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Kaznom iz stava 1. ovoga člana kazniće se i ko poresku olakšicu u iznosu većem od 10.000 KM koristi suprotno uslovima pod kojima je poreske olakšice dobio.

(3) Ko izvrši krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom, a ako taj iznos prelazi 200.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina i novčanom kaznom.

Neuplaćivanje poreza po odbitku

#### Član 265

(1) Odgovorno lice u pravnom licu, kao i preduzetnik koji u namjeri da izbjegne plaćanje poreza po odbitku, doprinosa za obavezno socijalno osiguranje po odbitku ili drugih propisanih dažbina, ne uplati iznos koji je obračunat na ime poreza po odbitku, odnosno doprinosa za obavezno socijalno osiguranje po odbitku, na propisani uplatni račun javnih prihoda ili ne uplati druge propisane dažbine, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako iznos obračunatog, a neuplaćenog poreza, odnosno doprinosa iz stava 1. ovog člana prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.

(3) Ako iznos obračunatog, a neuplaćenog poreza, odnosno doprinosa iz stava 1. ovog člana prelazi 200.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvadeset godina i novčanom kaznom.

## Zloupotreba procjene

### Član 266

- (1) Ovlašteni procjenitelj koji prilikom procjene imovine zloupotrijebi svoje ovlaštenje, pa time sebi ili drugome pribavi korist ili drugome nanese neku štetu, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovoga člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovoga člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina i novčanom kaznom.

## Neppravilno izdvajanje sredstava pravnih lica

### Član 267

Odgovorno lice u pravnom licu koje je po propisima kojima se uređuje oblast poreza Republike Srpske lično odgovorno za poreske obaveze pravnog lica, a koje je odobrilo izdvajanje sredstava pravnog lica u druge svrhe, a ne za plaćanje poreskih obaveze pravnog lica, pa je time prouzrokovana nesposobnost pravnog lica za pravovremeno podmirenje poreske obaveze, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

## Zloupotreba u postupku privatizacije

### Član 268

- (1) Ko u postupku privatizacije u namjeri da sebi ili drugom licu pribavi korist, drugome nanese neku štetu ili teže povrijedi prava drugoga, smanji kupoprodajnu cijenu ili omogući kupovinu znatno ispod cijene pravnog lica u privatizaciji, dajući netačne podatke ili skrivajući podatke o imovini, приходima, teretima, rashodima i drugim pravima ili činjenicama od uticaja na utvrđivanje stvarne cijene, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko svjesno učestvuje u donošenju odluka kojima se smanjuje vrijednost kapitala privrednog subjekta kako bi se pogodovalo kupcima u postupku privatizacije.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 100.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina i novčanom kaznom.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovoga člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 300.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvadeset godina i novčanom kaznom.
- (5) Službeno ili odgovorno lice koje, znajući za radnje iz stava 1. ovog člana, iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračenjem granica svog službenog ovlaštenja ili

propuštanjem svoje službene dužnosti, učini ili propusti učiniti službenu radnju u postupku privatizacije, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

Fiktivno učešće u privatizaciji

#### Član 269

Ko na osnovu dogovora sa učesnicima privatizacije u privatizacionom procesu učestvuje fiktivno kako bi pogodio nekog od učesnika privatizacije, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine i novčanom kaznom.

Nedozvoljena proizvodnja

#### Član 270

(1) Ko proizvodi ili prerađuje robu čija je proizvodnja ili prerađivanje zabranjeno, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Roba i sredstva za proizvodnju ili prerađivanje oduzeće se.

Nedozvoljena trgovina

#### Član 271

(1) Ko nemajući ovlaštenje za trgovinu, nabavi robu ili druge predmete u većoj količini ili vrijednosti u svrhu prodaje, ili ko se neovlašteno i u većem obimu bavi trgovinom ili posredovanjem u trgovini i zastupanjem domaćih privrednih subjekata u prometu robe ili usluga, kazniće se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ko se bavi prodajom robe čiju je proizvodnju neovlašteno organizovao, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se i ko neovlašteno prodaje, kupuje ili vrši razmjenu robe ili predmeta čiji je promet zabranjen ili ograničen.

(4) Ako je učinilac djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana organizovao mrežu preprodavaca ili posrednika ili je postigao imovinsku korist koja prelazi iznos od 10.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.

(5) Roba i predmeti nedozvoljene trgovine oduzeće se.

Obmanjivanje potrošača

#### Član 272

(1) Ko u namjeri obmanjivanja potrošača stavi u promet proizvode u većem obimu sa oznakom u koju su uneseni podaci koji ne odgovaraju sadržini, porijeklu ili kvalitetu proizvoda, stavlja u promet proizvode koji po svojoj težini ili kvalitetu ne odgovaraju onome što se redovno pretpostavlja kod takvih proizvoda, ili na proizvode stavlja oznaku zaštite za proizvode koji nisu zaštićeni, ili stavi u promet proizvode bez oznake o sadržini, vrsti, porijeklu, roku trajanja ili

kvalitetu proizvoda kad je ovakva oznaka propisana, kazniće se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ko u namjeri obmanjivanja kupaca lažno objavi da je snižena cijena robe ili da se vrši rasprodaja robe ili da predstoji povišenje cijena ili na drugi način lažnom reklamom obmanjuje kupce u pogledu cijene proizvoda koje prodaje, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine i novčanom kaznom.

Prevara u privrednom poslovanju

#### Član 272a

(1) Ko u privrednom poslovanju u namjeri pribavljanja protivpravne imovinske koristi pravnom licu koje zastupa ili nekom drugom pravnom licu, lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, dovede nekoga u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena velika imovinska korist ili prouzrokovana znatna šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno samo u namjeri da se drugom nanese šteta, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Prevara u osiguranju

#### Član 273

(1) Ko u namjeri da od osiguravajućeg društva naplati osiguranu sumu, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana od navedenih rizika, pa zatim prijavi štetu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u namjeri da od osiguravajućeg društva naplati osiguranu sumu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne povrede ili narušenja zdravlja, prouzrokuje sebi takvo oštećenje, povredu ili narušenje zdravlja.

(3) Ako je djelima iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Pokušaj djela iz st. 1. i 2. ovog člana je kažnjiv.

Obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti

#### Član 274

(1) Ko u namjeri da za sebe ili drugog dobije kredit, investiciona sredstva, subvencije ili neku drugu pogodnost, davaocu kredita ili subjektu nadležnom za odobravanje pogodnosti, da neistinite ili nepotpune podatke o imovinskom stanju ili druge podatke značajne za dobijanje kredita ili druge pogodnosti, kazniće se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Kaznom iz stava 1. ovoga člana kazniće se i ko dobijeni kredit, investiciona sredstva, subvenciju ili neku drugu pogodnost iskoristi za drugu namjenu od one koja mu je odobrena.

(3) Ko djelom iz stava 1. ovog člana dobije sredstva u iznosu koji prelazi 10.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom.

(4) Ko u slučajevima iz stava 1. ovoga člana dobrovoljno spriječi donošenje odluke o pomoći i subvenciji, može se osloboditi kazne.

(5) Sa kreditima, investicionim sredstvima i subvencijama Republike Srpske u smislu ovog člana izjednačavaju se ova sredstva odobrena iz sredstava Evropske unije.

Nedozvoljeno bavljenje bankarskom, mikrokreditnom ili štednokreditnom djelatnošću

#### Član 275

(1) Ko se bez odobrenja ili suprotno uslovima pod kojima je ono dato bavi bankarskom djelatnošću, mikrokreditnom djelatnošću ili štednokreditnom djelatnošću, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina i novčanom kaznom, ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina i novčanom kaznom, a ako taj iznos prelazi 200.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od pet do dvadeset godina i novčanom kaznom.

Izdavanje hartija od vrijednosti bez pokrića

#### Član 276

Kaznom zatvora od jedne do osam godina kazniće se:

1) odgovorno lice u banci ili drugom pravnom licu koje izdaje hartije od vrijednosti, koje dozvoli izdavanje hartija od vrijednosti iako je znalo ili moglo i bilo dužno da zna za nemogućnost izvršenja obaveza izdavaoca koje proizlaze iz emisije pod uslovima, u roku i na način utvrđen zakonom ili odlukom o emisiji;

2) službeno lice koje odobri izdavanje hartija od vrijednosti iako je znalo ili je moglo i bilo dužno da zna za nemogućnost izvršenja obaveza koje proizlaze iz emisije pod uslovima, u roku i na način utvrđen zakonom ili odlukom o emisiji;

3) odgovorno lice u banci koje odobri garanciju po određenoj emisiji hartija od vrijednosti iako je znalo ili moglo i bilo dužno da zna za nemogućnost izvršenja obaveza banke koja daje garancije pod uslovima, u roku i na način kako je propisano zakonom ili garancijom.

Izdavanje čeka i sredstava bezgotovinskog plaćanja bez pokrića

#### Član 277

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist izda ili stavi u promet ček za koji zna da nema pokriće, pa time pribavi imovinsku korist u iznosu koji prelazi 1.000 KM, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist, izda, stavi u promet ili koristi akceptni nalog, mjenicu, garanciju, kreditnu ili platnu karticu ili kakvo drugo sredstvo plaćanja ili obezbjeđenja plaćanja, iako zna da za to nema pokrića i time pribavi imovinsku korist u iznosu koji prelazi 1.000 KM.

(3) Ako je djelima iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ako je učinilac djela iz st. 1. i 2. ovog člana obezbijedio pokriće prije nego što je saznao da je djelo otkriveno, može se osloboditi od kazne.

## GLAVA XXII

### KRIVIČNA DJELA PROTIV USTAVNOG UREĐENJA I BEZBJEDNOSTI REPUBLIKE SRPSKE

#### Napad na ustavno uređenje

##### Član 278

Ko silom ili prijetnjom upotrebe sile ili na drugi protivpravan način pokuša da promijeni ustavno uređenje Republike Srpske, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

#### Ugrožavanje teritorijalne cjeline

##### Član 279

Ko silom ili prijetnjom upotrebe sile ili na drugi protivpravan način pokuša da otcijepi dio teritorije Republike Srpske ili da dio njene teritorije pripoji drugom entitetu, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

#### Dovođenje Republike Srpske u položaj potčinjenosti ili zavisnosti

##### Član 280

Ko pokuša da dovede Republiku Srpsku u položaj potčinjenosti ili zavisnosti prema nekoj drugoj državi, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

#### Ubistvo predstavnika najviših organa Republike Srpske

##### Član 281

Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske liši života predsjednika ili potpredsjednika Republike Srpske, predsjednika Narodne skupštine Republike Srpske, predsjednika Vlade Republike Srpske, predsjednika Ustavnog suda Republike Srpske,



predsjednika Vrhovnog suda Republike Srpske ili glavnog republičkog tužioca, kazniće se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom doživotnog zatvora.

Otmica najviših predstavnika Republike Srpske

#### Član 282

(1) Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske izvrši otmicu predsjednika ili potpredsjednika Republike Srpske, predsjednika Narodne skupštine Republike Srpske, predsjednika Vlade Republike Srpske, predsjednika Ustavnog suda Republike Srpske, predsjednika Vrhovnog suda Republike Srpske ili glavnog republičkog tužioca, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Učinilac djela iz stava 1. ovog člana koji oteto lice dobrovoljno pusti na slobodu prije nego što je saznao da je otkriven, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine, a može se i osloboditi od kazne.

Oružana pobuna

#### Član 283

(1) Ko učestvuje u oružanoj pobuni koja je upravljena na ugrožavanje ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske ili njenih najviših organa, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Ko organizuje ili rukovodi oružanom pobunom, kazniće se kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

Sprečavanje borbe protiv neprijatelja

#### Član 284

(1) Građanin Republike Srpske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba sprečava građane Republike Srpske ili građane njenih saveznika da se bore protiv neprijatelja, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Građanin Republike Srpske u smislu odredaba Glave XXII ovog zakonika je i stranac s privremenim ili stalnim boravkom u Republici Srpskoj.

Služba u neprijateljskoj vojsci

#### Član 285

(1) Građanin Republike Srpske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba služi u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama ili učestvuje u ratu ili oružanom sukobu boreći se protiv Republike Srpske ili njenih saveznika, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko poziva, odvodi, vrbuje ili na drugi način navodi građane Republike Srpske za službu u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim

formacijama ili za učestvovanje u ratu ili oružanom sukobu protiv Republike Srpske ili njenih saveznika.

Pomaganje neprijatelju

#### Član 286

(1) Građanin Republike Srpske koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba pomaže neprijatelju u sprovođenju prinudnih mjera prema stanovništvu Republike Srpske, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Građanin Republike Srpske koji s ciljem pomaganja neprijatelju politički ili privredno saraduje sa neprijateljem za vrijeme rata, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

Protivzakonito formiranje paravojnih i parapolijskih snaga

#### Član 287

(1) Ko neovlašteno organizuje, obučava, oprema, mobiliše ili na neki drugi način pomaže pojedince ili grupe lica sa ciljem pridruživanja stranoj vojnoj, paravojnoj ili parapolijskoj formaciji koja djeluje van Republike Srpske ili ko se pridruži takvoj formaciji, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina

(2) Ko prikuplja finansijska ili neka druga sredstva, sačinjava planove ili se dogovara s drugima ili vrbuje drugoga ili preduzme bilo koju drugu radnju kojom se stvaraju neposredni uslovi za izvršenje ovog krivičnog djela, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne do deset godina.

(3) Ko javno, putem sredstava informisanja ili na bilo koji drugi način uputi poruku javnosti, koja ima za cilj podsticanje drugog na izvršenje krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Izvršilac djela iz stava 1. ovog člana koji otkrivanjem grupe spriječi izvršenje krivičnog djela ili otkrije grupu prije izvršenja krivičnog djela, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine, a može se i osloboditi od kazne.

(5) Odredbe ovog člana neće se primjenjivati na lica koja su na zakonit način stekla državljanstvo strane zemlje priznate od naše države u čijoj vojsci, vojnoj ili policijskoj formaciji služe na zakonit način ili služe u vojnim formacijama međunarodno priznatim i kontrolisanim od strane organizacije Ujedinjenih nacija.

Podrivanje odbrambene moći Republike Srpske

#### Član 288

(1) Ko u namjeri umanjenja odbrambene moći Republike Srpske uništi, učini neupotrebljivim ili omogući da prijeđu u ruke neprijatelja odbrambena postrojenja, objekti, položaji, naoružanje ili druga borbena ili odbrambena sredstva ili preda trupe neprijatelju ili ko u istom cilju ometa ili dovede u opasnost borbene ili odbrambene mjere, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina.

(2) Ko planira, sa drugim dogovara, nabavlja sredstva ili na neki drugi način priprema izvršenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Diverzija

Član 289

Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske rušenjem, paljenjem ili na drugi način uništi ili ošteti industrijski, poljoprivredni objekat, saobraćajno sredstvo, uređaj ili postrojenja, uređaje sistema veze, uređaj javne upotrebe za vodu, toplotu, gas ili energiju, branu, skladište, zgradu ili neki drugi objekat koji ima veći značaj za bezbjednost ili snabdijevanje građana ili za privredu ili funkcionisanje javnih službi, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Sabotaža

Član 290

Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske na prikriven, podmukao ili drugi sličan način, u vršenju svoje službene dužnosti ili radne obaveze, prouzrokuje znatnu štetu za organe Republike Srpske ili pravno lice u kojem radi ili za drugi organ Republike Srpske ili pravno lice, kazniće se kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.

Špijunaža

Član 291

(1) Ko tajne ekonomske ili službene podatke ili dokumente saopšti, preda ili učini dostupnim stranoj državi, stranoj organizaciji ili licu koje im služi, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(2) Ko za stranu državu ili organizaciju stvara obavještajnu službu u Republici Srpskoj ili njom rukovodi, kazniće se kaznom zatvora od pet do petnaest godina.

(3) Ko stupi u stranu obavještajnu službu, prikuplja za nju podatke ili na drugi način pomaže njen rad, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ko pribavlja tajne podatke ili dokumente u namjeri da ih saopšti ili preda stranoj državi, stranoj organizaciji ili licu koje im služi, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Ako su usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupile teške posljedice za bezbjednost, ekonomsku ili vojnu moć zemlje, kazniće se kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

Odavanje tajne Republike Srpske

Član 292

(1) Ko neovlašteno nepozvanom licu saopšti, preda ili učini dostupnim podatke ili dokumente koji su mu povjereni ili do kojih je na drugi način došao, a koji predstavljaju tajnu Republike Srpske, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno za vrijeme ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti ili oružanog sukoba, ili je dovelo do ugrožavanja bezbjednosti ili ekonomske moći zemlje, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je djelo iz stava 2. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Upućivanje i prebacivanje na teritoriju Republike Srpske oružanih grupa, oružja i municije

#### Član 293

Ko upućuje ili prebacuje na teritoriju Republike Srpske oružane grupe, teroriste, špijune, diverzante, oružje, eksploziv, otrove, opremu, municiju ili drugi materijal za izvršenje krivičnih djela navedenih u Glavi XXII ovog zakonika, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

Pozivanje na nasilnu promjenu ustavnog uređenja Republike Srpske

#### Član 294

(1) Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske, poziva ili podstiče da se silom promijeni njeno ustavno uređenje ili svrgnu najviši predstavnici organa vlasti, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini uz pomoć iz inostranstva, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(3) Ko u namjeri rasturanja izrađuje ili umnožava materijal koji je po svom sadržaju takav da poziva ili podstiče na vršenje djela iz stava 1. ovog člana ili ko upućuje ili prebacuje na teritoriju Republike Srpske takav materijal ili drži veću količinu tog materijala u namjeri da ga on ili neko drugi rastura, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godine.

Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske

#### Član 295

(1) Ko učinioca krivičnog djela iz čl. 278. do 294. ovog zakonika krije, daje mu sklonište, hranu, materijal, novac ili druga sredstva, ili mu na drugi način pomaže da bi spriječio ili otežao njegovo otkrivanje ili hvatanje, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Nema krivičnog djela ako je lice kome je učinilac djela navedenih u stavu 1. ovog člana bračni drug, lice koje sa njima živi u trajnoj vanbračnoj zajednici, kao i srodnik po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, usvojilac ili usvojenik, kao i bračni drug nekog od navedenih lica, odnosno lice koje sa nekim od njih živi u trajnoj vanbračnoj zajednici.

Stvaranje grupe ili organizovane kriminalne grupe za vršenje krivičnih djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske

## Član 296

(1) Ko organizuje grupu ili organizovanu kriminalnu grupu ili neko drugo udruženje radi vršenja krivičnih djela iz čl. 278. do 282. i člana 293. ovog zakonika, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(2) Ko postane član neke od grupa iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Učinioc djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji spriječi izvršenje krivičnih djela navedenih u stavu 1. ovog člana ili ih pravovremeno otkrije, ili otkrije navedene grupe i njegove vodeće članove, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine, a može se i osloboditi od kazne.

Pripremanje krivičnih djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske

## Član 297

(1) Ko organizuje, planira ili sa drugim dogovori izvršenje, ili ko nabavlja ili osposobi sredstva za izvršenje ili preduzme drugu radnju kojom se stvaraju neposredni uslovi za izvršenje krivičnih djela iz čl. 278. do 294. i člana 291. st. 1. i 2. ovog zakonika, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Učinioc djela iz stava 1. ovog člana koji dobrovoljno spriječi izvršenje krivičnih djela iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora do jedne godine, a može se i osloboditi od kazne.

Kažnjavanje za najteže oblike krivičnih djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske

## Član 298

(1) Za krivično djelo iz čl. 278. do 294. ovog zakonika koje je imalo za posljedicu smrt jednog ili više lica, teško nasilje ili velika razaranja, učinioc će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana učinioc umišljajno lišio života jedno ili više lica, kazniće se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom doživotnog zatvora.

## GLAVA XXIII

### KRIVIČNA DJELA TERORIZMA

Terorizam

## Član 299

(1) Ko u cilju ozbiljnog zastrašivanja građana ili prisiljavanja organa vlasti Republike Srpske da nešto izvrše ili ne izvrše, ili u cilju ozbiljnog narušavanja ili uništavanja osnovnih ustavnih, političkih, ekonomskih ili društvenih struktura Republike Srpske, izvrši jedno od sljedećih djela koje može nanijeti ozbiljnu štetu Republici Srpskoj:

1) napad na život lica koji može prouzrokovati njegovu smrt,

2) napad na tjelesni integritet nekog lica,

3) protivpravno zatvaranje lica, držanje zatvorenog lica ili na drugi način oduzimanje ili ograničavanje slobode kretanja drugom licu s ciljem da se on ili neko drugi prisili da nešto učini, ne učini ili trpi, ili uzimanje talaca,

4) nanošenje velike štete objektima Republike Srpske ili javnim objektima, saobraćajnom sistemu, objektima infrastrukture uključujući informatički sistem, fiksnoj platformi koja se nalazi u kontinentalnom pojasu, na javnom mjestu ili u privatnoj imovini, i vjerovatno je da će ta šteta ugroziti ljudski život ili dovesti do znatne materijalne štete,

5) otmicu vazduhoplova, broda ili drugog sredstva javnog saobraćaja ili prevoza robe,

6) proizvodnja, posjedovanje, sticanje, prevoz, snabdijevanje, korištenje ili osposobljavanje za korištenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja ili radioaktivnih materijala, te istraživanje i razvoj biološkog, hemijskog ili radioaktivnih materijala, kao i posjedovanje ili korištenje uređaja za aktiviranje ili emitovanje radioaktivnog ili jonizirajućeg zračenja, korištenje ili oštećenje nuklearnog objekta tako da bi moglo doći do ispuštanja ili opasnosti od ispuštanja radioaktivnog materijala, ili upotrebom sile ili prijetnje, ili zahtijevanje radioaktivnog materijala, uređaja za aktiviranje, raspršivanje ili emitovanje radioaktivnog materijala ili nuklearnog objekta,

7) ispuštanje opasnih materija ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s ciljem ugrožavanja ljudskih života,

8) ometanje ili zaustavljanje snabdijevanja vodom, električnom energijom ili drugim prirodnim resursom s ciljem ugrožavanja ljudskih života,

kazniće se kaznom zatvora najmanje osam godina.

(2) Ko prijeti izvršenjem ili priprema neko djelo iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako su djela iz stava 1. ovog člana imala za posljedicu velika razaranja ili smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom doživotnog zatvora.

(4) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinilac neko lice s umišljajem lišio života, kazniće se kaznom zatvora najmanje petnaest godina ili kaznom doživotnog zatvora.

(5) Objekti i druge nepokretnosti koje su korištene za terorističke aktivnosti, kao i predmeti ili sredstva koji su namijenjeni ili su korišteni za izvršenja djela terorizma oduzeće se.

Finansiranje terorističkih aktivnosti

Član 300

(1) Ko neposredno ili posredno daje ili na bilo koji način obezbjeđuje ili prikuplja novac, imovinu ili neka druga sredstva u namjeri da se koriste ili znajući da će se koristiti ili da će biti upotrijebljena u cijelosti ili djelimično za vršenje jednog ili više djela navedenih u Glavi XXIII ovog zakonika, kao i krivičnog djela oštećenje ili uništenje javnih uređaja (član 397. st. 1. i 2), oštećenje brana i vodoprivrednih objekata (član 398. st. 1. i 2) ili nekog drugog djela koje može

prouzrokovati smrt ili težu tjelesnu povredu civilnog lica ili lica koje aktivno ne učestvuje u neprijateljstvima u oružanom sukobu, ako je takvo djelo upravljeno na zastrašivanje građana ili prisiljavanje organa vlasti u Republici Srpskoj da izvrši ili ne izvrši neku radnju, kazniće se kaznom zatvora najmanje osam godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko na bilo koji način neposredno ili posredno daje, obezbjeđuje ili prikuplja novac, imovinu ili neka druga sredstva u namjeri omogućavanja pripremanja djela iz stava 1. ovog člana ili na bilo koji način obezbjeđuje ili prikuplja novac, imovinu ili neka druga sredstva u namjeri korištenja ili znajući da će biti u cijelosti ili djelimično iskorištena na bilo koji način od strane terorista ili terorističke organizacije.

(3) Službeno ili odgovorno lice u banci ili drugoj finansijskog instituciji ili lice koje vrši poslove od javnog interesa koje je ovlašteno za preduzimanje mjera ili radnji za sprečavanje finansiranja terorizma, koje svjesno propusti da preduzme zakonom propisane mjere i time omogući izvršenje djela iz ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kazniće se i službeno ili odgovorno lice koje neovlašteno otkrije klijentu ili nepozvanom licu podatke koji se odnose na postupak ispitivanja sumnjivih transakcija ili drugih mjera ili radnji koje se preduzimaju za sprečavanje finansiranja terorizma.

(5) Ako su djela iz st. 3. i 4. ovog člana izvršena iz nehata, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je za djelo iz ovog člana odgovorno pravno lice, kazniće se novčanom kaznom i mjerom prestanka pravnog lica.

(7) Novac, imovina i sredstva namijenjena za pripremanje ili izvršenje djela iz ovog člana oduzeće se.

Stvaranje terorističkih grupa ili organizacija

#### Član 301

(1) Ko uspostavi ili organizuje grupu ili terorističku organizaciju ili na bilo koji drugi način udružuje više lica radi izvršenja djela navedenih u Glavi XXIII ovog zakonika, kao i krivičnog djela oštećenje ili uništenje javnih uređaja (član 397. st. 1. i 2), oštećenje brana i vodoprivrednih objekata (član 398. st. 1. i 2) ili nekog drugog djela koje može prouzrokovati smrt ili težu tjelesnu povredu civilnog lica ili lica koje aktivno ne učestvuje u neprijateljstvima u oružanom sukobu, ako je takvo djelo upravljeno na zastrašivanje građana ili prisiljavanje organa vlasti u Republici Srpskoj da izvrši ili ne izvrši neku radnju, kazniće se kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(2) Ko postane pripadnik grupe ili terorističke organizacije iz stava 1. ovog člana ili na neki drugi način pruža pomoć ili učestvuje u njihovim aktivnostima, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se i onaj ko podstiče, podržava ili na bilo koji drugi način pomaže stvaranje terorističke organizacije.

(4) Pripadnik grupe ili terorističke organizacije koji otkrivanjem grupe ili terorističke organizacije ili na neki drugi način spriječi izvršenje planiranih djela, kazniće se kaznom zatvora do tri godine, a može se i osloboditi od kazne.

(5) Pripadnik grupe ili terorističke organizacija iz stava 1. ovog člana koji otkrije grupu ili terorističku organizaciju prije nego što je u njihovom sastavu ili za njih izvršio neko drugo krivično djelo, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine, a može se i osloboditi od kazne.

(6) Objekti i druge nepokretnosti koje su korištene za terorističke aktivnosti, kao i predmeti ili sredstva koji su namijenjeni za pripremanje izvršenja terorističkih djela oduzimaju se.

Javno podsticanje na terorističke aktivnosti

#### Član 302

Ko javno iznosi ili pronosi ideje kojima se neposredno ili posredno podstiče na vršenje djela navedenih u Glavi XXIII ovog zakonika, kao i drugih djela koja se preduzimaju u cilju zastrašivanja građana ili prisiljavanje organa vlasti u Republici Srpskoj da nešto izvrše ili ne izvrše, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina.

Vrbovanje i obučavanje za vršenje terorističkih djela

#### Član 303

(1) Ko u namjeri izvršenja djela navedenih u Glavi XXIII ovog zakonika, kao i drugih djela koja se preduzimaju u cilju zastrašivanja građana ili prisiljavanje organa vlasti u Republici Srpskoj da nešto izvrše ili ne izvrše, vrbuje drugo lice da izvrši, učestvuje ili da pruži pomoć u izvršenju tih djela ili da se pridruži grupi ili udruženju koja imaju za cilj vršenje ovih djela, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko sa drugim dogovori izvršenje djela iz stava 1. ovog člana ili ko poziva drugog da se pridruži grupi ili udruženju koja imaju za cilj vršenje ovih djela.

(3) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u namjeri izvršenja djela navedenih u Glavi XXIII ovog zakonika, daje uputstva o izradi i korištenju eksploziva ili eksplozivnih naprava, vatrenog ili drugog oružja ili štetnih ili opasnih materija ili obučava drugog za izvršenje ili učestvovanje u izvršenju tih djela ili daje sredstva ili ustupa prostore za obuku za njihovo vršenje.

(4) Objekti i druge nepokretnosti, kao i predmeti ili sredstva koja su korištena ili su bila namijenjena za terorističku obuku, vrbovanje i vršenje terorističkih djela oduzimaju se.

Formiranje i obučavanje grupa radi pridruživanja stranim terorističkim organizacijama

#### Član 304

(1) Ko vrbuje, poziva, obučava, oprema, organizuje ili na neki drugi način mobiliše pojedince ili grupe lica sa ciljem pridruživanja stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama koje se bave terorističkim aktivnostima, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina.

(2) Ko prikuplja finansijska ili neka druga sredstva, sačinjava planove ili se dogovara s drugima ili vrbuje drugoga ili preduzme bilo koju drugu radnju kojom se stvaraju neposredni uslovi za izvršenje djela iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od dvije do petnaest godina.



(3) Ko javno, putem sredstava informisanja ili na bilo koji drugi način uputi poruku javnosti, u cilju podsticanja drugog na izvršenje djela iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora jedne do deset godina.

(4) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno od strane više lica koja su se udružila za vršenje ovog djela, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(5) Izvršilac djela iz stava 1. ovog člana koji otkrije grupu ili vodeće članove grupe prije nego što je djelo otkriveno ili je na taj način spriječeno izvršenje djela, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do dvije godine, a može se i osloboditi od kazne.

(6) Objekti za obučavanje, finansijska i sva druga sredstva koja su korištena ili su bila namijenjena za vršenje djela iz ovog člana oduzimaju se.

(7) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i lice koje se pridruži stranim paravojnim ili parapolijskim formacijama koje se bave terorističkim aktivnostima.

Uzimanje talaca

#### Član 305

(1) Ko drugog zatvori, drži zatvorenog ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja ili ga drži ili prijeti da će ga ubiti, povrijediti ili dalje držati kao taoca, s ciljem da primora Republiku Srpsku da nešto učini ili ne učini kao izričiti ili prećutni uslov za oslobađanje taoca, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je usljed krivičnog djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt otetog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od pet do dvadeset godina.

(3) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinilac oteto lice s umišljajem lišio života, kazniće se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom doživotnog zatvora.

### GLAVA XXIV

#### KRIVIČNA DJELA PROTIV ORGANA REPUBLIKE SRPSKE

Sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje

#### Član 306

(1) Ko silom ili prijetnjom da će neposredno upotrijebiti silu spriječi službeno lice u vršenju službene radnje koju je preduzelo u okviru svojih ovlaštenja ili ga na isti način prinudi na vršenje službene radnje, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službeno lice zlostavljano ili su mu nanesene tjelesne povrede ili je krivično djelo izvršeno prijetnjom upotrebe oružja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana službenom licu nanesena teška tjelesna povreda ili su ta djela izvršena prema službenom licu prilikom vršenja poslova bezbjednosti,

lišenja slobode učinioca krivičnog djela ili čuvanja lica koje je lišeno slobode, učinilac će kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

(5) Ako je učinilac krivičnog djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana bio izazvan protivzakonitim ili grubim postupanjem službenog lica, može se osloboditi kazne.

Učestvovanje u grupi koja sprečava službeno lice u vršenju službene radnje

#### Član 307

(1) Ko učestvuje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem spriječi ili pokuša da spriječi službeno lice u vršenju službene radnje, ili ga na isti način prinudi na vršenje službene radnje, kazniće se samo za učestvovanje novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko organizuje ili rukovodi grupom koja izvrši djelo iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti

#### Član 308

(1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti službeno lice u vršenju službene dužnosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana službenom licu nanesena tjelesna povreda ili mu je prijećeno upotrebom oružja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

(4) Učinilac djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana koji je bio izazvan nezakonitim ili grubim postupanjem službenog lica, može se osloboditi od kazne.

Protivpravno mijenjanje teritorijalne organizacije Republike Srpske

#### Član 309

Ko upotrebom sile ili ozbiljne prijetnje da će upotrijebiti silu ili na drugi protivpravan način izmijeni ili pokuša da izmijeni zakonom utvrđenu teritorijalnu organizaciju Republike Srpske, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Neovlašteno bavljenje određenim zanimanjem

#### Član 310

Ko se neovlašteno bavi određenim zanimanjem za čije bavljenje je, po zakonu ili drugim propisima donesenim na osnovu zakona, potrebna dozvola nadležnog organa, odnosno organizacije, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Skidanje ili povreda službenog pečata ili znaka

#### Član 311

(1) Ko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlašteno službeno lice stavilo radi osiguranja predmeta ili prostorije, ili ko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka uđe u takvu prostoriju ili otvori predmet na koji je bio stavljen službeni pečat ili znak, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

Oduzimanje ili uništenje službenog pečata ili službenih spisa

#### Član 312

(1) Ko protivpravno oduzme, sakrije, uništi, ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivim službeni pečat, knjigu, spis ili ispravu koja pripada državnom organu, privrednom društvu, ustanovi ili drugom pravnom licu koje vrši javna ovlaštenja ili se kod njih nalazi, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

Lažno predstavljanje

#### Član 313

(1) Ko se u namjeri da sebi ili drugom pribavi korist ili da drugom nanese neku štetu lažno predstavlja kao službeno ili vojno lice, ili neovlašteno nosi znake službenog ili vojnog lica, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko izvrši radnju koju je ovlašteno da izvrši samo određeno službeno lice.

Samovlašće

#### Član 314

(1) Ko samovlasno pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko samovlasno pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada upotrebom sile ili ozbiljne prijetnje da će napasti na život ili tijelo, ili u sastavu grupe, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Kaznom iz st. 1. i 2. ovog člana kazniće se i ko djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini za drugog.

(4) Gonjenje za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

GLAVA XXV

KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI

## Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja

### Član 315

- (1) Službeno ili odgovorno lice koje iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračenjem granice svog službenog ovlaštenja ili neizvršenjem svoje službene dužnosti pribavi sebi ili drugom neku korist, drugom nanese štetu ili teže povrijedi prava drugog, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godine.
- (2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.
- (3) Kaznama iz st. 1. i 2. ovog člana kazniće se i strano službeno lice ili odgovorno lice u stranom pravnom licu koje ima predstavništvo ili vrši djelatnost u Republici Srpskoj, ili lice koje vrši poslove od javnog interesa ako je djelo izvršeno u periodu vršenja njegovih ovlaštenja ili dužnosti.
- (4) Ako je djelo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana izvršeno pri vršenju javnih nabavki ili na štetu sredstava budžeta Republike Srpske, javnih fondova ili drugih javnih sredstava, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

## Pronevjera

### Član 316

- (1) Ko protivpravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene na radu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ako vrijednost pronevjerenih stvari iz stava 1. ovog člana ne prelazi iznos od 300 KM, a učinilac je imao namjeru da pribavi malu vrijednost, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

## Prevara u službi

### Član 317

- (1) Službeno ili odgovorno lice koje u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način dovede u zabludu ovlašteno lice da izvrši nezakonitu isplatu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

## Posluga

## Član 318

Ko se neovlašteno posluži novcem, vrijednosnim hartijama ili drugim pokretnim stvarima koje su mu povjerene u službi ili uopšte na radu u republičkom organu ili pravnom licu ili te stvari drugom neovlašteno da na posluhu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Primanje mita

## Član 319

(1) Službeno ili odgovorno lice koje zahtijeva ili primi poklon ili drugu korist ili koje primi obećanje poklona ili druge koristi za sebe ili drugog da u okviru svog službenog ovlaštenja ili u vezi sa svojim službenim ovlaštenjem izvrši službenu radnju koju ne bi smjelo izvršiti, ili da ne izvrši službenu radnju koju bi moralo izvršiti, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(2) Službeno ili odgovorno lice koje zahtijeva ili primi poklon ili drugu korist, ili koje primi obećanje poklona ili druge koristi za sebe ili drugog da u okviru svog ovlaštenja ili u vezi sa svojim ovlaštenjem izvrši službenu radnju koju bi moralo izvršiti, ili da ne izvrši službenu radnju koju ne bi smjelo izvršiti, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Službeno ili odgovorno lice koje poslije izvršenja, odnosno neizvršenja službene radnje navedene u st. 1. i 2. ovog člana, a u vezi sa njom, zahtijeva ili primi poklon ili drugu korist, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Strano službeno ili odgovorno lice koje učini djelo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana kazniće se kaznom za to djelo.

(5) Priljeni poklon ili imovinska korist stečena izvršenjem djela iz ovog člana oduzeće se.

Davanje mita

## Član 320

(1) Ko službenom ili odgovornom licu učini, ponudi ili obeća poklon ili drugu korist namijenjenu tom licu ili drugom licu da u okviru svog službenog ovlaštenja ili u vezi sa svojim službenim ovlaštenjem izvrši službenu radnju koju ne bi smjelo izvršiti ili da ne izvrši službenu radnju koju bi moralo izvršiti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog lica, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko službenom ili odgovornom licu učini, ponudi ili obeća poklon ili drugu korist namijenjenu tom licu ili drugom licu da u okviru svog službenog ovlaštenja izvrši službenu radnju koju bi moralo izvršiti ili da ne izvrši službenu radnju koju ne bi smjelo izvršiti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog lica, kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primjenjuju se i kada je mito dato, ponuđeno ili obećano stranom službenom ili odgovornom licu.

(4) Učinitelj djela iz st. 1. i 3. ovog člana koji je djelo prijavio prije nego što je saznao da je ono otkriveno, može se osloboditi od kazne.

(5) *(brisan)*

Trgovina uticajem

Član 321

(1) Ko zahtijeva ili primi nagradu ili neku drugu korist za sebe ili drugog, neposredno ili preko trećeg lica, da korištenjem svog službenog ili društvenog položaja ili stvarnog ili pretpostavljenog uticaja, posreduje da se izvrši ili ne izvrši neka službena radnja, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ko drugom neposredno ili preko trećeg lica ponudi ili da nagradu ili neku drugu korist da, korištenjem svog službenog ili društvenog položaja ili stvarnog ili pretpostavljenog uticaja, posreduje da se izvrši ili ne izvrši neka službena radnja, kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ko koristeći svoj službeni ili društveni položaj ili stvarni ili pretpostavljeni uticaj posreduje da se izvrši službena radnja koja se ne bi smjela izvršiti ili da se ne izvrši službena radnja koja bi se morala izvršiti, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ko drugom neposredno ili preko trećeg lica obeća, ponudi ili da nagradu ili neku drugu korist da, koristeći svoj službeni ili društveni položaj ili stvarni ili pretpostavljeni uticaj, posreduje da se izvrši službena radnja koja se ne bi smjela izvršiti ili da se ne izvrši službena radnja koja bi se morala izvršiti, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je za posredovanje iz stava 3. ovog člana zahtijevana ili primljena nagrada ili neka korist, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(6) Strano službeno ili odgovorno lice koje učini djelo iz st. 1. do 4. ovog člana kazniće se za to djelo.

(7) Nagrada ili imovinska korist stečena izvršenjem djela iz ovog člana oduzeće se.

Nesavjestan rad u službi

Član 322

(1) Službeno lice koje svjesnim kršenjem zakona ili drugih propisa, propuštanjem dužnosti nadzora ili na drugi način očigledno nesavjesno postupa u vršenju službe, iako je bilo svjesno ili je bilo dužno i moglo biti svjesno da usljed toga može nastupiti teža povreda prava drugog ili veća imovinska šteta, pa takva povreda ili šteta i nastupi, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do teške povrede prava drugog ili nastupila imovinska šteta u iznosu koji prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Odavanje službene tajne

Član 323

- (1) Službeno lice koje neovlašteno drugom saopšti, preda ili na drugi način učini dostupnim podatke koji predstavljaju službenu tajnu, ili koje pribavlja takve podatke u namjeri da ih preda neovlaštenom licu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko, u namjeri da ih neovlašteno upotrijebi, na protivpravan način dođe do podataka koji se čuvaju kao službena tajna ili ko takve podatke bez odobrenja objavi.
- (3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz koristoljublja, ili se ono odnosi na naročito povjerljive podatke, ili je učinjeno radi objavljivanja ili korištenja podataka u inostranstvu, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (4) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (5) Nema krivičnog djela iz stava 2. ovog člana, ako ko službenu tajnu, čija je sadržina suprotna ustavnom poretku Republike Srpske, objavi ili posreduje u objavljivanju u namjeri da javnosti otkrije nepravilnosti u organizovanju, djelovanju i vođenju službe, ako objava nema štetne posljedice za Republiku Srpsku.
- (6) Kao službena tajna smatraju se podaci ili dokumenti koji su zakonom, drugim propisom ili odlukom nadležnog organa donesenim na osnovu zakona proglašeni službenom tajnom i čije bi odavanje imalo ili moglo da ima štetne posljedice za službu.

Nenamjensko korištenje budžetskih sredstava

#### Član 324

Odgovorno lice korisnika budžetskih sredstava ili odgovorno lice u vanbudžetskim fondovima koje stvori obaveze po bilo kom osnovu iznad visine raspoloživih sredstava preko iznosa od 10.000 KM u odnosu na iznos utvrđen budžetom, finansijskim planom ili aktom nadležnog organa, izuzev opravdanih obaveza na koje ne može uticati, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Nezakonito davanje pogodnosti privrednim subjektima

#### Član 325

- (1) Službeno ili odgovorno lice koje pogoduje jednom od privrednih subjekata prilagođavanjem uslova javne nabavke ili sklopi ugovor s ponuđačem čija je ponuda u suprotnosti sa uslovima iz dokumentacije za nadmetanje, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina i novčanom kaznom.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovoga člana kazniće se i službeno ili odgovorno lice koje iskoristi položaj ili ovlaštenje u davanju pogodnosti, preuzimanju ili ugovaranju poslova za svoju djelatnost ili djelatnost lica sa kojima je interesno povezano.

Protivzakonita naplata i isplata

#### Član 326

Službeno ili odgovorno lice koje od nekog naplati nešto što taj nije dužan da plati ili naplati više nego što je dužan da plati, ili koje pri isplati ili predaji stvari manje isplati, odnosno preda, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Protivzakonito oslobođenje lica lišenog slobode

Član 327

Službeno lice koje protivzakonito oslobodi lice lišeno slobode koje mu je povjereno na čuvanje, ili mu pomogne da pobjegne, ili mu omogućava nedozvoljenu vezu ili prepisku radi pripremanja bjekstva, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Iznuđivanje iskaza

Član 328

(1) Službeno lice koje u vršenju službe upotrijebi silu, prijetnju ili drugo nedopušteno sredstvo ili nedopušten način u namjeri da iznudi iskaz ili neku drugu izjavu od osumnjičenog, odnosno optuženog, svjedoka, vještaka ili drugog lica, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je iznuđivanje iskaza ili izjave praćeno teškim nasiljem ili ako su usljed iznuđenog iskaza nastupile naročito teške posljedice za osumnjičenog, odnosno optuženog u krivičnom postupku, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Povreda ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja

Član 329

Službeno lice koje u vršenju službe, zloupotrebom svog položaja ili ovlaštenja drugog grubo zlostavlja, zastrašuje, tjelesno povrijedi ili uopšte prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Protivzakonito prisvajanje stvari prilikom vršenja pretresanja ili sprovođenja izvršenja

Član 330

(1) Službeno lice koje prilikom pretresanja stana, prostorija ili lica, ili prilikom sprovođenja izvršenja u sudskom ili upravnom postupku oduzme pokretnu stvar u namjeri da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protivpravnu imovinsku korist, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. oduzeta stvar velike vrijednosti, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Obavezno izricanje mjere bezbjednosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti

Član 330a



Za krivična djela iz čl. 315, 319. i 321. ovog zakonika, sud učiniocu izriče mjeru bezbjednosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti, pod uslovima propisanim u članu 77. ovog zakonika.

## GLAVA XXVI

### KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA

#### Neprijavlivanje pripremanja krivičnog djela

##### Član 331

(1) Ko zna da se priprema izvršenje krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći pet godina zatvora ili teža kazna pa u vremenu kada je još bilo moguće spriječiti njegovo izvršenje to ne prijavi, a djelo bude pokušano ili izvršeno, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako nije prijavljeno pripremanje krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna doživotnog zatvora, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako djelo nije prijavilo lice kome je učinilac bračni drug, lice koje sa njim živi u trajnoj vanbračnoj zajednici, srodnik po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, usvojlac ili usvojenik, kao i bračni drug nekog od navedenih lica, odnosno lice koje sa nekim od njih živi u trajnoj vanbračnoj zajednici.

(4) Za djelo iz stava 2. ovog člana može se blaže kazniti učinilac koji je s licem koje priprema izvršenje krivičnog djela u nekom od odnosa iz stava 3. ovog člana.

#### Neprijavlivanje krivičnog djela ili učinioca

##### Član 332

(1) Ko zna da je neko lice učinilo krivično djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od deset godina ili doživotni zatvor ili samo zna da je takvo djelo učinjeno pa to ne prijavi prije nego što su djelo, odnosno učinilac otkriveni, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službeno lice koje svjesno propusti da prijavi krivično djelo za koje je saznalo u vršenju svoje dužnosti, ako se za to djelo po zakonu može izreći kaznu zatvora pet godina ili težu kaznu, a djelo se goni po službenoj dužnosti, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Nema krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana ako djelo nije prijavilo lice kome je učinilac bračni drug, lice koje sa njim živi u vanbračnoj zajednici, srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra, usvojlac ili usvojenik, kao i bračni drug nekog od navedenih lica, odnosno lice koje sa nekim od njih živi u trajnoj vanbračnoj zajednici, kao i branilac ili vjerski ispovjednik učinioca.

#### Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela

##### Član 333

(1) Ko krije učinioca krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti ili mu prikrivanjem oruđa, tragova ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven, ili ko krije osuđeno lice ili preduzima druge radnje kojima se ide za tim da se ne izvrši kazna, izrečena mjera bezbjednosti, ili da se ne primjene vaspitne zavodske mjere, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko pruži pomoć učiniocu krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora preko pet godina, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ko pruži pomoć učiniocu krivičnog djela za koje je propisana kazna doživotnog zatvora, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Kazna za djelo iz stava 1. ovog člana ne može biti teža ni po vrsti ni po visini od kazne propisane za krivično djelo u pogledu kojeg je pružena pomoć.

(5) Nema krivičnog djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana ako je pomoć pružilo lice kome je učinilac bračni drug, lice koje sa njim živi u vanbračnoj zajednici, srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra, usvojlac ili usvojenik, kao i bračni drug nekog od navedenih lica, odnosno lice koje sa nekim od njih živi u trajnoj vanbračnoj zajednici.

Lažno prijavljivanje krivičnog djela

#### Član 334

(1) Ko prijavi neko lice da je učinilo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, a zna da to lice nije učinilac, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko podmetanjem tragova krivičnog djela ili na drugi način izazove pokretanje krivičnog postupka zbog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti protiv lica za koje zna da nije učinilac tog djela.

(3) Ko sam sebe prijavi da je učinio kakvo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, iako ga nije učinio, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kazniće se i ko prijavi da je učinjeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, iako zna da to djelo nije učinjeno.

Davanje lažnog iskaza

#### Član 335

(1) Svjedok, vještak, prevodilac ili tumač koji da lažan iskaz u postupku pred sudom, u disciplinskom, prekršajnom ili upravnom postupku ili drugom zakonom propisanom postupku, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i stranka koja prilikom izvođenja dokaza saslušanjem stranaka u sudskom ili upravnom postupku da lažan iskaz, a na ovom iskazu je zasnovana odluka donesena u tom postupku.

(3) Ako je lažan iskaz dat u krivičnom postupku, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako su usljed djela iz stava 3. ovog člana nastupile posebno teške posljedice za okrivljenog, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Ako učinilac dobrovoljno opozove svoj lažni iskaz prije nego što se donese konačna odluka, kazniće se novčanom kaznom, a može se i osloboditi od kazne.

#### Sprečavanje dokazivanja

##### Član 336

(1) Ko u namjeri da spriječi ili oteža dokazivanje sakrije, uništi ili ošteti ili učini neupotrebljivim predmet ili ispravu koja služi kao dokaz, ili pomjeri ili premjesti granični kamen, zemljomjerni znak ili uopšte neki znak o svojini na nepokretnosti, ili ko u istoj namjeri ovakav znak lažno postavi, kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko svjedoka ili vještaka u sudskom, upravnom, prekršajnom ili disciplinskom postupku, silom, prijetnjom ili na drugi način prinudi, ili obećanjem poklona ili bilo kakve druge koristi navede da da lažan iskaz, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godine.

#### Povreda tajnosti postupka

##### Član 337

(1) Ko neovlašteno otkrije ono što je saznao u sudskom, prekršajnom, upravnom ili drugom zakonom propisanom postupku, a što se po zakonu ne može objaviti ili je odlukom suda ili nadležnog organa proglašeno kao tajna, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko bez dozvole suda objavi tok krivičnog postupka koji se vodi protiv maloljetnika, njegovo ime ili odluku koja je u tom postupku donesena, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

#### Odavanje identiteta svjedoka pod zaštitom

##### Član 338

Sudija ili drugo službeno lice koje je učestvovalo u saslušanju svjedoka pod zaštitom u krivičnom postupku, koji učini dostupnim neovlaštenoj osobi podatke o identitetu svjedoka pod zaštitom, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

#### Napad na sudiju i javnog tužioca

##### Član 339

(1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti sudiju ili javnog tužioca u vezi sa vršenjem sudijske ili tužilačke dužnosti, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ko primjenom sile, prijetnjom upotrebe sile ili na drugi način ometa ili spriječi sudiju ili javnog tužioca u vršenju sudijske ili tužilačke dužnosti, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je pri izvršenju djela iz st. 1. i 2. ovog člana nekom licu nanesena teška tjelesna povreda ili je djelo izvršeno prijetnjom ubistvom, otmicom, upotrebom oružja ili u sastavu grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. ili 3. ovog člana nastupila smrt nekog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje osam godina.

Povreda ugleda suda

#### Član 340

Ko u postupku pred sudom izloži poruzi sud ili sudiju ili ko isto djelo izvrši pismenim podneskom sudu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neizvršenje sudske odluke

#### Član 341

(1) Službeno ili odgovorno lice koje svjesno ne postupi po pravnosnažnoj sudskoj odluci, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i službeno lice ili odgovorno lice koje odbije da izvrši odluku Ustavnog suda Republike Srpske koju je dužno da izvrši.

(3) Ako su usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastale teže povrede prava drugoga ili značajna materijalna šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Kršenje sudske odluke o zabrani vršenja dužnosti ili zanimanja

#### Član 342

Ko drugome omogući obavljanje zanimanja, djelatnosti ili dužnosti iako zna da mu je pravnosnažnom sudskom odlukom bila izrečena mjera bezbjednosti zabrane vršenja dužnosti, zanimanja ili poziva ili zaštitna mjera zabrane vršenja određenih dužnosti, ili je takva zabrana nastala kao pravna posljedica osude, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Pobuna lica lišenih slobode

#### Član 343

(1) Lica koja su na osnovu zakona lišena slobode, koja se skupe u namjeri da se nasilno oslobode, ili da zajednički napadnu lica čijem su nadzoru povjerena, ili da ih silom ili prijetnjom da će neposredno upotrijebiti silu prinude da učine ili propuste nešto što je suprotno njihovoj dužnosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Učesnici u djelu iz stava 1. ovog člana koji upotrijebe silu ili ozbiljnu prijetnju, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Izvršilac djela iz stava 1. ovog člana koji dobrovoljno odustane od pobune prije upotrebe sile ili ozbiljne prijetnje, oslobodiće se od kazne.

## Bjektivstvo lica lišenog slobode

### Član 344

Lice lišeno slobode na osnovu zakona koje upotrebom sile protiv nekog lica ili prijetnjom da će neposredno napasti na život ili tijelo pobjegne, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

## Omogućavanje bjektivstva licu lišenom slobode

### Član 345

(1) Ko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način omogućí bjektivstvo licu koje je na osnovu zakona lišeno slobode, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno u grupi ili je omogućeno bjektivstvo više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

## Povreda zakona od strane sudije ili javnog tužioca

### Član 346

(1) Sudija ili javni tužilac koji u vršenju svoje službene dužnosti u namjeri da pribavi sebi ili drugom korist ili da drugom nanese štetu, donese nezakonitu odluku ili na drugi način prekrši zakon, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Istom kaznom kazniće se i sudija Ustavnog suda Republike Srpske koji u postupku pred Ustavnim sudom Republike Srpske izvrši djelo iz stava 1. ovog člana.

(3) Ako je djelom iz st. 1. ili 2. ovog člana pribavljena korist ili nanesena šteta u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od dvije do dvanaest godina.

## GLAVA XXVII

## KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVNOG SAOBRAĆAJA

### Falsifikovanje isprave

### Član 347

(1) Ko napravi lažnu ispravu ili preinači pravu ispravu u namjeri da se takva upotrijebi kao prava ili ko takvu ispravu upotrijebi kao pravu ili je pribavi radi upotrebe, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko napravi lažnu javnu ispravu, testament, mjenicu, ček, javnu ili službenu knjigu ili drugu knjigu koja se mora voditi na osnovu zakona, ili ko preinači takvu pravu ispravu ili ko takvu lažnu ili preinačenu ispravu stavi u opticaj, ili je drži radi toga da je upotrijebi ili je upotrijebi kao pravu, kazniće se kaznom zatvora do pet godina.

(3) Pokušaj djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

## Posebni slučajevi falsifikovanja isprave

### Član 348

Kaznom iz člana 347. stav 1. ovog zakonika kazniće se i:

- 1) ko hartiju, blanket ili drugi predmet na kome je neko lice stavilo svoj potpis neovlašteno popuni izjavom koja ima vrijednost za pravne odnose,
- 2) ko drugog obmane u sadržaju isprave i ovaj stavi svoj potpis na tu ispravu, držeći da se potpisuje pod neku drugu ispravu ili pod neki drugi sadržaj,
- 3) ko ispravu izda u ime nekog lica bez njegovog ovlaštenja ili u ime lica koje ne postoji,
- 4) ko kao izdavalac isprave uz svoj potpis stavi da ima položaj, zvanje ili čin, a to ima bitni uticaj na dokaznu snagu isprave,
- 5) ko ispravu načini tako što neovlašteno upotrijebi pravi pečat ili znak.

## Falsifikovanje ili uništavanje službene isprave

### Član 349

(1) Službeno ili odgovorno lice koje u službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis unese neistinite podatke ili ne unese neki važan podatak, ili svojim potpisom, odnosno službenim pečatom ovjeri službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis sa neistinitom sadržinom, ili koje svojim potpisom, odnosno službenim pečatom omogući pravljenje takve isprave, knjige ili spisa sa neistinitom sadržinom, kazniće se kaznom zatvora do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i službeno ili odgovorno lice koje neistinitu službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis upotrijebi u službi ili poslovanju kao da su istiniti, ili koje službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivom.

Izrada, nabavljanje, posjedovanje, prodaja ili davanje na upotrebu sredstava za falsifikovanje isprava

### Član 350

(1) Ko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na upotrebu sredstva za falsifikovanje isprava, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Sredstva za falsifikovanje oduzeće se.

## Navođenje na ovjeravanje neistinitog sadržaja

### Član 351

(1) Ko dovođenjem u zabludu navede nadležni organ da u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri nešto neistinito što će služiti kao dokaz u pravnom saobraćaju, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko ovakvu ispravu, zapisnik ili knjigu upotrijebi iako zna da su neistiniti.

Izdavanje i upotreba neistinitog ljekarskog ili veterinarskog uvjerenja

#### Član 352

(1) Ljekar ili veterinar koji izda neistinito ljekarsko, odnosno veterinarsko uvjerenje iako zna da je neistinito, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko upotrijebi neistinito ljekarsko, odnosno veterinarsko uvjerenje iako zna da je neistinito.

Falsifikovanje i upotreba hartija od vrijednosti

#### Član 353

(1) Ko napravi lažne hartije od vrijednosti ili preinači prave hartije od vrijednosti u namjeri da ih upotrijebi kao prave ili da ih drugom da na upotrebu, ili ko takve lažne hartije upotrijebi kao prave ili ih u toj namjeri pribavi, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako ukupan iznos na koji glase hartije od vrijednosti iz stava 1. ovog člana prelaze 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(3) Ko lažne hartije od vrijednosti koje je primio kao prave, pa saznajući da su lažne, stavi u promet, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Lažne hartije od vrijednosti oduzeće se.

Falsifikovanje kreditnih kartica i kartica za bezgotovinsko plaćanje

#### Član 354

(1) Ko napravi lažnu kreditnu ili karticu za bezgotovinsko plaćanje ili ko preinači takvu pravu karticu u namjeri da je upotrijebi kao pravu ili ko takvu lažnu karticu upotrijebi kao pravu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je učinilac djela iz stava 1. ovog člana upotrebom kartice pribavio imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je učinilac djela iz stava 1. ovog člana pribavio imovinsku korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Falsifikovanje znakova za vrijednost

#### Član 355

(1) Ko napravi lažne znakove za vrijednost ili ko preinači neki od pravih znakova u namjeri da ih upotrijebi kao prave ili da ih drugome da na upotrebu ili ko takve lažne znakove upotrijebi kao

prave, ili ih u toj namjeri pribavi, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako ukupna vrijednost znakova iz stava 1. ovog člana prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ko odstranjivanjem žiga kojim se znaci za vrijednost poništavaju ili kojim drugim načinom ide za tim da radi ponovne upotrebe ovim znacima da izgled kao da nisu upotrijebljeni, ili ko upotrijebljene znakove ponovo upotrijebi ili proda kao da važe, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Lažni znakovi za vrijednost oduzeće se.

Pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za falsifikovanje

#### Član 356

(1) Ko pravi, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje drugom na upotrebu sredstva za pravljenje lažnog novca ili lažnih hartija od vrijednosti, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ko pravi, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje drugom na upotrebu sredstva za pravljenje lažnih znakova za vrijednost, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Sredstva iz st. 1. i 2. ovog člana oduzeće se.

Falsifikovanje znakova za obilježavanje robe, mjera i tegova

#### Član 357

(1) Ko u namjeri da ih upotrijebi kao prave napravi lažne pečate, žigove, marke ili druge znakove za obilježavanje domaće ili strane robe kojima se žigoše zlato ili drugi plemeniti metali, drvo, stoka ili bilo kakva druga roba, ili ko u istoj namjeri takve prave znakove preinači ili ko takve lažne znakove upotrijebi kao prave, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko izvrši falsifikovanje mjera ili tegova.

(3) Ko pravi, nabavlja, prodaje ili daje drugom na upotrebu sredstva za pravljenje znakova za obilježavanje robe, lažnih mjera i tegova, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(4) Lažni znaci, mjere i tegovi oduzeće se.

### GLAVA XXVIII

### KRIVIČNA DJELA PROTIV JAVNOG REDA I MIRA

#### Izazivanje nereda



## Član 358

(1) Ko učestvuje u grupi većeg broja lica koji nasiljem prema drugim licima, objektima ili stvarima ili ozbiljnom prijetnjom da će izvršiti nasilje, ugrožava javni red i mir, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno prema većem broju lica, iz mržnje, uz upotrebu oružja ili opasnog oruđa ili je nekom licu nanesena teška tjelesna povreda ili je prouzrokovana znatna imovinska šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta velikih razmjera ili je nastupila smrt nekog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(4) Organizator ili vođa grupe koja izvrši djelo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(5) Neće se kazniti učesnik djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji se na zahtjev službenog lica udalji iz grupe prije nego je izvršeno nasilje.

Javno izazivanje i podsticanje nasilja i mržnje

## Član 359

(1) Ko putem štampe, radija, televizije, kompjuterskog sistema ili društvene mreže, na javnom skupu ili javnom mjestu ili na drugi način javno poziva, izaziva ili podstiče ili učini dostupnim javnosti letke, slike ili neke druge materijale kojima se poziva na nasilje ili mržnju usmjerenu prema određenom licu ili grupama zbog njihove nacionalne, rasne, vjerske ili etničke pripadnosti, boje kože, pola, seksualno opredjeljenja, invaliditeta, rodnog identiteta, porijekla ili kakvih drugih osobina, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prinudom, zlostavljanjem, ugrožavanjem sigurnosti, izlaganjem poruzi nacionalnih, etničkih ili vjerskih simbola, oštećenjem tuđih stvari, sknavljenjem spomenika, spomen-obilježja ili grobova, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana došlo do nereda, nasilja ili drugih teških posljedica za zajednički život naroda i ostalih koji žive u Republici Srpskoj, kazniće se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

(4) Materijal i predmeti koji nose poruke iz stava 1. ovog člana, kao i sredstva za njihovu izradu, umnožavanje ili rasturanje, oduzeće se.

Izrađivanje i nabavljanje oružja i sredstava namijenjenih za izvršenje krivičnih djela

## Član 360

(1) Ko oružje, eksplozivne materije ili sredstva potrebna za njihovo spravljanje ili otrove, za koje zna da su namijenjeni za izvršenje krivičnog djela, izrađuje, drži, nabavlja ili drugom omogućava da do njih dođe, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko napravi ili drugom ustupi lažni ključ, otvarač ili neko drugo sredstvo za provaljivanje iako zna da je namijenjeno za izvršenje krivičnog djela, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se ko izradi, pribavi, proda ili da na korištenje uputstvo ili sredstvo koje je namijenjeno za ulaženje u kompjuterski sistem.

(4) Predmeti iz st. 1, 2. i 3. ovog člana i sredstva za njihovo pravljenje, prenošenje i rasturanje oduzeće se.

Nedozvoljena proizvodnja i promet oružja ili eksplozivnih materija

#### Član 361

(1) Ko neovlašteno izradi, prepravi, drži, proda, nabavi, vrši razmjenu, unese u zemlju ili iz nje iznese, vatreno, hemijsko, biološko ili nuklearno oružje, municiju ili eksplozivne materije, ili kakvo drugo borbeno sredstvo čije izrađivanje, nabavljanje, prodaja, nošenje ili držanje građanima uopšte nije dozvoljeno ili je ograničeno, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je predmet djela iz stava 1. ovog člana oružje, municija ili eksplozivne materije ili druga borbeno sredstvo u većoj količini ili vrijednosti, ili je u pitanju oružje ili druga borbeno sredstvo velike razorne moći i opasnosti, ili je djelo izvršeno u grupi, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko neovlašteno izradi, pribavi, drži, proda, vrši razmjenu, unese u zemlju ili iz nje iznese sastavne, odnosno rezervne dijelove oružja, municije, eksplozivnih materija ili kakvih drugih borbenih sredstava ili opreme, materijal ili dijelove za koje zna da će biti upotrijebljeni za proizvodnju ili upotrebu predmeta iz st. 1. i 2. ovog člana, kazniće se za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora do tri godine, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ko neovlašteno na javnom mjestu nosi vatreno oružje čije je nabavljanje građanima dozvoljeno, a za koje nema oružni list, odnosno dozvolu za držanje oružja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(5) Predmeti iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana i sredstva za njihovo pravljenje, prenošenje i rasturanje oduzeće se.

Nasilničko ponašanje

#### Član 362

(1) Ko grubim vrijeđanjem ili zlostavljanjem drugog, vršenjem nasilja, izazivanjem tuče ili na drugi način značajnije ugrožava spokojstvo građana ili teže remeti javni red i mir, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno u grupi ili je došlo do težeg zlostavljanja ili ponižavanja većeg broja lica ili je pri izvršenju djela nekom licu nanesena tjelesna povreda, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

## Nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu

### Član 363

(1) Ko fizički napadne ili se fizički obračunava sa učesnicima sportske priredbe ili javnog skupa, vrši nasilje ili oštećuje imovinu veće vrijednosti prilikom dolaska ili odlaska sa sportske priredbe ili javnog skupa, unese u sportski objekat ili baca na sportski teren, među gledaoce ili učesnike javnog skupa predmete, pirotehnička sredstva ili druge eksplozivne, zapaljive ili škodljive supstance koje mogu da izazovu tjelesne povrede ili ugroze zdravlje učesnika sportske priredbe ili javnog skupa, neovlašteno uđe u sportski teren ili dio gledališta namijenjen protivničkim navijačima i izazove nasilje, oštećuje sportski objekat, njegovu opremu, uređaje i instalacije, svojim ponašanjem ili parolama na sportskoj priredbi ili javnom skupu izaziva nacionalnu, rasnu, vjersku ili drugu mržnju ili netrpeljivost zasnovanu na nekom diskriminatornom osnovu usljed čega dođe do nasilja ili fizičkog obračuna sa učesnicima, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno od strane grupe, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Kolovođa grupe koja izvrši djelo iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(4) Ako je izvršenjem djela iz st. 1. i 2. ovog člana došlo do nereda u koje je nekom licu nanesena teška tjelesna povreda ili je oštećena imovina veće vrijednosti, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(5) Službeno ili odgovorno lice koje pri organizovanju sportske priredbe ili javnog skupa ne preduzme mjere obezbjeđenja kako bi se onemogućio ili spriječio nered, te usljed toga budu ugroženi život ili tijelo većeg broja ljudi ili imovina veće vrijednosti, kazniće se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(6) Izvršiocu djela iz st. 1. do 4. ovog člana koja su izvršena na sportskoj priredbi izreći će se mjera bezbjednosti zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama.

(7) Ko prekrši mjeru bezbjednosti iz stava 6. ovog člana, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

### Dogovor za izvršenje krivičnog djela

### Član 364

Ko se sa drugim dogovori da izvrši krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od pet godine ili teža kazna, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

### Udruživanje radi vršenja krivičnih djela

### Član 365

(1) Ko organizuje ili rukovodi grupom koja ima za cilj vršenje krivičnih djela za koja je propisana kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, ako zakonom za takvo organizovanje nije propisana teža kazna, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko organizuje ili rukovodi organizovanom kriminalnom grupom koja ima za cilj vršenje krivičnih djela utvrđenih ovim zakonikom, ako zakonom za takvo organizovanje nije propisana teža kazna, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Pripadnik grupe iz stava 1. ovog člana kazniće se kaznom zatvora do tri godine, a pripadnik organizovane kriminalne grupe iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako se djelo iz st. 1. i 2. ovog člana odnosi na grupu ili organizovanu kriminalnu grupu koja ima za cilj vršenje krivičnih djela za koje se može izreći kazna zatvora od dvadeset godina ili kazna doživotnog zatvora, organizator grupe ili organizovane kriminalne grupe će se kazniti kaznom zatvora od pet do dvadeset godina, a pripadnik grupe ili organizovane kriminalne grupe kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Organizator grupe ili organizovane kriminalne grupe iz st. 1, 2. i 4. ovog člana koji pravovremeno prijavi ili otkrije grupu ili organizovane kriminalne grupe, ili koji otkrivanjem grupe ili organizovane kriminalne grupe ili na neki drugi način spriječi izvršenje krivičnog djela radi čijeg vršenja je grupa ili organizovana kriminalna grupa organizovana, kazniće se kaznom zatvora do tri godine, a može se i osloboditi od kazne.

(6) Pripadnik grupe ili organizovane kriminalne grupe iz st. 3. i 4. ovog člana koji otkrije grupu ili organizovanu kriminalnu grupu prije nego što je u njihovom sastavu ili za njih učinio neko krivično djelo radi čijeg izvršenja je grupa ili organizovana kriminalna grupa organizovana, ili koji otkrije vodeće članove grupe ili organizovane kriminalne grupe, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine, a može se i osloboditi od kazne.

Izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja

#### Član 366

(1) Ko u sastavu grupe ili organizovane kriminalne grupe izvrši krivično djelo utvrđeno ovim zakonikom, ako za pojedino krivično djelo nije propisana teža kazna, kazniće se kaznom zatvora od jedne do petnaest godina.

(2) Ko u sastavu grupe ili organizovane kriminalne grupe izvrši krivično djelo utvrđeno ovim zakonikom za koje je propisana kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, ako za pojedino krivično djelo nije propisana teža kazna, kazniće se kaznom zatvora od tri do dvadeset godina.

(3) Ko organizuje ili rukovodi grupom ili organizovanom kriminalnom grupom koja zajedničkim djelovanjem izvrše krivično djelo propisano ovim zakonikom, kazniće se kaznom zatvora najmanje osam godina ili doživotnim zatvorom.

(4) Pripadnik grupe ili organizovane kriminalne grupe koja zajedničkim djelovanjem izvrše krivično djelo propisano ovim zakonikom, ako za pojedino krivično djelo nije propisana teža kazna, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Pripadnik grupe ili organizovane kriminalne grupe iz st. 1. do 4. ovog člana, koji pravovremeno prijavi ili otkrije grupu ili organizovanu kriminalnu grupu ili njihove vodeće članove, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine, a može i se osloboditi kazne.

#### Član 367

*(brisan)*

Kockanje

Član 368

(1) Ko neovlašteno organizuje kocku ili druge igre na sreću koje su zabranjene, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko za nagradu stavlja na raspolaganje prostorije radi kockanja ili na drugi način za nagradu omogućava kockanje.

(3) Ko se pri kocki posluži lažnim ili obilježenim kartama ili drugom obmanom, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine i novčanom kaznom.

(4) Predmeti kocke, kao i novac zatečen pri kocki oduzeće se.

Povreda groba ili umrlog lica

Član 369

(1) Ko neovlašteno prekopa, razruši, ošteti ili grubo povrijedi grob ili drugo mjesto u kome se umrli sahranjuju ili na neki drugi način grubo povrijedi spomen na umrle, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko neovlašteno iskopa, odnese, ošteti, premjesti ili sakrije tijelo, dio tijela ili pepeo umrlog lica, ili ko na neki drugi način oskrnavi tijelo umrlog ili posmrtnu ostatku, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno prema dva ili više grobova ili ga je izvršilo više lica ili je učinjeno na naročito uvredljiv način ili iz mržnje, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godine.

GLAVA XXIX

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTNE SREDINE

Zagađivanje životne sredine

Član 370

(1) Ko suprotno propisima o zaštiti, očuvanju i unapređenju životne sredine zagađi vazduh, zemljište ili vodu u većoj mjeri ili na širem prostoru, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do uništenja ili znatnog oštećenja šumskih i drugih biljnih zajednica i njihovih staništa na širem prostoru ili je životna sredina zagađena u toj mjeri da je ugroženo zdravlje ljudi ili životinja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora do dvije godine, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

#### Zagađivanje životne sredine otpadnim materijama

##### Član 371

(1) Ko suprotno propisima prerađuje, odlaže, odbacuje, sakuplja, skladišti, uvozi, izvozi ili prevozi opasan otpad, nuklearni materijal ili druge radioaktivne supstance ili opasne materije ili u tome posreduje ili sa njima postupa na način koji može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kvalitet vazduha, zemljišta, vode ili šuma, ili u znatnoj mjeri ili na širem području može ugroziti biljke ili životinje, ili može ugroziti život ili zdravlje ljudi, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Ko zloupotrebom svog službenog položaja ili ovlaštenja odobri vršenje radnji iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 3. ovog člana došlo do uništenja životinjskog ili biljnog svijeta velikih razmjera ili do zagađenja životne sredine u toj mjeri da je time stvorena opasnost po život ili zdravlje ljudi, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

#### Ugrožavanje životne sredine bukom ili nejonizirajućim zračenjem

##### Član 372

(1) Ko suprotno propisima proizvodi buku ili nejonizirajuće zračenje koje može biti opasno po život ili zdravlje ljudi, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

#### Ugrožavanje životne sredine nepropisnim građenjem objekata i postrojenja

##### Član 373

(1) Ko suprotno propisima izgradi, stavi u pogon ili upravlja postrojenjem u kojem se odvijaju opasni postupci ili u kojem se čuvaju ili se koriste opasne supstance ili sredstva za njihovo spravljanje koje mogu u znatnoj mjeri ugroziti kvalitet vazduha, zemljišta ili voda ili u znatnoj mjeri ili na širem području mogu ugroziti životinje ili bilje ili mogu ugroziti život ili zdravlje ljudi, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Službeno ili odgovorno lice koje suprotno propisima dozvoli izgradnju, stavljanje u pogon ili upotrebu takvih objekata ili postrojenja, kazniće se kaznom zatvora od dvije do osam godina.

## Oštećenje objekata i uređaja za zaštitu životne sredine

### Član 374

- (1) Ko ošteti, uništi, ukloni ili na drugi način učini neupotrebljivim objekte, opremu ili uređaje za zaštitu životne sredine, radi čega je došlo do zagađenja vazduha, vode ili zemljišta u većoj mjeri ili na širem prostoru, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do tri godine.
- (2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do uništenja životinjskog ili biljnog svijeta velikih razmjera ili do zagađenja životne sredine u toj mjeri da je time stvorena opasnost za život ili zdravlje ljudi, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina.
- (3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

## Uništenje ili oštećenje zaštićenih prirodnih vrijednosti ili dobara

### Član 375

- (1) Ko suprotno propisima uništi, hvata, uzima ili posjeduje zaštićene vrste životinja, biljaka ili neku drugu zaštićenu prirodnu vrijednost ili zaštićeno dobro, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno prema strogo zaštićenoj divljoj vrsti životinja ili biljaka, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (3) Ako je uništeno ili oštećeno prirodno dobro ili vrijednost od izuzetnog značaja, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina.
- (4) Ako su djela iz st. 1, 2 i 3. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora do jedne godine, za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine, a za djelo iz stava 3. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

## Uništenje staništa

### Član 376

- (1) Ko suprotno propisima uništi ili izazove znatno propadanje staništa zaštićene vrste životinja ili biljaka, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši prema staništu, odnosno području razmnožavanja, podizanja mladih, migracije ili hibernacije strogo zaštićene divlje vrste životinja ili biljaka, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se i ko uništi ili izazove znatno propadanje staništa u zaštićenom području prirode ili na ekološki značajnom području.
- (4) Ko djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana izvrši iz nehata, kazniće se za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora do jedne, a za djela iz st. 2. i 3. ovog člana kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

## Proizvodnja štetnih sredstava za liječenje životinja

### Član 377

- (1) Ko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili za sprečavanje zaraze kod životinja, koja su opasna za njihov život ili zdravlje, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće životinja ili druga znatna šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

## Zagađivanje hrane i vode za ishranu, odnosno napajanje životinja

### Član 378

- (1) Ko bilo kakvom škodljivom materijom zagađi hranu ili vodu koja služi za ishranu ili napajanje životinja i time dovede u opasnost njihov život ili zdravlje, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko škodljivom materijom zagađi vodu u ribnjaku, jezeru, rijeci ili kanalu ili poribljavanjem iz zaraženih voda prouzrokuje opasnost za opstanak riba ili drugih vodenih životinja.
- (3) Ako je djelima iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja ili riba u većoj vrijednosti, učinilac će se kazniti kaznom zatvora jedne do pet godina.
- (4) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do jedne godine.

## Protivzakonito iznošenje i unošenje strogo zaštićenih biljaka ili životinja ili genetski modificiranih organizama

### Član 379

- (1) Ko suprotno propisima trguje, uvozi, izvozi, unosi, iznosi strogo zaštićenu vrstu biljaka ili životinja, njihove dijelove i derivate, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Ko suprotno propisima prenese preko granice živ genetski modificiran organizam ili uvede živ genetski modificiran organizam ili stranu divlju vrstu mikroorganizama, biljaka ili životinja u životnu sredinu u kojoj prirodno ne opstaju i time nanese znatnu ili trajnu štetu prirodi, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

## Ugrožavanje ozonskog omotača

### Član 380

- (1) Ko suprotno propisima proizvodi, uvozi, izvozi, stavlja u promet ili koristi supstance koje oštećuju ozonski omotač, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.



(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do dvije godine.

Nepostupanje po propisima za suzbijanje bolesti životinja i bilja

#### Član 381

(1) Ko ne postupi po propisima i naredbama kojima nadležni organ određuje mjere za suzbijanje ili sprečavanje zarazne bolesti kod životinja ili bilja i time izazove opasnost od širenja te bolesti ili njenih uzročnika ili biljnih štetočina, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko za vrijeme trajanja opasnosti od bolesti i štetočina koje mogu ugroziti biljni svijet ne postupi po propisima i naredbama kojima se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje bolesti, odnosno štetočina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila znatna šteta, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je djelo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do dvije godine.

Nesavjesno postupanje u prometu pesticida

#### Član 382

Ko stavi pesticide u promet bez dozvole ili izda drugi pesticid umjesto propisanog ako zamjena nije dozvoljena, ili na drugi način nesavjesno postupa u prometu pesticida i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili za životnu sredinu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći

#### Član 383

(1) Veterinar ili ovlašteni veterinarski pomoćnik koji pri pružanju veterinarske pomoći propiše ili primijeni očigledno nepodobno sredstvo ili očigledno nepravilan način liječenja ili uopšte nesavjesno postupa pri liječenju i time prouzrokuje uginuće stoke ili uginuće živine u većem broju, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do dvije godine.

Neovlašteno obavljanje veterinarskih usluga

#### Član 384

Lice koje nema propisanu stručnu spremu, a obavlja poslove zdravstvene zaštite životinja ili druge veterinarske zahvate, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uništenje zasada

## Član 385

Ko bilo kakvom škodljivom materijom izazove uništenje bilja, voćaka ili drugih zasada i time nanese štetu većih razmjera, kazniće kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Neizvršenje odluke o mjerama zaštite životne sredine

## Član 386

(1) Službeno ili odgovorno lice koje ne postupi po odluci nadležnog organa o preduzimanju mjera zaštite životne sredine, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Pri izricanju uslovne osude sud može odrediti obavezu učiniocu da u određenom roku preduzme mjere koje je nadležni organ odredio.

Unošenje opasnih materija u Republiku Srpsku

## Član 387

(1) Ko suprotno propisima unese u Republiku Srpsku radioaktivne ili druge materije ili otpatke štetne za život ili zdravlje ljudi, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Ko zloupotrebom svog položaja ili ovlaštenja, suprotno propisima, omogućiti da se u Republiku Srpsku unesu materije ili otpaci iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od dvije do osam godina.

Pustošenje šuma

## Član 388

(1) Ko suprotno propisima ili naredbama nadležnih organa vrši sječu ili krčenje šuma, ili ko podbjeljuje stabla ili na drugi način pustoši šumu ili obori više stabala u parku ili drvoredu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili u drugim šumama sa posebnom namjenom, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Izazivanje požara

## Član 389

(1) Ko izazove šumski požar usljed kojeg nastupi šteta velikih razmjera, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko izazove požar u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku, voćnjaku ili drugoj šumi sa specijalnom namjenom, ili žitnim poljima.

(3) Ko djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini nehatno, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Mučenje i ubijanje životinja

## Član 390

(1) Ko životinje teško zlostavlja ili ih izlaže nepotrebim ili dugotrajnim patnjama ili stradanjima ili ih suprotno propisima ubija, razara njihova staništa u većoj mjeri ili na širem prostoru, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do uginuća većeg broja životinja koje pripadaju posebno zaštićenim životinjskim vrstama, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci pet godina.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora do šest mjeseci, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Protivzakonito zauzimanje i eksploatacija prirodnih bogatstava i dobara od opšteg značaja

## Član 391

(1) Ko u namjeri posjedovanja i korištenja zauzme nekretninu koja je proglašena kao dobro od opšteg značaja, spomenik kulture, prirodna rijetkost ili drugo prirodno bogatstvo, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ko protivno propisima vrši eksploataciju mineralnih resursa i drugih prirodnih bogatstava, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je djelo iz stava (2) ovog člana izvršeno sa namjerom sticanja protivpravne imovinske koristi, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(4) Ko zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja omogući vršenje radnji iz stava (2) ovog člana, a usljed djela iz stava (2) i (3) ovog člana nastupi imovinska šteta za Republiku Srpsku ili jedinicu lokalne samouprave, kazniće se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(5) Ako je usljed djela iz stava (3) i (4) ovog člana došlo do zagađenja životne sredine u mjeri ugrožavanja života ili zdravlja ljudi, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

Nezakonit lov

## Član 392

(1) Ko lovi divljač za vrijeme lovostaja ili na području gdje je lov zabranjen, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko vrhunski trofej divljači trajno iznese u inostranstvo.

(3) Ko neovlašteno lovi u ustanovljenom lovištu, ubije ili rani divljač ili je uhvati živu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(4) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema visokoj divljači, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Ko lovi stalno zaštićenu ili privremeno zaštićenu divljač čiji lov je zabranjen ili ko lovi bez dozvole za lov određenu vrstu divljači za čiji je lov potrebna takva dozvola ili ko lovi na način ili sredstvima kojima se divljač masovno uništava, kazniće se kaznom zatvora od dvije do osam godina.

(6) Ulovljena divljač i sredstva upotrijebljena za lov oduzeće se.

Nezakonit ribolov

#### Član 393

(1) Ko lovi ribu i druge slatkovodne životinje u vrijeme kada je to zabranjeno ili na područjima na kojima je to zabranjeno ili ko lovi ribu i druge slatkovodne životinje eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvom za omamljivanje i time prouzrokuje uginuće ribe ili ko lovi ribu na način štetan za njeno rasplodavanje, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće ribe ili drugih slatkovodnih životinja u većim razmjerama, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Ulov i sredstva za ribolov oduzeće se.

### GLAVA XXX

#### KRIVIČNA DJELA PROTIV OPŠTE SIGURNOSTI LJUDI I IMOVINE

Izazivanje opšte opasnosti

#### Član 394

(1) Ko požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim gasom, jonizirajućim ili radioaktivnim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom, pucanjem iz vatrenog oružja ili drugom opšteopasnom radnjom ili opšteopasnim sredstvom izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg obima, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i službeno ili odgovorno lice koje ne postavi propisane uređaje za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrova, otrovnih gasova ili jonizirajućih ili radioaktivnih zračenja, električne energije ili drugih opasnih sredstava, ili ove uređaje ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u dejstvo, ili uopšte ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i time izazove opasnost za život ljudi i imovinu većeg obima.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana izvršena na mjestu gdje je okupljen veći broj ljudi, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako su djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana učinjena iz mržnje, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(6) Ako je usljed djela iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do deset godina, za djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 4. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(7) Ako je usljed djela iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana kaznom zatvora od pet do dvadeset godina, a za djelo iz stava 4. ovog člana kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Stvaranje opasnosti nepropisnim izvođenjem građevinskih radova

#### Član 395

(1) Odgovorno lice koje pri projektovanju, rukovođenju, nadzoru ili izvođenju građevinskih radova, gradnji mostova ili puteva ili kakvoj drugoj gradnji, postupi suprotno propisima ili opštepriznatim tehničkim pravilima i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od jedne do deset godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od tri do petnaest godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(5) Ako je izvršenjem djela iz stava 1. ovog člana pribavljena protivpravna imovinska korist ili je prouzrokovana šteta koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Oštećenje zaštitnih uređaja na radu

#### Član 396

(1) Ko u rudniku, tvornici, gradilištu ili nekom drugom mjestu gdje se obavlja rad uništi, ošteti, isključi ili ukloni zaštitne uređaje i tako prouzrokuje opasnost za život ljudi ili za imovinu većih razmjera, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i lice koje je odgovorno za preduzimanje mjera zaštite na radu u rudnicima, tvornicama, gradilištima ili drugim mjestima gdje se obavljaju radovi, koje ne postavi zaštitne uređaje ili ih ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u funkciju, ili uopšte ne postupa po propisima o mjerama zaštite na radu i tako prouzrokuje opasnost za život ljudi ili imovinu većih razmjera.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do deset godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od tri do petnaest godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Oštećenje ili uništenje javnih uređaja

#### Član 397

(1) Ko uništi, ošteti, otuđi, izmijeni, učini neupotrebljivim ili ukloni uređaje javne upotrebe za vodu, toplotu, gas, električnu ili drugu energiju ili uređaje sistema veza, druge javne uređaje ili na bilo koji način ošteti ili učini neupotrebljivim infrastrukturne objekte, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastao znatan poremećaj u korištenju tih uređaja, ili je tim djelom prouzrokovan poremećaj u životu građana ili funkcionisanju privrede, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora do dvije godine, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora do tri godine.

Oštećenje brana i vodoprivrednih objekata

#### Član 398

(1) Ko ošteti uređaj ili branu koji služe za zaštitu od prirodnih nepogoda, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ko ošteti, uništi ili učini neupotrebljivim vodoprivredni objekat većeg značaja, kazniće se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je djelo iz stava 2. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Nepropisno prevoženje ili prenošenje opšteopasnih materija

#### Član 399

Ko suprotno propisima o prometu eksplozivnog ili lako zapaljivog materijala preda na prevoz javnim saobraćajnim sredstvima eksplozivni ili lako zapaljivi materijal ili takav materijal sam prenosi koristeći se javnim saobraćajnim sredstvima, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Neotklanjanje opasnosti

#### Član 400

(1) Ko neprijavljuvanjem ili neblagovremenim prijavljivanjem nadležnom organu ili na drugi način ne preduzme mjere da se otkloni kakav požar, poplava, eksplozija, saobraćajna nezgoda ili neka druga opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, iako je to mogao da učini bez opasnosti za sebe ili drugog, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko odvrćanjem ili na drugi način spriječi drugog u preduzimanju mjera za otklanjanje požara, poplave, eksplozije, saobraćajne nezgode ili kakve druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Neučestvovanje u otklanjanju opšte opasnosti

Član 401

Ko suprotno naredbi ili pozivu nadležnog organa ili organizacije bez opravdanog razloga odbije da učestvuje u otklanjanju opasnosti od požara, poplava ili drugih opštih opasnosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

GLAVA XXXI

KRIVIČNA DJELA PROTIV BEZBJEDNOSTI JAVNOG SAOBRAĆAJA

Ugrožavanje javnog saobraćaja

Član 402

(1) Učesnik u saobraćaju na putevima koji se ne pridržava saobraćajnih propisa i time tako ugrozi javni saobraćaj da dovede u opasnost život ljudi, pa usljed toga kod drugoga nastupi teška tjelesna povreda, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Izvršilac krivičnog djela iz stava 1. ovog člana koji je prilikom izvršenja djela bio pod uticajem alkohola preko 1,50 g/kg alkohola u krvi ili pod uticajem narkotičkih sredstava ili koji je vozio brzinom koja prelazi 50 km/h iznad dopuštene brzine, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina i kaznom oduzimanja vozačke dozvole.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. ili 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se za djelo iz stava 1. ovog člana kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina i kaznom oduzimanja vozačke dozvole, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina i kaznom oduzimanja vozačke dozvole.

(5) Ako je usljed djela iz stava 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina i kaznom oduzimanja vozačke dozvole.

Ugrožavanje posebnih vidova saobraćaja

Član 403

(1) Ko kršenjem propisa o bezbjednosti željezničkog, autobusnog, tramvajskog, trolejbuskog, brodskog ili saobraćaja žičarom izazove nesreću, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda nekog lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od tri do petnaest godina i kaznom oduzimanja vozačke dozvole, a za djelo iz stava 2. ovog člana kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina i kaznom oduzimanja vozačke dozvole.

Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom ili sredstvom

#### Član 404

(1) Ko uništenjem, uklanjanjem ili težim oštećenjem saobraćajnih uređaja, sredstava, znakova ili uređaja za signalizaciju koji služe bezbjednosti saobraćaja, ili davanjem pogrešnih znakova ili signala, postavljanjem prepreka na saobraćajnicama ili na drugi način tako ugrozi javni saobraćaj da time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg obima, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora od dvije do petnaest godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nesavjesno vršenje nadzora nad javnim saobraćajem

#### Član 405

(1) Odgovorno lice kome je povjeren nadzor nad stanjem i održavanjem saobraćajnica i objekata na njima, prevoznim sredstvima ili javnim saobraćajem, ili nad ispunjavanjem propisanih uslova rada vozača, ili kome je povjereno rukovođenje vožnjom, koje nesavjesnim vršenjem svoje dužnosti izazove opasnost po život ili tijelo ljudi ili po imovinu većeg obima, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice koje izda nalog za vožnju ili dopusti vožnju iako zna da vozač zbog umora, bolesti, uticaja alkohola ili drugih razloga nije u



stanju da bezbjedno upravlja vozilom ili da vozilo nije ispravno, pa tako izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Nepružanje pomoći licu povrijeđenom u saobraćajnoj nesreći

#### Član 406

(1) Vozač motornog vozila ili drugog prevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći lice koje je tim prevoznim sredstvom ili radi njega povrijeđeno, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je zbog neukazivanja pomoći nastupila teška tjelesna povreda povrijeđenog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Ako je zbog neukazivanja pomoći nastupila smrt povrijeđenog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

## GLAVA XXXII

### KRIVIČNA DJELA PROTIV BEZBJEDNOSTI KOMPJUTERSKIH PODATAKA

Oštećenje kompjuterskih podataka i programa

#### Član 407

(1) Ko neovlašteno izbriše, izmijeni, ošteti, prikrije ili na drugi način učini neupotrebljivim kompjuterski podatak ili program, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Uređaji i sredstva kojima je izvršeno krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana oduzeće se.

Kompjuterska sabotaza

## Član 408

Ko unese, uništi, izbriše, izmijeni, ošteti, prikrije ili na drugi način učini neupotrebljivim kompjuterski podatak ili program ili uništi ili ošteti kompjuter ili drugi uređaj za elektronsku obradu i prenos podataka sa namjerom da onemogući ili znatno ometa postupak elektronske obrade i prenosa podataka koji su od značaja za republičke organe, javne službe, ustanove, privredna društva ili druge subjekte, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Izrada i unošenje kompjuterskih virusa

## Član 409

(1) Ko napravi računarski virus u namjeri njegovog unošenja u tuđi kompjuter ili kompjutersku ili telekomunikacionu mrežu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko unese računarski virus u tuđi kompjuter ili kompjutersku mrežu i time prouzrokuje štetu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Uređaj i sredstva kojima je izvršeno krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana oduzeće se.

Kompjuterska prevara

## Član 410

(1) Ko unese netačan podatak, propusti unošenje tačnog podatka ili na drugi način prikrije ili lažno prikaže podatak i time utiče na rezultat elektronske obrade i prenosa podataka u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist i time drugom prouzrokuje imovinsku štetu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od 30.000 KM, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

(4) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši samo u namjeri da drugog ošteti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Neovlašteni pristup zaštićenom kompjuteru, kompjuterskoj mreži, telekomunikacionoj mreži i elektronskoj obradi podataka

## Član 411

(1) Ko se, kršeći mjere zaštite, neovlašteno uključi u kompjuter ili kompjutersku mrežu ili neovlašteno pristupi elektronskoj obradi podataka, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko snimi ili upotrijebi podatak dobijen na način utvrđen u stavu 1. ovog člana, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do zastoja ili ozbiljnog poremećaja funkcionisanja elektronske obrade i prenosa podataka ili mreže ili su nastupile druge teške posljedice, učinilac će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(4) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko izradi, pribavi, proda ili da na korištenje uputstvo ili sredstvo koje je namijenjeno za ulaženje u kompjuterski sistem.

Sprečavanje i ograničavanje pristupa javnoj kompjuterskoj mreži

#### Član 412

(1) Ko neovlašteno sprečava ili ometa pristup javnoj kompjuterskoj mreži, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Neovlašteno korištenje kompjutera ili kompjuterske mreže

#### Član 413

(1) Ko neovlašteno koristi kompjuterske usluge ili kompjutersku mrežu u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

### GLAVA XXXIII

#### PRELAZNA I ZAVRŠNE ODREDBE

#### Član 414

Ministar će, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakonika, donijeti:

- 1) Pravilnik o načinu izvršenja rada u javnom interesu iz člana 70. stav 7. ovog zakonika i
- 2) Pravilnik o vođenju kaznene evidencije iz člana 92. stav 1. ovog zakonika.

#### Član 415

Stupanjem na snagu ovog zakonika prestaje da važi Krivični zakon Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 i 37/13).

#### Član 416

Ovaj zakonik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".